

ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2016/154**z 22. júla 2015****o štátnej pomoci SA.13869 (C 68/2002) (ex NN 80/2002) – Preradenie účtovných rezerv oslobodených od dane určených na obnovu hlavnej prenosovej siete na kapitál poskytnutej Francúzskom v prospech EDF**

[oznámené pod číslom C(2015) 4959]

(Iba francúzske znenie je autentické)**(Text s významom pre EHP)**

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 108 ods. 2 prvý pododsek ⁽¹⁾,po vyzvaní zainteresovaných strán, aby predložili pripomienky v súlade s uvedeným článkom ⁽²⁾,

a so zreteľom na tieto pripomienky,

keďže:

- (1) Rozhodnutím zo 16. októbra 2002 Komisia začala formálne vyšetrovacie konanie podľa článku 108 ods. 2 ZFEÚ (ďalej len „rozhodnutie o začatí konania“) týkajúce sa výhody vyplývajúcej z nezaplatenia dane z príjmov právnických osôb, ktorú mala zaplatiť verejná inštitúcia priemyselnej a obchodnej povahy Electricité de France (E. D.F.), Service National (ďalej len „EDF“), ktorá sa ku koncu roka 2004 stala akciovou spoločnosťou Electricité de France SA, pri reštrukturalizácii svojej súvahy v roku 1997 z časti účtovných rezerv oslobodených od dane, určených na obnovu hlavnej prenosovej siete (ďalej len „RAG“), ktoré boli preradené na kapitál.
- (2) Vo svojich pripomienkach predložených Komisii listom z 11. decembra 2002 francúzske orgány popreli, že EDF získala daňovú výhodu, a najmä tvrdili, že dodatočná kapitálová dotácia vyrovnáva nedostatok kapitálu, a preto je odôvodnená.
- (3) Listom z 21. januára 2003 Komisia doručila Francúzsku pripomienky prijaté od jedinej zainteresovanej strany a požiadala ho, aby predložilo svoje pripomienky. Francúzsko nepredložilo pripomienky k uvedeným pripomienkam.
- (4) Dňa 12. februára 2003 sa konalo technické stretnutie medzi Komisiou a francúzskymi orgánmi, po ktorom nasledovala 4. júla 2003 žiadosť Komisie o informácie.
- (5) Dňa 11. novembra 2003 Francúzsko poskytlo ďalšie informácie. Dňa 17. novembra 2003 sa zorganizovalo ďalšie technické stretnutie medzi Komisiou, francúzskymi orgánmi a zástupcami spoločnosti EDF. Francúzske orgány poskytli dodatočné informácie 20. novembra 2003.
- (6) Rozhodnutím zo 16. decembra 2003 ⁽³⁾ Komisia vyhlásila opatrenie pomoci pre EDF za nezlučiteľné s vnútorným trhom a požiadala o vrátenie tejto pomoci aj s úrokmi. Pomoc bola vrátená vo februári 2004.

⁽¹⁾ S účinnosťou od 1. decembra 2009 sa články 87 a 88 Zmluvy o ES stali článkami 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“). Obidva súbory ustanovení sú v podstate totožné. Na účely tohto rozhodnutia sa prípadnými odkazmi na články 107 a 108 ZFEÚ rozumejú odkazy na články 87 a 88 Zmluvy o ES. Zmluvou o fungovaní Európskej únie sa takisto zaviedli niektoré zmeny v terminológii, ako napríklad nahradenie slova „Spoločenstvo“ slovom „Únia“, spojenia „spoločný trh“ spojením „vnútorný trh“ a spojenia „Súd prvého stupňa“ spojením „Všeobecný súd“. V tomto rozhodnutí sa používa terminológia ZFEÚ.

⁽²⁾ Ú. v. EŠ C 280, 16.11.2002, s. 8.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 49, 22.2.2005, s. 9.

- (7) Všeobecný súd zrušil rozhodnutie Komisie rozsudkom z 15. decembra 2009 ⁽¹⁾. Francúzsko znova zaplatilo spoločnosti EDF sumu pomoci, ktorú vrátila v roku 2004.
- (8) Vo svojom rozsudku z 5. júna 2012 Súdny dvor zamietol odvolanie podané Komisiou proti rozsudku Všeobecného súdu ⁽²⁾.
- (9) Rozhodnutím z 2. mája 2013 Komisia rozšírila formálne vyšetrovacie konanie (ďalej len „rozhodnutie o rozšírení“) ⁽³⁾.
- (10) Francúzske orgány predložili svoje pripomienky Komisii 1. júla 2013.
- (11) Listom z 13. augusta 2013 Komisia zaslala Francúzsku pripomienky z 29. júla 2013 od jedinej zainteresovanej strany, t. j. EDF, a požiadala ho, aby predložilo svoje pripomienky. Dňa 11. októbra 2013 Francúzsko predložilo svoje pripomienky k pripomienkam spoločnosti EDF.
- (12) Dňa 18. októbra 2013 EDF predložila Komisii štúdiu z 15. októbra 2013 vypracovanú poradcom (Oxera). Dňa 22. októbra 2013 Komisia predložila uvedenú štúdiu Francúzsku a vyzvala ho, aby predložilo svoje pripomienky. Táto výzva však obsahovala výhradu, že štúdia bola predložená viac ako dva a pol mesiaca po termíne stanovenom v rozhodnutí o rozšírení, a na druhej strane, že bola vypracovaná po rozhodnutí investovať do spoločnosti EDF, na ktoré sa odvoláva Francúzsko. Dňa 6. novembra 2013 Francúzsko predložilo svoje pripomienky k štúdii.
- (13) Dňa 14. novembra 2013 sa konalo stretnutie medzi Komisiou a francúzskymi orgánmi. Dňa 15. novembra 2013 Komisia požiadala o ďalšie informácie a spresnenie k pripomienkam Francúzska, ktoré boli zaslané 23. decembra 2013.
- (14) Dňa 22. novembra 2013 EDF predložila Komisii právne stanovisko k žiadosti spoločnosti EDF na doplnenie a podporu svojich pripomienok z 29. júla 2013.
- (15) Na žiadosť spoločnosti EDF sa 12. marca 2014 uskutočnilo stretnutie s Komisiou s prítomnosťou francúzskych orgánov.
- (16) Dňa 13. mája 2014 Komisia požiadala Francúzsko o prípadné pripomienky k právnemu stanovisku predloženému spoločnosťou EDF, ako aj o spresnenie a ďalšie informácie, ktoré Francúzsko poskytlo 19. júna 2014.

1. PODROBNÝ OPIS OPATRENIA

1.1. PRÍJEMCA: EDF, VÝVOJ ŠTATÚTU A KAPITÁLU

- (17) Spoločnosť EDF vznikla zákonom č. 46-628 z 8. apríla 1946 o znárodnení elektrickej energie a plynu („zákon č. 46-628“), ktorým sa podľa jeho článku 1 znárodnila výroba, prenos, distribúcia, dovoz a vývoz elektrickej energie vo Francúzsku. Týmto zákonom sa správa znárodnených elektrárenských spoločností previedla na vnútroštátnu verejnú inštitúciu priemyselnej a obchodnej povahy s názvom Electricité de France (E.D.F.), Service National.
- (18) Podľa článku 16 zákona č. 46-628 čistý zostatok majetku, práv a záväzkov prevedených na spoločnosť EDF predstavuje jej kapitál, patrí národu, je neodňateľný a v prípade prevádzkových strát sa musí obnoviť z výsledkov budúcich rokov. Podľa článku 1 dekrétu č. 56-493 zo 14. mája 1956 o kapitálových dotáciách do spoločnosti EDF tieto dotácie podliehajú pravidlám stanoveným v článku 16 uvedeného zákona. Podľa článku 2 toho istého dekrétu z uvedených dotácií plynú štátu úroky a dividendy.

⁽¹⁾ Rozsudok Všeobecného súdu z 15. decembra 2009, vec T-156/04, EDF/Komisia, Zb. 2009, s. II-04503.

⁽²⁾ Rozsudok Komisia/EDF, C-124/10P, EU:C:2012:318.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 186, 28.6.2013, s. 73.

- (19) Podľa zákona č. 46-628 bola spoločnosť EDF od svojho založenia a ešte stále aj v roku 1997 vnútroštátna verejná inštitúcia priemyselnej a obchodnej povahy, ktorá sa neriadila ustanoveniami platnými pre akciové spoločnosti. Verejná inštitúcia priemyselnej a obchodnej povahy nemá základné imanie na rozdiel od verejnej akciovej spoločnosti, ktorú vlastní jej akcionári⁽¹⁾. Napriek používaniu pojmov „kapitál“ a „kapitálová dotácia“ v príslušných dokumentoch EDF nedisponovala základným imaním pre svoj štátut právnickej osoby podľa verejného práva. V zákone č. 2004-803 z 9. augusta 2004 o verejnej službe v oblasti elektrickej energie a plynu a o elektrárenských a plynárenských podnikoch („zákon č. 2004-803“) sa ustanovila budúca zmena tohto štátutu. V článku 24 zákona č. 2004-803 sa uvádza, že EDF, ktorej 70 % kapitálu musí vlastníť štát, sa bude riadiť zákonmi platnými pre akciové spoločnosti, ak nie je právnymi predpismi ustanovené inak. Článok 47 tohto zákona tiež upravuje neskoršiu transformáciu verejnej inštitúcie EDF na akciovú spoločnosť pod podmienkou uverejnenia dekrétu o jej novom štátute. V článku 46 sa uvádza, že súvaha spoločnosti EDF k 31. decembru 2004 sa vypracuje na základe súvahy k 31. decembru 2003 a výkazu ziskov a strát verejnej inštitúcie EDF za rok 2004.
- (20) Transformácia spoločnosti EDF na akciovú spoločnosť sa stala účinnou na základe dekrétu č. 2004-1224 zo 17. novembra 2004 o stanovách akciovej spoločnosti Electricité de France. V stanovách pripojených k dekrétu sa uvádza, že spoločnosť EDF bude akciovou spoločnosťou, ktorá sa riadi zákonmi a predpismi platnými pre obchodné spoločnosti, najmä obchodným zákonníkom, pokiaľ sa v osobitných ustanoveniach vrátane samotných stanov nestanovuje inak.
- (21) V článku 6 stanov EDF sa uvádza, že základné imanie spoločnosti, pôvodne úplne vo vlastníctve štátu, sa stanovuje na 8,129 miliardy EUR a je rozdelené na 1 625 800 000 akcií v cene 5 EUR za akciu. Základné imanie novej akciovej spoločnosti EDF bolo stanovené v novembri 2004 v rovnakej výške ako dovedy nahromadený kapitál a kapitálové dotácie verejnej inštitúcie priemyselnej a obchodnej povahy EDF, t. j. 8,1 miliardy EUR. Uvedená výška kapitálu a kapitálových dotácií sa dosiahla na základe zákona č. 97-1026 z 10. novembra 1997 o rôznych opatreniach hospodárskej a obchodnej povahy („zákon č. 97-1026“) a od roku 1997 sa nezmenila.
- (22) Ako sa uvádza v zákone č. 2004-803 a v stanovách spoločnosti EDF, štát vždy musel a naďalej musí vlastníť viac ako 70 % kapitálu spoločnosti. V novembri 2005 sa nové akcie EDF prijaté na kótovanie na burze Euronext ponúkali za otváracie ceny (ďalej len „OPO“), čím sa kapitál EDF skutočne otvoril iným akcionárom ako štát.

1.2. VYTVÁRANIE ÚČTOVNÝCH REZERV URČENÝCH NA OBNOVU HLAVNEJ PRENOSOVEJ SIETE

- (23) Podľa článku 36 zákona č. 46-628 sa všetky znárodnené koncesie týkajúce sa elektrickej energie previedli na spoločnosť EDF. Podľa článku 37 zákona je koncesionár v prípade týchto koncesií povinný dodržiavať modelové zmluvné podmienky. Jednotlivé koncesie na prenos elektrickej energie prevedené štátom na EDF sa v roku 1958 zjednotili do jednej koncesie nazwanej hlavná prenosová sieť (RAG).
- (24) Keďže neexistovali osobitné účtovné pravidlá pre koncesie, EDF považovala od roku 1946 majetok, ktorý bol súčasťou RAG, za vlastný majetok EDF a zaznamenala ho na stranu aktív svojej súvahy. Na základe článku 8 zmluvných podmienok schválených dekrétom č. 56-1225 z 28. novembra 1956 je EDF povinná vykonávať na svoje náklady akúkoľvek údržbu a obnovovacie práce nevyhnutné na zachovanie objektov užívaných v rámci koncesie v dobrom funkčnom stave.
- (25) V roku 1987, po zmene všeobecného účtovného plánu z roku 1982, ktorým sa stanovujú osobitné pravidlá pre majetok, ktorý sa po skončení koncesie musí vrátiť do vlastníctva štátu, EDF zmenila účtovný postup pre aktíva RAG, dovedy považované za vlastný majetok, a zaradila tieto aktíva pod položku súvahy „Majetok užívaný v rámci koncesie“. EDF uplatnila na tieto aktíva osobitné účtovné pravidlá platné vo Francúzsku pre majetok užívaný v rámci koncesie, ktorý sa po skončení koncesie musí vrátiť do vlastníctva štátu, a vytvorila rezervy oslobodené od dane určené na obnovu RAG.
- (26) Dvor audítorov v správe z roku 1994⁽²⁾ uviedol, že v prípade jediného a trvalého koncesionára štátu, ktorý bol určený zákonom, ako v prípade EDF, je ťažké považovať majetok, ktorý je súčasťou RAG, za majetok, ktorý sa má po skončení koncesie vrátiť do vlastníctva štátu, ale skôr za vlastný majetok RAG patriaci spoločnosti EDF.

⁽¹⁾ Odpoveď francúzskych orgánov z 23. decembra 2013, body 71 a 72.

⁽²⁾ Osobitná správa o koncesiách EDF č. 1993 z 10. októbra 1994.

Inými slovami, účtovná zmena, ktorú EDF zaviedla v roku 1987 a ktorá viedla k vytvoreniu rezerv oslobodených od dane, sa podľa Dvora audítorov javila ako neodôvodnená. Spoločnosť EDF a orgány pre dohľad urýchlene začali pracovať na náprave situácie EDF.

- (27) V roku 1997 sa v účtoch spoločnosti EDF nachádzali dva druhy rezerv oslobodených od dane, určených na obnovu RAG: ešte nevyužitú rezervu v hodnote 38,5 miliardy FRF a záväzky z koncesie, ktoré zodpovedajú už uskutočneným operáciám v rámci obnovy RAG vo výške 18,345 miliardy FRF.

1.3. PRERADENIE ÚČTOVNÝCH REZERV

- (28) Zákonom č. 97-1026 sa objasnil štatút majetku predstavujúci RAG. V článku 4 tohto zákona sa stanovuje:

„I. Objekty hlavnej prenosovej siete elektrickej energie sa považujú za vlastníctvo Electricité de France od okamihu, keď jej bola udelená koncesia na túto sieť.

II. Na účely uplatnenia ustanovení odseku I sa k 1. januáru 1997 protihodnota nepeňažného majetku hlavnej prenosovej siete užívaného v rámci koncesie zaradená na strane pasív súvahy spoločnosti Electricité de France zapíše bez príslušných odchýlok ocenenia do položky ‚Kapitálové dotácie‘ [...].“

- (29) Zákon sa vzťahuje na každú operáciu týkajúcu sa kapitálu spoločnosti EDF. V znení platnom v roku 1997 sa v článku 16 zákona č. 46-628 totiž uvádza, že kapitál EDF je neodňateľný a patrí národu. Napríklad kapitálové dotácie spoločnosti EDF, ktoré sú výsledkom preradenia rezerv určených na obnovu RAG, upravoval zákon podľa francúzskeho práva.

- (30) Zákonom č. 97-1026 sa ustanovuje vlastníctvo aktív RAG. Súvaha EDF bola teda reorganizovaná zákonom č. 97-1026. Použité alebo nepoužité rezervy vytvorené v rokoch 1987 – 1996 spoločnosťou EDF na obnovu RAG s výhľadom navrátenia týchto aktív štátu sa stali bezpredmetné, pokiaľ sa vlastníctvo majetku RAG považuje za vlastníctvo spoločnosti EDF.

- (31) V liste ministra hospodárstva, financií a priemyslu, štátneho tajomníka pre rozpočet a štátneho tajomníka pre priemysel, adresovanom spoločnosti EDF 22. decembra 1997 (ďalej len „list ministra hospodárstva“), je v prílohe 1 vysvetlená reštrukturalizáciu súvahy spoločnosti EDF podľa článku 4 zákona č. 97-1026 z 10. novembra 1997:

„— Preradenie ‚záväzkov z koncesie‘ (18 345 563 605 FRF):

Konsolidácia protihodnoty koncesovaného nepeňažného majetku RAG v hodnote 14 119 065 335 FRF kapitálovými dotáciami.

Zlúčenie odchýlok vyplývajúcich z ocenenia RAG v roku 1959 (2 425 miliónov FRF) a v roku 1976 (neodpísateľný majetok: 97 miliónov FRF) s položkou ‚odchýlky vyplývajúce z ocenenia RAG‘, ktorej suma sa takto zvýšila z 1 720 miliónov FRF na 4 145 miliónov FRF.

Zlúčenie predpísaných rezerv týkajúcich sa ocenenia neodpísateľného majetku z roku 1976 (1 704 miliónov FRF), položka sa zvýšila z 877 miliónov FRF na 2 581 miliónov FRF.

Preradenie rezerv na obnovu, ktoré sa stali neodôvodnené (38 520 943 408 FRF), do položky prenesený výsledok hospodárenia minulých rokov uplatnením stanoviska Conseil national de la comptabilité (Národná účtovná rada) č. 97-06 z 18. júna 1997 o účtovných zmenách.“

- (32) V rámci reorganizácie súvahy spoločnosti EDF sa francúzske orgány riadili stanoviskom Conseil national de la comptabilité č. 97-06 z 18. júna 1997, ktoré sa týka zmien účtovných metód, zmien oceňovania, zmien daňových možností a opráv chýb (ďalej len „stanovisko Conseil national de la comptabilité“), v ktorom sa stanovuje, že opravy účtovných chýb, ktoré sa zo svojej podstaty týkajú účtovania predošlých transakcií, „sú účtované vo výsledku účtovného roka, počas ktorého sa zistili“.

- (33) V súlade so zákonom č. 97-1026 z 10. novembra 1997 a listom ministra hospodárstva boli odchýlky vyplývajúce z ocenenia zaradené pod položku ‚vlastný kapitál‘ bez daňových dôsledkov, lebo zodpovedajú nadhodnotám vyplývajúcim z ocenenia uskutočneného v rámci oslobodenia od dane alebo v rámci režimu daňovej neutrality na základe zákonov o preценení z rokov 1959 a 1976.

1.4. DAŇOVÉ DÔSLEDKY PRERADENIA ÚČTOVNÝCH REZERV

- (34) V prílohe 3 k listu ministra hospodárstva sa tiež určujú daňové dôsledky reorganizácie súvahy spoločnosti EDF. Zistená odchýlka čistých aktív po preradení nepoužitých rezerv na obnovu vo výške 38,5 miliardy FRF do položky prenesený výsledok hospodárenia minulých rokov podlieha dani z príjmov právnických osôb so sadzbou 41,66 % platnou v roku 1997. Nevyužité rezervy vo výške 38,5 miliardy FRF teda francúzske orgány zdanili podľa zákona. Naopak, časť rezerv zodpovedajúca záväzkom z koncesie, takisto oslobodená od dane a konsolidovaná ako kapitálová dotácia, zdanená nebola.
- (35) V správe daňového riaditeľstva Direction générale des impôts z 9. apríla 2002, ktorú francúzske orgány adresovali Komisii, sa uvádza, že „záväzky z koncesie vzťahujúce sa na RAG predstavujú neuhradený záväzok, ktorý bol v dôsledku inkorporácie do základného imania neoprávnene oslobodený od dane“ a že „tento rezervný fond mal byť pred svojou inkorporáciou do základného imania prevedený z pasív spoločnosti, kde sa neoprávnene nachádzal, na účet čistého obchodného imania, zakladajúc tak kladnú odchýlku čistých aktív zdaniteľnú na základe článku 38-2“ všeobecného daňového zákonníka. Francúzske orgány skonštatovali, že „takto získaná daňová výhoda [spoločnosťou EDF v roku 1997] sa môže odhadovať na 5,88 miliardy francúzskych frankov (14,119 × 41,66 %)“.

2. ROZHODNUTIE O ZAČATÍ KONANIA

- (36) Komisia vo svojom rozhodnutí o začatí konania dospela k záveru, že nezákonné vytváranie dodatočných rezerv na obnovu RAG v období rokov 1987 – 1996 zvýhodnilo spoločnosť EDF v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Táto transakcia jej poskytla selektívnu hospodársku výhodu, ktorá zodpovedá rozdielu medzi kapitalizovanou hodnotou nezaplatenej dane z príjmov právnických osôb z rezerv počas toho istého obdobia a výškou dane z príjmov právnických osôb zaplatenej spoločnosťou EDF v roku 1997 po nadobudnutí účinnosti článku 4 zákona č. 97-1026.
- (37) Napriek skutočnosti, že EDF pred nadobudnutím účinnosti smernice Európskeho parlamentu a Rady 96/92/ES⁽¹⁾, ktorou sa liberalizovalo odvetvie elektriny, pôsobila vo Francúzsku na trhoch podliehajúcich monopolnému právu, predmetné opatrenia pomoci v prospech EDF podľa Komisie narušili alebo hrozili narušením hospodárskej súťaže a ovplyvnili obchod medzi členskými štátmi v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Vyplývalo to najmä zo skutočnosti, že napriek výhradným právam, ktoré mala spoločnosť EDF pri výkone niektorých činností vo Francúzsku, existovala na týchto trhoch určitá miera obchodu medzi členskými štátmi. Okrem toho voľná súťaž existovala na súvisiacich trhoch, kde spoločnosť EDF už diverzifikovala svoje činnosti mimo rozsahu svojich výhradných práv, či už zo zemepisného hľadiska, alebo z hľadiska odvetvia. Tento vplyv na obchod existoval už dávno pred liberalizáciou odvetvia elektriny.
- (38) Komisia tiež dospela k záveru, že išlo o novú pomoc, v prípade ktorej zatiaľ nie je možné preukázať splnenie podmienok stanovených v článku 107 ods. 2 a 3 ZFEÚ. Francúzske orgány sa navyše neodvolávali na uplatnenie ustanovení článku 106 ods. 2 ZFEÚ.

3. PRIPOMIENKY ZAJINTERESOVANEJ TRETEJ STRANY

- (39) Listom zo 6. januára 2003 Syndicat National des Producteurs Indépendants d'Electricité Thermique (SNPIET) adresoval Komisii pripomienky v rámci formálneho vyšetrovacieho konania. Podľa týchto pripomienok, pokiaľ ide o nezaplatenie dane z príjmov právnických osôb v roku 1997 z časti rezerv oslobodených od dane vytvorených na obnovu RAG, sa spoločnosť EDF v rozpore so zákonom č. 46-628 z 8. apríla 1946 neriadila v rámci svojej činnosti pravidlami platnými pre priemyselné a obchodné spoločnosti.

4. PRIPOMIENKY FRANCÚZSKA K ROZHODNUTIU O ZAČATÍ FORMÁLNEHO VYŠETROVACIEHO KONANIA

- (40) Francúzske orgány oznámili Komisii svoje pripomienky listom z 11. decembra 2002. Spochybňujú, že nezaplatenie dane z príjmov právnických osôb v roku 1997 z časti účtovných rezerv oslobodených od dane vytvorených na obnovu RAG malo charakter štátnej pomoci.

⁽¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 96/92/ES z 19. decembra 1996 o spoločnej právnej úprave vnútorného trhu s elektrickou energiou (Ú. v. ES L 27, 30.1.1997, s. 20).

- (41) Francúzske orgány predbežne spochybňujú výšku rezerv na obnovu RAG predloženú Komisiou. Francúzske orgány ďalej tvrdia, že aj pri neexistencii rezerv na obnovu RAG by spoločnosť EDF nebola schopná uhradiť daň z príjmov právnických osôb v období rokov 1987 – 1996 so zreteľom na prenesené vysoké daňové straty z minulých rokov. Okrem toho, keďže štát je súčasne vlastníkom spoločnosti EDF a zadávateľom koncesie RAG, sa francúzske orgány domnievali, že záväzky z koncesie pre neho nepredstavujú reálne vymáhateľný dlh. Francúzske orgány preto pri reštrukturalizácii súvahy v roku 1997 priradili tieto záväzky z koncesie k vlastnému kapitálu spoločnosti EDF, aby vyrovnali nedostatok kapitálu spoločnosti, ale bez ich zdanenia daňou z príjmov právnických osôb.
- (42) Podľa francúzskych orgánov sa účtovná reštrukturalizácia uskutočnená v roku 1997 môže považovať za dodatočnú kapitálovú dotáciu spoločnosti o sumu rovnajúcu sa čiastočnému oslobodeniu od dane, čoho cieľom bolo tiež vyrovať nedostatok kapitálu. EDF a štát chceli priradiť kvázivlastný kapitál bez odvedenia dane z príjmov právnických osôb. Za účinnejšie a neutrálnejšie by sa považovalo priame priradenie záväzkov z koncesie k vlastnému kapitálu v plnej výške než vykonanie rovnocennej transakcie, ktorá by spočívala v priradení čistej sumy po zdanení daňou z príjmov právnických osôb ku kapitálu, v požadovaní od EDF, aby zaplatila daň z príjmov právnických osôb zodpovedajúcu odchýlke čistých aktív, a napokon vo vykonaní dodatočnej kapitálovej dotácie vo výške zodpovedajúcej zaplatenej dani.
- (43) Francúzske orgány sa domnievajú, že takúto dodatočnú dotáciu odôvodňoval predpoklad ziskovosti, ktorý EDF ponúkala v roku 1997 a ktorý sa napokon potvrdil v priebehu nasledujúcich rokov. Podľa francúzskych orgánov by obozretný súkromný investor v trhovom hospodárstve za porovnateľných okolností takýto kapitálový vklad vykonal.
- (44) Francúzske orgány takisto spochybňujú skutočnosť, že odmena štátu bola po vytvorení spomínaných rezerv v období rokov 1987 – 1996 nesprávne znížená. Uvádzajú, že aj keby bol čistý výsledok spoločnosti vyšší, odmena štátu by nebola vyššia, lebo úroveň odmien v tomto období nezodpovedala vopred určenému percentu čistého výsledku spoločnosti. Táto úroveň bola voľne určená štátom v absolútnej hodnote a mohlo sa stať, že nebola stanovená v závislosti od finančnej situácie podniku. Odmena navyše nebola povinne vyplácaná z čistého zisku každého účtovného obdobia. Z tohto pohľadu a so zreteľom na deficitné výsledky hospodárenia spoločnosti EDF francúzske orgány zdôrazňujú, že štát si nakoniec vybral v období rokov 1987 – 1996 dividendu, ktorej úroveň výrazne prekročila limity stanovené v zmysle práva obchodných spoločností.
- (45) Francúzske orgány sa navyše domnievajú, že ak sa aj vytvorenie rezerv na obnovu RAG prejavilo ako výhoda, táto výhoda by sa mala považovať za kompenzovanú zvýšením dane z príjmov právnických osôb zaplatenej v roku 1997. Domnievajú sa tiež, že v období rokov 1987 – 1996 zaplatila spoločnosť EDF štátu celkovo vyššiu sumu ako daň z príjmu právnických osôb, ktorú by zaplatila obchodná spoločnosť, ktorá by nevytvárala rezervy na obnovu RAG a ktorá by svojmu akcionárovi vyplatila dividendu rovnajúcu sa 37,5 % čistého zisku po zdanení.
- (46) Okrem toho si francúzske orgány myslia, že ak by sa aj zistila nenáležitá výhoda, podľa desaťročnej premlčacej lehoty, ktorá je stanovená článkom 15 nariadenia **Rady** (ES) č. 659/1999⁽¹⁾ a ktorá sa počíta odo dňa poskytnutia prvých prvkov pomoci, by išlo o už existujúcu štátnu pomoc a nie o novú štátnu pomoc. Keďže prvá žiadosť Komisie o informácie je z 10. júla 2001, prípadné prvky štátnej pomoci poskytnuté pred rokom 1991 by boli premlčané. Francúzske orgány sa domnievajú, že intervencia zákonodarcu v roku 1997 nemala za následok prerušenie premlčacej lehoty, keďže takýto účinok môžu mať iba opatrenia Komisie. Francúzske orgány si napokon myslia, že by v každom prípade išlo o už existujúcu štátnu pomoc, keďže bola poskytnutá pred liberalizáciou trhu s elektrickou energiou.
- (47) V liste z 20. novembra 2003 francúzske orgány pripomínajú svoje argumenty, pokiaľ ide o odchýlky vyplývajúce z ocenenia zahrnuté do sumy záväzkov z koncesie nachádzajúcej sa v účtovnej uzávierke spoločnosti a pokiaľ ide o uplatnenie pravidla o premlčaní. Okrem toho tvrdia, že sadzba dane z príjmov právnických osôb, ktorá mala byť uplatnená pri reštrukturalizácii súvahy spoločnosti EDF, je sadzba z roku 1996 (sadzba 36,67 %), a nie sadzba z roku 1997 (sadzba 41,66 %). Francúzske orgány sa totiž domnievajú, že táto reštrukturalizácia sa vykonala na základe daňového priznania podaného 23. decembra 1997, t. j. po uzavretí účtovného roku 1996, ale pred uzavretím účtovného roku 1997.
- (48) Francúzske orgány preto popierajú tvrdenie Komisie, podľa ktorého mala spoločnosť EDF v roku 1997 výhodu vyplývajúcu z nezaplatenia dane z príjmov právnických osôb z časti rezerv oslobodených od dane vytvorených na obnovu RAG.

⁽¹⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. ES L 83, 27.3.1999, s. 1).

5. ROZSUDKY SÚDOV EURÓPSKEJ ÚNIE

- (49) Vo svojom rozsudku z 15. decembra 2009 Všeobecný súd zrušil rozhodnutie Komisie zo 16. decembra 2003 z toho dôvodu, že Komisii prináležalo overiť, či by obozretný súkromný investor v trhovom hospodárstve za podobných okolností vykonal porovnateľnú investíciu, pokiaľ ide o jej výšku. Všeobecný súd sa domnieva, že Komisia mala overiť, či transakcia spĺňa kritérium súkromného investora. Všeobecný súd preto dospel k záveru, že Komisia sa dopustila nesprávneho právneho posúdenia a porušila článok 107 ZFEÚ.
- (50) Vo svojom rozsudku z 5. júna 2012 Súdny dvor zamietol odvolanie Komisie proti rozsudku Všeobecného súdu. Súdny dvor najmä uviedol, že konštatovanie Všeobecného súdu, podľa ktorého povinnosť Komisie overiť, či štát poskytol kapitálový vklad za okolností, ktoré zodpovedajú obvyklým podmienkam trhu, existuje nezávisle od formy, akou štát uskutočnil vklad do základného imania, nie je postihnuté nijakým nesprávnym právnym posúdením. Súdny dvor tiež dospel k názoru, že Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho posúdenia ani v prípade posúdenia, podľa ktorého kritérium súkromného investora možno uplatniť aj v prípade, keď sú použité prostriedky daňovej povahy.

6. ROZHODNUTIE O ROZŠÍRENÍ FORMÁLNEHO VYŠETROVACIEHO KONANIA

- (51) Pre zrušenie rozhodnutia zo 16. decembra 2003 musí Komisia prijať nové rozhodnutie podľa článku 266 ZFEÚ a článku 13 nariadenia (ES) č. 659/1999, aby uzavrela konanie v súlade s právnym názorom stanoveným s konečnou platnosťou rozsudkom Súdneho dvora. Keďže rozhodnutie zo 16. decembra 2003 bolo zrušené, Komisia musí opätovne preskúmať otázky týkajúce sa článkov 3 a 4 tohto rozhodnutia.
- (52) Na jednej strane ani Súdny dvor, ani Všeobecný súd neskonštatovali, že rozhodnutie o začatí konania bolo chybné. Môže teda predstavovať základ nového konečného rozhodnutia. Na druhej strane Súdny dvor jasne stanovil kritériá uplatniteľnosti a uplatnenie kritéria súkromného investora v trhovom hospodárstve. Tieto kritériá sa opierajú najmä o existenciu objektívnych a overiteľných dôkazov, z ktorých je zrejmé, že rozhodnutie členského štátu vykonať investíciu do kontrolovaného verejného podniku vychádza z hospodárskeho hodnotenia porovnateľného s tým, ktoré by vykonal obozretný súkromný investor v trhovom hospodárstve pred tým, ako by pristúpil k uvedenej investícii, aby určil jej budúcu ziskovosť⁽¹⁾.
- (53) V rozhodnutí o rozšírení formálneho vyšetrovacieho konania Komisia uviedla, že v tomto štádiu správneho konania žiadny dôkaz ani dokument nepodporuje tvrdenie francúzskych orgánov, podľa ktorého sa účtovná reforma z roku 1997 rovná dodatočnej kapitálovej dotácii v sume rovnajúcej sa čiastočnému oslobodeniu od dane. Na rozdiel od pripomienok francúzskych orgánov sa takisto nezdá, že by takáto dodatočná kapitálová dotácia bola nie pomocou, ale investíciou, ktorú by za porovnateľných okolností vykonal obozretný súkromný investor v trhovom hospodárstve, odôvodnenou predpokladom ziskovosti, ktorý EDF ponúkala v roku 1997 a ktorý sa napokon potvrdil v priebehu nasledujúcich rokov.
- (54) Komisia preto v rozhodnutí o rozšírení uviedla, so zreteľom na dostupné informácie a dokumenty, svoju predbežnú analýzu možnej hospodárskej výhody vyplývajúcej z nezaplatenia dane z príjmu právnických osôb spoločnosťou EDF v roku 1997 z časti rezerv zodpovedajúcich záväzkom z koncesie preradeným do kapitálových dotácií vo výške 14,119 miliardy FRF.
- (55) V tejto súvislosti celkové posúdenie skutkových okolností v prerokúvanej veci naznačuje, že toto opatrenie bolo uskutočnené v rámci verejnej moci, čím sa popiera uplatniteľnosť zásady súkromného investora. Francúzske orgány totiž na podporu svojich tvrdení nepredložili žiadnu informáciu ani podnikateľský zámer vypracovaný pred alebo súčasne s rozhodnutím o nezdanení spoločnosti EDF, ktoré by preukázali ziskovosť takejto transakcie. Z vecného hľadiska Komisia so zreteľom na kritériá stanovené Súdny dvorom uviedla, že je potrebné, aby Francúzsko riadne preukázalo dátum predložených dokumentov, ako aj skutočnosť, že tieto dokumenty boli pred prijatím sporného rozhodnutia preskúmané príslušnými ministrami a úradníkmi, ako aj na schôdzach parlamentu.
- (56) Naopak, pri neexistencii týchto dôkazov sa zdá, že Francúzsko uplatnilo pri výkone daňovej právomoci osobitný daňový režim na reštrukturalizáciu súvahy spoločnosti EDF, pokiaľ ide o preradenie rezerv záväzkov z koncesie podľa článku 4 zákona č. 97-1026. Žiadne osobitné rozpočtové opatrenie vopred nevyčlenilo tento daňový zdroj v prospech EDF a takisto neboli zavedené pravidlá ani kontroly týkajúce sa investícií, ktoré by poskytovali právny základ pre údajnú investíciu.

⁽¹⁾ Rozsudok Komisia/EDF, C-124/10P, EU:C:2012:318, bod 84.

- (57) Komisia zároveň vo svojom rozhodnutí o rozšírení uviedla, že aj keby bolo možné uplatniť zásadu investora v trhovom hospodárstve, v danom štádiu možno pri jej uplatnení skonštatovať, že súkromný investor by v roku 1997 neinvestoval 5,88 miliardy FRF do kapitálového vkladu v prospech EDF. Pri neexistencii údajov od francúzskych orgánov sa zdá vylúčené, aby súkromný akcionár v bežných trhových podmienkach vykonal údajnú investíciu bez toho, aby vopred preskúmal objektívne a spoľahlivé štúdie vypracované najlepšie nestranným investičným poradcom, a nie napríklad podnikom prijímajúcim pomoc, ktoré preukazujú najmä výnosnosť investovaného kapitálu, návratnosť investícií a vlastné riziká v absolútnych hodnotách a so zreteľom na podmienky odmeňovania spojené s takouto investíciou.
- (58) Komisia v tejto súvislosti doplnila k faktorom, ktoré by preskúmal obozretný súkromný investor pred investovaním svojich prostriedkov, neistotu týkajúcu sa sumy a vývoja nákladov na financovanie dôchodkov, ktorým spoločnosť EDF musela čeliť v roku 1997 na základe jej osobitného režimu, a vyhodnotenie tejto skutočnosti investorom v danom období.
- (59) Za týchto okolností sa čiastočné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb v roku 1997 nejaví ako produktívna investícia zo strany štátu ako akcionára, ale skôr ako osobitný daňový režim, ktorý mohol poskytovať spoločnosti EDF hospodársku výhodu.
- (60) Ukazuje sa tiež, že nezdanením spoločnosti EDF daňou z príjmov právnických osôb došlo k použitiu štátnych zdrojov a mohla byť ovplyvnená hospodárska súťaž a obchod medzi členskými štátmi, čím sa naplnili ostatné podmienky na uplatnenie článku 107 ods. 1 ZFEÚ.
- (61) So zreteľom na chýbajúci právny základ, ktorý by umožňoval odôvodniť zlučiteľnosť prevádzkovej pomoci, ktorá posilňuje postavenie spoločnosti EDF voči jej konkurencii, s vnútorným trhom, Komisia vo svojom rozhodnutí z 2. mája 2013 spochybnila zlučiteľnosť pomoci s vnútorným trhom. Podobné pochybnosti už boli uvedené v rozhodnutí o začatí konania.

7. PRIPOMIENKY TRETÍCH ZAJINTERESOVANÝCH STRÁN

- (62) Listom z 29. júla 2013 spoločnosť EDF predložila pripomienky k rozhodnutiu o rozšírení. EDF vyjadruje tri hlavné výhrady k uvažovaniu v tomto rozhodnutí: i) rozhodnutie nezohľadňuje ponaučenia z rozsudku Všeobecného súdu a ignoruje skutočnú povahu štátom uskutočnenej rekapitalizácie EDF; ii) rozhodnutie je príliš formalistické tým, že neprávom požaduje podnikateľský plán spojený s investíciou, zatiaľ čo rekapitalizácia je výsledkom starostlivo naplánovaných úvah, ako to vyplýva z mnohých dobových dokumentov, a iii) v rozhodnutí sa bez preukázania predpokladá, že žiadny investor v porovnateľnej situácii ako štát by neuskutočnil porovnateľnú investíciu, čo je v rozpore so skutkovými okolnosťami, ktoré uviedla EDF na podporu svojich pripomienok.
- (63) Podľa EDF bude Komisia takto naďalej analyzovať opatrenie prijaté francúzskym štátom v roku 1997 len cez optiku jeho údajných daňových dôsledkov, pričom Všeobecný súd takýto prístup jednoznačne zamietol. Ako potvrdil Všeobecný súd, opatrenie uskutočnené štátom pri preradení záväzkov z koncesie ku kapitálovým dotáciám predstavuje rekapitalizáciu EDF určenú na opravu asymetrie súvahy spoločnosti EDF s výhľadom na otvorenie energetických trhov konkurencii. List ministra hospodárstva z 22. decembra 1997 neobsahuje daňové rozhodnutie v rozpore so zákonom z roku 1997, ale slúži na konštatovanie daňových dôsledkov. Treba preskúmať práve toto jediné a nedeliteľné rekapitalizačné opatrenie, a nie údajné daňové dôsledky, ktoré sú od neho v rozhodnutí o rozšírení konania vo veci formálneho vyšetrovacieho konania umelo oddelené.
- (64) Podľa EDF judikatúra nevyžadovala osobitný podnikateľský plán pre investíciu, lebo žiadny formalizmus v tejto veci nestanovuje, ale vyžaduje objektívne a overiteľné dôkazy z obdobia pred opatrením alebo počas neho. Takýto podnikateľský plán napokon nebol pre štát v roku 1997 nevyhnutný. Štát mal piatich zástupcov v správnej rade EDF, od roku 1946 a v čase skutkových okolností vlastnil celý kapitál spoločnosti EDF, podnik dokonale poznal a podieľal sa na jeho riadení a na určovaní jeho strategického smerovania z dlhodobého hľadiska. Podľa EDF je takéto dlhodobé hľadisko v jej prípade zvlášť dôležité pre kapitálovú náročnosť jej činnosti a pre životnosť jej zariadení počítanú na desiatky rokov, v niektorých prípadoch na 30 až 75 rokov.

- (65) Podľa EDF štát realizoval investíciu na základe analýz a presného posúdenia vývoja nie ako orgán verejnej moci, ale ako akcionár, o čom svedčí množstvo dokumentov z daného obdobia. Napríklad od roku 1995 sa začala spolupráca EDF a jej rezortných ministerstiev s cieľom vyvodiť závery zo stanoviska Dvora audítorov uvedeného v odôvodnení 26. Tieto práce sa týkali najmä reorganizácie súvahy spoločnosti a návratnosti kapitálu. Boli zavŕšené 8. apríla 1997 podpisom dodávateľskej zmluvy medzi štátom a spoločnosťou EDF na obdobie rokov 1997 – 2000 a 2. apríla 1997 súčasne s predložením návrhu zákona obsahujúceho rôzne ustanovenia hospodárskeho a finančného charakteru, ktorého článok 45 doslovne preberá ustanovenia článku 4 zákona č. 97-1026. Prípravné práce Národného zhromaždenia a Senátu alebo samotný zákon podľa EDF ukazujú, že štát zasahoval ako akcionár: kapitálová dotácia vedúca k rekaptalizácii EDF.
- (66) Ako vyplýva približne zo štyridsiatich dobových dokumentov, ktoré EDF pripojila k záznamom vo svojich analýzach a úvahách, štát sa riadil štyrmi hlavnými záujmami:
- zohľadniť nový konkurenčný kontext postupného otvárania trhov na základe smernice 96/92/ES,
 - normalizovať finančné vzťahy so spoločnosťou EDF podľa spoločných právnych základov odstránením nejasností, ktoré mohli existovať v minulosti,
 - riešiť výraznú nerovnováhu ovplyvňujúcu štruktúru súvahy spoločnosti EDF posilnením jej vlastného kapitálu,
 - uľahčiť medzinárodné porovnanie s cieľom posilniť dôveryhodnosť podniku v očiach finančného spoločenstva.
- (67) Napokon v prípade EDF je kritérium obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve podľa vyššie uvedených úvah nielen uplatniteľné, ale v danom prípade aj splnené, lebo štát konal ako súkromný investor. V prípade EDF je podľa Súdneho dvora (body 78 a 89 rozsudku) potrebné určiť, či by spoločnosť EDF mohla získať tú istú výhodu, ako je tá, ktorá jej bola poskytnutá prostredníctvom štátnych prostriedkov, v bežných trhových podmienkach a či táto výhoda mohla pre svoje účinky narušiť alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže.
- (68) Z množstva dobových dokumentov opäť vyplýva, že štát skutočne preskúmal a vyčíslil ziskovosť svojej investície, ako by to urobil investor a jediný akcionár podniku budujúci dlhodobú perspektívu podniku. Práve na tomto základe bola stanovená odmena štátu v dodávateľskej zmluve s EDF na roky 1997 – 2000, ktorá v tom čase zodpovedala odmenám akcionárov porovnateľných spoločností. Odhady súm, ktoré mala EDF vyplatiť štátu v období rokov 1997 – 2000, teda štát analyzoval ešte pred uzavretím zmluvy.
- (69) Okrem toho EDF vo svojich pripomienkach z júla 2013 očakávala štúdiu, ktorú si objednala u poradcu Oxera a ktorá v čase predloženia pripomienok EDF ešte nebola dokončená. EDF uviedla, že štúdia Oxera porovná očakávanú vnútornú mieru návratnosti investície štátu v roku 1997 s mierou návratnosti požadovanou kapitálovými trhmi pre podobné investície a ukáže, že súkromný investor by uskutočnil investíciu za podmienok stanovených v dodávateľskej zmluve na roky 1997 – 2000.
- (70) EDF predložila 18. októbra 2013 Komisii túto štúdiu Oxera s dátumom 15. október 2013⁽¹⁾ bez ďalších pripomienok. Ako uviedla EDF vo svojich pripomienkach z júla 2013, zo štúdie Oxera vyplynulo, že obozretný súkromný investor v trhovom hospodárstve by investoval do zvýšenia sumy kapitálových dotácií v prospech EDF. Tento záver vyplýva zo skutočnosti, že návratnosť (vnútorná miera návratnosti), akú by investor mohol očakávať v roku 1997, sa nachádzala v rozmedzí 35 % – 15 % a v priemere 27 % v horizonte piatich rokov, čo je v každom prípade viac ako 12,7 %, ktoré by požadoval takýto investor. Výnos sa počíta s prihliadnutím na hodnotu z predaja práv v EDF vo vlastníctve štátu na začiatku a na konci obdobia.

(1) Does the 1997 recapitalisation of EDF by the French State meet the private investor test? Záverečná správa z 15. októbra 2013.

- (71) EDF sa domnieva, že okrem nízkej úrovne vlastného kapitálu boli hospodárske základy EDF v roku 1997 zdravé, ako konštatovali analytici v danom období, ktorí nevyjadrili žiadne pochybnosti týkajúce sa jej finančnej životaschopnosti alebo jej obchodných príležitostí v čase, keď štát vykonal svoju investíciu. Finančný rating spoločnosti EDF bol vynikajúci (AAA v agentúre Moody's v období rokov 1992 – 1997, AAA v Standard & Poor's v období rokov 1996 – 1997) a bol by taký zostal, aj keby bolo potrebné jeho zníženie o jeden alebo dva stupne, aby prihliadal na štátnu záruku, ktorú spoločnosť EDF využívala ako verejná inštitúcia priemyselnej alebo obchodnej povahy. Z viacerých dobových dokumentov vyplýva, že úroveň odmeňovania francúzskeho štátu zo strany EDF bola porovnateľná s výnosmi z dividend spoločností zahrnutých vo francúzskom akciovom indexe CAC 40 (4,5 % – 5 % kapitálu), ako aj podnikov pôsobiach v európskom odvetví energetiky (4,7 % a 5,27 % odhadovaných na roky 1996 a 1997). Poukazuje to okrem iného na skutočnosť, že spoločnosť EDF mohla získať rovnakú výšku kapitálu na kapitálovom trhu, keďže opatrenie svojimi účinkami nenarúšalo hospodársku súťaž.
- (72) EDF sa osobitne domnieva, že súkromný investor vlastiaci celé základné imanie dcérskej spoločnosti by mohol za porovnateľných podmienok vykonať podobnú investíciu do uvedenej dcérskej spoločnosti prevedením akejkoľvek pohľadávky vedenej voči nej na kapitál. Táto analýza sa opiera o právne stanovisko vypracované na žiadosť spoločnosti EDF. V snahe o nápravu neprimeranej finančnej štruktúry pre nízku výšku vlastného kapitálu v porovnaní s finančným dlhom by štát tiež umožnil podniku súťažiť s inými významnými subjektmi tohto odvetvia v Únii. Ten istý akcionár by teda vedome nenechal pretrvávať značnú nerovnováhu v súvahe svojej dcérskej spoločnosti so zdravými hospodárskymi základmi, zatiaľ čo mal k dispozícii jednoduchý spôsob na vyriešenie uvedenej nerovnováhy prostredníctvom prevedenia pohľadávky na kapitál.
- (73) Podľa EDF je teda rozumné domnievať sa, že súkromný investor v porovnateľnej situácii ako štát, t. j. 100 % akcionár podniku rozvíjajúci dlhodobú perspektívu na kapitálovo veľmi náročnom trhu a v situácii pred otvorením sa hospodárskej súťaži, by uskutočnil rovnakú investíciu.

8. PRIPOMIENKY FRANCÚZSKA K ROZHODNUTIU O ROZŠÍRENÍ KONANIA

- (74) Francúzske orgány sa domnievajú, že štát konal ako obozretný súkromný investor v trhovom hospodárstve, keď preradil záväzky z koncesie oslobodené od dane z príjmov právnických osôb do kapitálových dotácií EDF. Domnievajú sa, na rozdiel od tvrdenia v rozhodnutí o začatí konania zo 16. októbra 2002 a v rozhodnutí o rozšírení konania z 2. mája 2013, že jediné opatrenie, ktoré má Komisia analyzovať, je opatrenie týkajúce sa rekaptalizácie spoločnosti EDF prijatím článku 4 zákona č. 9-1026, a nie opatrenie týkajúce sa oslobodenia od dane súvisiaceho s preradením záväzkov z koncesie do kapitálových dotácií, ktoré je oddeliteľné od ustanovení uvedeného zákona. Opierajú sa o informácie z radu dokumentov z rokov 1996 a 1997 pripojených k ich pripomienkam, ktoré, podľa nich, toto tvrdenie podporujú a potvrdzujú. Tieto dokumenty sú uvedené v odôvodneniach 87 až 108. Podľa francúzskych orgánov iné dokumenty predložené spoločnosťou EDF posilňujú pripomienky Francúzska.
- (75) Francúzske orgány podporne pripomínajú, že spochybňujú výšku pomoci a opakujú svoje pripomienky z 20. novembra 2003, podľa ktorých by sa na túto daň mala uplatniť sadzba z roku 1996, a nie z roku 1997, ako sa uvádza v odôvodnení 47.

K uplatniteľnosti zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve

- (76) Francúzske orgány spochybňujú, že sporné oslobodenie od dane vychádza z postavenia Francúzska ako orgánu verejnej moci, čo znemožňuje uplatnenie zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve. Domnievajú sa, že Súdny dvor nevyžaduje, aby členský štát predložil skutočný podnikateľský plán týkajúci sa sporného opatrenia.
- (77) Po prvé v tejto súvislosti pripomínajú, že EDF bola v roku 1997 verejnou priemyselnou a obchodnou inštitúciou pod dohľadom štátu, ktorý mal preto detailné vedomosti o podniku, ako aj o jeho priemyselnej stratégii a finančných výhladoch. Domnievajú sa preto, že informácie a hodnotenia, ktoré mal štát k dispozícii pred prijatím sporného opatrenia a ktoré preukazujú ziskovosť investície, sú prípustné. Komisia musí vykonať celkové posúdenie zahŕňajúce najmä tieto dôkazy, ale tiež akékoľvek iné relevantné dôkazy.

- (78) Po druhé so zreteľom na povahu a zámer článku 4 zákona č. 97-1026 sa francúzske orgány domnievajú, že štát pri oslobodení od dane pri preradení rezerv zodpovedajúcich záväzkom z koncesie konal ako akcionár. Tomuto zákonu predchádzalo 8. apríla 1997 podpísanie dodávateľskej zmluvy medzi štátom a spoločnosťou EDF na obdobie rokov 1997 – 2000, ktorej plnenie predpokladalo prijatie legislatívnych opatrení na reštrukturalizáciu jej súvahy. Ešte predtým v liste z 12. júla 1996 dozorné orgány informovali spoločnosť EDF, že touto zmluvou sa mal pre EDF stanoviť ambiciózný cieľ odmeny pre štát. V hlave III zmluvy sa stanovila odmena pre štát zložená z dvoch častí: i) odmena z kapitálových dotácií s pevnou sadzbou 3 % a ii) dodatočná odmena vo výške 40 % z čistého účtovného výsledku EDF, pričom suma kombinovaná z oboch zložiek nesmie byť vyššia ako 6 % sumy kapitálových dotácií.
- (79) Štát preskúmal odmeňovanie v podobe výhľadov dividend a v prípade dodatočnej odmeny ho vyčíslil na 3,5 až 6 miliárd FRF za dané obdobie, čoho dôkazom je list dozorných orgánov spoločnosti EDF z 22. apríla 1997. Tento odhad sa zakladal na hospodárskom a finančnom výhľade, ktorý spoločnosť EDF predložila útvárom ministerstva financií 19. februára 1997, a na predpokladoch z dodávateľskej zmluvy. Správa spravodajcu Senátu zo septembra 1997 k zákonu č. 97-1026 zahŕňala aj analýzy útvarov ministerstva týkajúce sa očakávaného vplyvu odmeny štátu ako akcionára za rok 1998 vo výške 2,6 miliardy FRF, z toho 1,5 miliardy FRF ako fixné úroky a 1,1 miliardy FRF ako dodatočná odmena. Štát teda odhadoval prognózy odmeňovania ešte pred prijatím dotknutého opatrenia ako ktorýkoľvek akcionár, ktorý sa chce podieľať na zvýšení kapitálu svojho podniku.
- (80) Po tretie francúzske orgány sa domnievajú, že preradenie rezerv zodpovedajúcich záväzkom z koncesie a v širšom zmysle reštrukturalizácia súvahy spoločnosti EDF a posilnenie vlastného kapitálu zmiernilo slabosť kapitálovej štruktúry podniku. Ak by uvedená slabosť pretrvávala, EDF by pravdepodobne musela čeliť zvýšeniu úrokovej sadzby pre svoj dlh a ťažkostiam vo vzťahu k svojim obchodným partnerom pre negatívne vnímanie rizika protistrany. Takáto obava štátu ako akcionára vyplýva z dôvodovej správy článku 4 návrhu zákona, ktorý sa neskôr stal zákonom č. 97-1026, ako aj z príhovoru príslušného ministra, ktorý 2. októbra 1997 predstavil návrh zákona Senátu.
- (81) V správach poslanca a senátora ako spravodajcov k návrhu zákona v Národnom zhromaždení a v Senáte sa nástojí na pozitívnom vplyve reštrukturalizácie súvahy spoločnosti EDF na pomer zadlženia vo vzťahu k vlastnému kapitálu: v prvej správe sa vlastný kapitál (24,2 miliardy FRF) považoval za nedostatočný vo vzťahu k úverovým pohľadávkam (131,9 miliardy FRF) a čistým aktívam (696,4 milióna FRF). Posilnením vlastného kapitálu by štruktúra súvahy spoločnosti EDF bola viac v súlade s jej majetkovou realitou a zároveň by umožňovala relevantnejšie porovnanie s európskou konkurenciou. V druhej správe sa poukazovalo navyše na pozitívny účinok pre EDF v súvislosti s väčšou dôveryhodnosťou v očiach finančného spoločenstva a jej potenciálnych partnerov. Podľa francúzskych orgánov však posilnenie kapitálovej štruktúry podniku zodpovedá snahe obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve nachádzajúceho sa v porovnateľnej situácii.
- (82) Z toho podľa francúzskych orgánov vyplýva, že test súkromného investora v trhovom hospodárstve sa mohol použiť, lebo štát pri preradení rezerv zodpovedajúcich záväzkom z koncesie do kapitálu spoločnosti EDF bez ich zdanenia konal ako akcionár.

Uplatnenie zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve

- (83) Po prvé francúzske orgány pripomínajú, že v dodávateľskej zmluve medzi štátom a EDF bola stanovená odmena pre štát zložená z dvoch častí: i) odmena z kapitálových dotácií s pevnou sadzbou 3 % a ii) dodatočná odmena vo výške 40 % z čistého účtovného výsledku EDF, čo poukazuje na skutočnosť, že štát mal informácie o predpokladanej návratnosti investovaného kapitálu. Ako sa potvrdzuje v správe spravodajcu Národného zhromaždenia, so zreteľom na existenciu pevnej sadzby z kapitálových dotácií malo preradenie rezerv zodpovedajúcich záväzkom z koncesie vplyv na zvýšenie absolútnej hodnoty odmeny štátu z dôvodu rozšírenia základu.
- (84) Po druhé francúzske orgány sa domnievajú, že návratnosť investície do EDF v roku 1997 sa mala posudzovať v dlhodobom horizonte so zreteľom na budúce splátky štátu a podľa zvýšenia hodnoty podniku. Ku kladným čistým výsledkom po zdanení a odmene štátu (1,4 miliardy FRF okrem 2,5 miliardy FRF v roku 1998 ako odmena štátu) treba pripočítať vytvorenie významných zdrojov za obdobie rokov 1997 – 2000 v hodnote takmer 70 miliárd FRF, ako sa predpokladalo v dodávateľskej zmluve. Ako sa zdôrazňuje v liste spoločnosti EDF z 19. februára 1997, štát skutočne stanovil cieľ zvýšiť majetkovú hodnotu podniku v tejto výške ako výsledok znižovania zadlženosti, budovania majetku a investícií do rozvoja, ktoré poskytujú vyhlídky na rast hodnoty kapitálu EDF.

- (85) Napokon pri posudzovaní investičných rizík by štát ako akcionár prihliadal na povahu hlavnej činnosti EDF, ktorá sa rozvíjala prevažne vo Francúzsku a ktorá spočívala na zásade regulovaných cien, ktoré majú pokryť náklady podniku. Táto povaha znižuje riziko spojené s investíciou a v dôsledku toho aj požiadavku na návratnosť. Oznámenie EDF z 27. júla 1996 predložené Senátu 15. septembra 1997 okrem iného poukazuje na skutočnosť, že odmeňovanie akcionárov v zahraničných podnikoch sa výrazne líšilo v závislosti od regulačného a inštitucionálneho prostredia odvetvia v každej krajine.
- (86) Z toho podľa francúzskych orgánov vyplýva, že štát sa pri preradení rezerv zodpovedajúcich záväzkom z koncesie do kapitálu bez ich zdanenia daňou z príjmov právnických osôb správal ako obozretný súkromný investor v trhovom hospodárstve. Tento záver je navyše potvrdený v pripomienkach spoločnosti EDF vrátane štúdií a analýz, o ktoré sa opierajú, uvedených v odôvodneniach 62 až 73. Osobitne v prípade hospodárskej štúdie spoločnosti Oxera predloženej spoločnosťou EDF sa francúzske orgány domnievajú, že Komisia musí vykonať rovnakú analýzu s cieľom určiť, či rekapitalizácia spoločnosti EDF štátom v roku 1997 má, alebo nemá povahu obozretnej investície.

Dokumenty, ktoré Francúzsko predložilo na podporu svojich pripomienok

- (87) Na podporu svojej odpovede na rozhodnutie o rozšírení francúzske orgány predložili Komisii deväť dokumentov pripojených k pripomienkam z 1. júla 2013. Týchto deväť dokumentov predložili na podporu svojho tvrdenia uvedeného už v pripomienkach z 11. decembra 2002, podľa ktorého dodatočná kapitálová dotácia v sume rovnajúcej sa nevybratej dani bola odôvodnená predpokladanou návratnosťou, ktorú EDF ponúkala v roku 1997 a ktorá sa napokon potvrdila v priebehu nasledujúcich rokov. Bez toho, aby boli dotknuté dôkazy predložené Francúzskom v jeho pripomienkach, je potrebná systematická analýza hlavných dôkazov obsiahnutých v týchto dokumentoch.
- (88) Dokumenty sa vzťahujú buď na prípravu, alebo plnenie dodávateľskej zmluvy uzavretej medzi štátom a spoločnosťou EDF na obdobie rokov 1997 – 2000, alebo na diskusiu k návrhu zákona, ktorý sa neskôr stal zákonom č. 97-1026. Dokumenty pochádzajú z rokov 1996 až 1997, t. j. z obdobia údajného investičného rozhodnutia. Konkrétnejšie, týmito dokumentmi sú dodávateľská zmluva na obdobie rokov 1997 – 2000 ⁽¹⁾, listy dohliadajúcich ministrov adresované podniku ⁽²⁾, listy podniku adresované orgánom ministerstva alebo Senátu ⁽³⁾ a dokumenty a dve správy Národného zhromaždenia a Senátu z prípravy diskusie k návrhu zákona ⁽⁴⁾. Obsah dokumentov je ďalej uvedený podrobnejšie.
- (89) Listom z 12. júla 1996 prezidentovi spoločnosti EDF dohliadajúci ministri vítajú výsledky zmluvy o pláne na obdobie rokov 1993 – 1996 medzi štátom a spoločnosťou EDF a s približujúcim sa koncom platnosti zmluvy k 31. decembru 1996 začínajú prípravu zmluvy o pláne na obdobie rokov 1997 – 2000. V liste sa okrem toho uvádza, že vymedzenie finančnej rovnováhy zmluvy o pláne na obdobie rokov 1997 – 2000 by malo byť v súlade s novým rámcom na normalizovanie účtovnej a daňovej situácie spoločnosti EDF v nadväznosti na práce vykonané od roku 1995. Ministri v liste žiadali začatie prác a rozhovorov medzi príslušnými útvarmi a spoločnosťou EDF, pričom oznámili podniku tri hlavné ciele, na ktoré sa má prihliadať v budúcej zmluve:
- po prvé ministri požadovali, aby „zvýšenie produktivity podniku umožňovalo pokračovať v znižovaní cien, ktoré prispieva k zvyšovaniu konkurencieschopnosti francúzskeho priemyslu a k zvyšovaniu kúpnej sily domácich spotrebiteľov“,
 - EDF mala zároveň pokračovať vo svojom úsilí znižovať dlh a stanoviť si ambiciózný cieľ odmeny pre štát s mechanizmom na motivovanie EDF zlepšovať svoje výsledky,
 - napokon zmluva o pláne mala zároveň stanoviť strategické smerovanie rozvoja spoločnosti EDF na medzinárodnej úrovni prostredníctvom stanovenia priorit.

⁽¹⁾ Dodávateľská zmluva medzi štátom a EDF na obdobie rokov 1997 – 2000 podpísaná 8. apríla 1997.

⁽²⁾ List ministra hospodárstva a financií a ministra priemyslu, pôšt a telekomunikácií z 12. júla 1996 adresovaný prezidentovi EDF, list ministra hospodárstva a financií, ministra pre rozpočet a ministra priemyslu, pôšt a telekomunikácií z 22. apríla 1997 adresovaný prezidentovi EDF.

⁽³⁾ List finančného riaditeľa spoločnosti EDF adresovaný vedúcemu útvaru financovania a podielov Štátnej pokladnice z 19. februára 1997, analytická správa spoločnosti EDF z 27. júla 1996 o odmeňovaní akcionára predložená Senátu 15. septembra 1997.

⁽⁴⁾ Dôvodová správa k článku 45 návrhu zákona obsahujúceho rôzne ustanovenia hospodárskeho a finančného charakteru a prijatého v Rade ministrov 5. apríla 1997, správa parlamentného výboru Národného zhromaždenia pre financie, všeobecné hospodárstvo a plánovanie o návrhu zákona č. 201 o naliehavých opatreniach daňovej a finančnej povahy, ktorú predložil poslanec Didier MIGAUD 10. septembra 1997, správa senátora Alaina Lamberta k návrhu zákona o naliehavých opatreniach daňovej a finančnej povahy predložená 24. septembra 1997, príhovor ministra hospodárstva, financií a priemyslu v Senáte z 2. októbra 1997 k predloženiu návrhu zákona o naliehavých opatreniach daňovej a finančnej povahy.

- (90) V nadväznosti na prípravu zmluvy finančný riaditeľ spoločnosti EDF odoslal 19. februára 1997 finančnému riaditeľovi Štátnej pokladnice správu spoločnosti EDF z 18. februára 1997. Správa obsahovala hlavné predpoklady pre finančný scenár k dodávateľskej zmluve medzi spoločnosťou EDF a štátom na obdobie rokov 1997 – 2000 vrátane ročných výkazov ziskov a tabuliek predpokladaného financovania na dané obdobie.
- (91) V správe sa počítalo s každoročným poklesom cien (– [...] (*) %, – [...] %, – [...] %, – [...] %), s priemyselnými rozvojovými investíciami vo výške [...] FRF, z toho [...] FRF na medzinárodnej úrovni a s investíciami vo výške [...] FRF do hlavnej činnosti na obdobie rokov 1997 – 2000. Daňovo odpočítateľná odmena z kapitálových dotácií na úrovni 3 % z odhadovaného základu 50 miliárd FRF po reštrukturalizácii súvahy a 40 % zo zisku po pevnej zložke odmeny a dani z príjmov právnických osôb sa takisto spomenula. Dlh na konci roka sa mal znížiť z [...] FRF na konci roka 1996 na [...] FRF na konci roka 2000. Podobne zostatok dlhu mínus aktíva sa mal znížiť z [...] FRF na konci roka 1996 na [...] FRF na konci roka 2000.
- (92) Z dokumentov odovzdaných francúzskymi orgánmi v prílohe k ich pripomienkam iba správa EDF z 18. februára 1997 odoslaná orgánom pre dohľad nasledujúci deň obsahovala systematické a vyčíslené predpovede a prognózy prevádzkových hospodárskych a finančných výsledkov spoločnosti EDF. Na základe týchto prognóz z februára 1997 mohol štát ako akcionár očakávať návratnosť investovaného kapitálu vo výške 2,1 miliardy FRF v roku 1997, 2,5 miliardy FRF v roku 1998, 2,4 miliardy FRF v roku 1999 a 2,4 miliardy FRF v roku 2000, t. j. priemer 2,35 miliardy FRF za rok. Predpokladaný výkaz ziskov a strát spoločnosti EDF v rokoch 1997 – 2000 zahrnutý v správe obsahoval tieto údaje:

Tabuľka 1

Predpokladaný výkaz ziskov a strát EDF 1997 – 2000 (v miliárdach bežných FRF)

	1997	1998	1999	2000
Príjmy	186,3	184,2	185,7	187,5
Výdavky	177,0	177,2	179,1	180,9
z toho palivo a nákup energií	36,9	36,8	37,8	38,5
z toho výdavky na prevádzku	88,3	91,2	93,6	95,7
Výsledok hlavnej činnosti	9,3	7,0	6,6	6,6
Výsledok pred odmenou štátu	6,8	6,5	6,1	6,1
Odmena z kapitálových dotácií	1,5	1,5	1,5	1,5
Dodatočná odmena	0,6	1,0	0,9	0,9
Daň z príjmov právnických osôb	3,9	2,6	2,4	2,3
Čistý zisk	0,9	1,4	1,3	1,4

Zdroj: Správa EDF z 18. februára 1997: *Contrat d'Entreprise – Perspectives Economico-Financières* (Podniková zmluva – hospodársko-finančné výhľady).

- (93) Ako sa uvádza v správe spoločnosti EDF, odmena vyplatená štátu bola daňovo odpočítateľná. Ide o výnimku zo zásady, podľa ktorej sa daň z príjmov právnických osôb odvádza z výsledku podniku po započítaní odpisov a úrokov, čo znižuje čistý zisk a následne sumu prípadne určenú na vyplatenie dividend. Táto výnimka *ad hoc* potenciálne zvýšila odmenu vyplatenú štátu ako akcionárovi, ale zároveň rovnako znížila daň na vyplatenie štátu ako výbercovi daní. Vo svojej odpovedi z 23. decembra 2013 francúzske orgány uviedli, že odmena z kapitálových dotácií sa od roku 2001 stotožnila s dividendou podľa všeobecného práva, čím sa zrušila daňová odpočítateľnosť tejto odmeny. Pravidlo o stotožnení sa uplatnilo aj v prípade skupinovej zmluvy medzi EDF a štátom uzatvorenej na obdobie rokov 2001 – 2003, ktorou sa nahradila zmluva uzatvorená na obdobie rokov 1997 – 2000.

(*) Tento údaj podlieha služobnému tajomstvu.

- (94) Dňa 8. apríla 1997 dohliadajúci ministri, prezident a generálny riaditeľ EDF uzatvorili a podpísali dodávateľskú zmluvu na obdobie rokov 1997 – 2000. V zmluve sa uvádzali hlavné usmernenia pre činnosť EDF zo strednodobého hľadiska a vzájomné záväzky signatárov a súčasne sa pripomínalo, že tieto záväzky boli prijaté na základe širokých východiskových predpokladoch a možno ich spochybníť len v prípade významných zmien podnikateľského prostredia. Zmluva obsahovala tri rôzne záväzky rozdelené do troch hláv: opätovné potvrdenie hlavných úloh verejnoprávneho podniku (hlava I), príprava budúcnosti podniku už dnes (hlava II) a zaradenie podniku do obnoveného finančného a inštitucionálneho rámca (hlava III). Dve prílohy k zmluve obsahujú ukazovatele výkonnosti sledované v rámci plnenia (príloha I) a predpokladaný pohyb cien v rokoch 1997 – 2000 (príloha II).
- (95) Hlavné záväzky a usmernenia uvedené v zmluve, ktoré sa týkajú predmetu tohto rozhodnutia, sú tieto:
- štát opätovne potvrdzuje vôľu zachovať štatút podniku, ktorý okrem iného preukázal svoju účinnosť a má zostať stabilnou referenciou pre budúci vývoj, ako to umožňuje európska smernica o organizácii vnútorného trhu s elektrickou energiou ⁽¹⁾. Na druhej strane EDF sa má podieľať na územnom plánovaní a na národnej solidarite predovšetkým realizáciou ambiciózneho politiky na podporu hospodárskej činnosti a zamestnanosti, pomocou samosprávam pri vytváraní pracovných miest a zlepšovaním situácie svojich najchudobnejších zákazníkov (hlava I),
 - rozvoj spoločnosti EDF má podporovať „zvyšovanie konkurencieschopnosti francúzskych podnikov“. Nárast produktivity, ku ktorému sa podnik zaviazal, sa má preto v prvom rade využiť na zníženie priemernej úrovne jeho cien. Úpravy cien majú viesť k priemernému zníženiu v stálych frankoch o [...] % v apríli 1997, [...] % v apríli 1998 a následne [...] % v apríli 1999 a [...] % v apríli 2000. Súčasne s tým sa má EDF v rámci svojho rozvoja zamerať na získavanie nových trhov, predovšetkým v Európe (hlava II),
 - súvaha EDF sa má reštrukturalizovať s dvojjakým cieľom, a to posilniť kapitál podniku a stabilizovať finančný vzťah so štátom podľa základov bližších všeobecnému právu. Vláda sa zaväzuje, že predloží parlamentu legislatívne opatrenie na reštrukturalizáciu súvahy EDF v roku 1997, s dátumom účinnosti reštrukturalizácie 1. január 1997. V zmluve sa stanovuje odmena pre štát ako akcionára zložená z dvoch častí: odmena z kapitálových dotácií s úrokovou sadzbou 3 % a dodatočná odmena vo výške 40 % čistého účtovného výsledku, so stropom súčtu oboch zložiek stanoveným na 6 % sumy kapitálových dotácií a bez zahrnutia odhadovaného vyčíslenia predpokladaných súm v absolútnych hodnotách. Okrem toho v období rokov 1997 – 2000 sa spoločnosť EDF zaväzuje vyčleniť [...] FRF na priemyselné investície na medzinárodnej úrovni a znížiť svoj hrubý dlh do konca roka 2000 na [...] FRF jeho znížením o [...] FRF s cieľom dosiahnuť nulový dlh do obnovy výrobného parku. V zmluve sa napokon stanovuje, že prípadné presiahnutie cieľov zodpovedajúce prebytku zdrojov má byť určené „prednostne na ďalšie zníženie cien“ a až následne na odmenu štátu ako akcionára alebo vyplatenie podielu na zisku pre zamestnancov podniku (hlava III).
- (96) Ministri, ktorí podpísali dodávateľskú zmluvu, vo svojom liste prezidentovi EDF z 22. apríla 1997 potvrdzujú konsenzuálnu a definitívnu povahu východiskových predpokladov a finančných prognóz uvedených v správe spoločnosti EDF z 18. februára 1997, z ktorých vychádzala dodávateľská zmluva na obdobie rokov 1997 – 2000. V liste totiž výslovne odkazujú na predchádzajúcu dohodu medzi EDF a verejnými orgánmi pri príprave finančného scenára. V liste sa znovu spomína cieľ priemerného poklesu cien EDF za štyri roky o [...] %.
- (97) V liste z 22. apríla 1997 sú spomenuté ustanovenia zmeneného dekrétu zo 14. mája 1956 a podmienky odmeňovania štátu uvedené v hlave III dodávateľskej zmluvy. V súlade s týmito ustanoveniami sa v liste hovorí, že „z referenčného scenára vychádzala suma dodatočnej odmeny 3,5 miliardy FRF za obdobie rokov 1997 – 2000 a že tieto podmienky umožňovali dosiahnuť celkovú sumu platby štátu vo výške 5,1 miliardy FRF v roku 1997 vrátane pevnej úroveňovej sadzby a preddavku na daň z príjmov právnických osôb. Tieto sumy zodpovedajú sumám uvedeným v správe spoločnosti EDF z 18. februára 1997. Zhoda súm dodatočnej odmeny vypočítanej na základe výsledkov podniku potvrdzuje, že sumy akéhokoľvek druhu (výnosy, náklady, čistý výsledok atď.) stanovené v rámci predbežného odhadu prevádzky spoločnosti EDF na obdobie rokov 1997 – 2000 boli orgánmi pre dohľad preskúmané, overené a schválené.

⁽¹⁾ Zmluva odkazuje na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 96/92/ES. Táto smernica, ako aj tie, ktoré ju nahradili, neobsahuje pravidlá týkajúce sa postavenia spoločností na výrobu, prenos alebo distribúciu elektriny v rámci vnútorného trhu.

- (98) Dohliadajúci ministri vo svojom liste z 22. apríla 1997 tiež zdôrazňujú, že vyváženosť zmluvy je v súlade s účtovným a daňovým rámcom reštrukturalizácie súvahy EDF, ktorá mala nadobudnúť účinnosť, s výhradou potrebných legislatívnych ustanovení, od 1. januára 1997. V tejto súvislosti sa v liste uvádza, že „podrobné pravidlá vykonania tejto reštrukturalizácie z účtovného aj daňového hľadiska budú na základe už stanovenej schémy predmetom dodatočného rokovania medzi orgánmi pre dohľad a podnikom“.
- (99) Krátko pred týmto listom totiž vláda predložila Národnému zhromaždeniu návrh zákona prijatý v Rade ministrov 5. apríla 1997, ktorý obsahoval rôzne ustanovenia hospodárskeho a finančného charakteru a v ktorého článku 45 sa stanovovalo preradenie účtovných rezerv EDF. Dôvodová správa k tomuto návrhu objasňuje, že plánované účtovné úpravy majú spoločnosti EDF priniesť súvahu, ktorá bude viac zodpovedať jej skutočnej hospodárskej situácii, s úrovňou vlastného kapitálu zodpovedajúcou objemu jej činnosti. Návrh zákona nebol preskúmaný so zreteľom na rozpustenie Národného zhromaždenia 21. apríla 1997.
- (100) Potom ako bol parlamentu predložený návrh zákona o naliehavých opatreniach daňovej a finančnej povahy, ktorý bol neskôr prijatý ako zákon č. 97-1026, Národné zhromaždenie a Senát vymenovali svojich spravodajcov. V správe Národného zhromaždenia č. 204 je opísané pozadie stojace za potrebou objasniť majetkový stav zariadení na prenos elektrickej energie spoločnosti EDF, vďaka čomu prestanú byť aktuálne účtovné postupy spochybnené Dvorom audítorov v jeho osobitnej správe o koncesiách EDF č. 1993 z 10. októbra 1994. V správe sa ďalej vysvetľujú účtovné zmeny, ktoré budú potrebné, a uvádzajú sa číselné odhady ich vplyvu na jednotlivé súvahové položky:

Tabuľka 2

Účinky reorganizácie vlastného kapitálu EDF podľa článku 4 zákona o naliehavých opatreniach daňovej a finančnej povahy na účty v roku 1996 (v miliardách FRF)

	Koniec roka 1996	Účinok článku
Vlastný kapitál	24,2	79,8
z toho (pasíva):		
kapitál	2,6	2,6
kapitálové dotácie	36,6	50,7
odchýlky vyplývajúce z ocenenia	2,1	6,2
predpísané rezervy	0,15	0,15
prenesený výsledok hospodárenia minulých rokov ⁽¹⁾	- 20,2	18,3
Výsledok rozpočtového roka po odmene štátu	1,9	1,9

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva a financií.

⁽¹⁾ Zmeny týkajúce sa prenoseného výsledku hospodárenia minulých rokov nie sú súčasťou účinkov článku 4 v presnom slova zmysle, ale sú ich logickým dôsledkom.

- (101) V správe Národného zhromaždenia sa zdôrazňujú účinky návrhu zákona, aby sa porovnania s pomermi zadĺženia iných európskych konkurentov (Rakúsko, Spojené kráľovstvo, Švédsko, Španielsko, Nemecko) stali relevantnejšie: po reštrukturalizácii súvahy sa pomer čistý dlh/vlastný kapitál spoločnosti EDF znížil zo 480 % na 148 %.
- (102) V správe Národného zhromaždenia sa navyše poukazuje na zmeny finančných vzťahov medzi štátom a EDF. Vysvetľuje sa právny režim a odmena z kapitálových dotácií do EDF, ktoré upravuje dekrét č. 56-493 zo 14. mája 1956 zmenený dekrétom č. 86-1360 z 30. decembra 1986. Tento právny režim stanovoval odmenu s pevnou sadzbou v maximálnej výške 8 % a dodatočnú odmenu zo zisku EDF po zdanení a pevnej sadzbe. Platby vykonané spoločnosťou EDF v období rokov 1991 – 1996, uvedené v správe, dosahovali v tomto období v priemere 3,41 miliardy FRF ročne. Tieto platby zaznamenané vo vlastnom kapitále na konci roka 1996 produkovali pre štát ako akcionára priemernú bežnú návratnosť 14,1 % ⁽¹⁾. Tieto platby sú zhrnuté v tabuľke:

⁽¹⁾ Návratnosť pre štát ako akcionára možno vysvetliť slabým základom kapitálových dotácií vo výške 36 miliárd FRF (menovateľ pomeru) a významnými účtovnými rezervami. Po ich začítaní do roku 1996 bol čistý ročný výsledok EDF záporný. Záporný prenesený výsledok hospodárenia minulých rokov z výkazu ziskov a strát sa do súvahy premietol ako spotreba vlastného kapitálu stanoveného na 24,2 miliardy FRF (pozri tabuľku 2, stĺpec „koniec roka 1996“, ktorý znázorňuje, ako sa pred zmenou, ktorá bola zavedená článkom 4 zákona č. 97-1026, vlastný kapitál znížil o záporný prenesený výsledok hospodárenia minulých rokov vo výške 20,2 miliardy FRF). Keďže daň nebola odvedená zo záporných výsledkov, veľmi kladná návratnosť pre štát ako akcionára bola na úkor štátu ako výbercu daní.

Tabuľka 3

Finančné vzťahy medzi štátom a EDF (v miliónoch bežných FRF)

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Úroky z kapitálových dotácií (všeobecný rozpočet – riadok 407)	1 816	1 816	1 816	1 816	1 816	1 816
Dodatočná odmena z kapitálových dotácií (všeobecný rozpočet – riadok 116)	500	665	965	1 938	1 500	4 002
Spolu	2 316	2 481	2 781	3 754	3 316	5 818

Zdroj: Správa Národného zhromaždenia, s. 77, výpočty Komisie pre položku „spolu“.

- (103) V správe Národného zhromaždenia sa v súvislosti s plánovanými zmenami v súvahe spoločnosti EDF uvádza, že „... keďže kapitálové dotácie predstavujú základ pre pevnú úrokovú sadzbu, po ich zvýšení spôsobenom týmto článkom hrozí zvýšenie čerpania z EDF. Zmena podmienok odmeňovania je stanovená v zmluve medzi štátom a EDF na obdobie rokov 1997 – 2000 podpísanej 8. apríla 1997. Pevná úroková sadzba sa znížila na 3 %, aby sa vykompenzoval vplyv na základ“. V správe sa ďalej poukazuje na skutočnosť, že napriek ziskom od roku 1990 spoločnosť EDF neplatila daň z príjmov právnických osôb a že zvýšenie rezerv súvisiacich s koncesiou RAG by umožnilo naraz vyrovnať nahromadený schodkový účtovný a daňový výsledok hospodárenia minulých rokov. V správe sa preto konštatuje, že podľa dohliadajúceho ministerstva mala verejná inštitúcia EDF zaplatiť v rokoch 1997 a 1998 daň z príjmov právnických osôb vo výške 3 miliardy FRF, resp. 2,5 miliardy FRF.
- (104) V správe Národného zhromaždenia sa spomína skúmanie pozmeňujúceho návrhu parlamentu k zneniu zákona, ktorý bol predložený a zamietnutý vo výbore. Pozmeňujúcim návrhom sa malo spresniť, že preradené účtovné rezervy mali byť transformované na vlastný kapitál prostredníctvom účtovného zápisu mimo výkazu ziskov a strát spoločnosti EDF, aby sa predišlo vykázaniu veľmi vysokého zisku, ktorý by sa štát mohol pokúsiť čiastočne vyčerpať. Na tento účel sa mal pozmeňujúcim návrhom zapracovať do zákona účtovný proces a malo sa spresniť, že štát nemôže čerpať ďalšie prostriedky z EDF pri príležitosti prevodu vlastníctva majetku RAG. V správe sa uvádza, že „zapracovanie účtovného procesu na transformáciu rezerv na vlastný kapitál do zákona sa vypustilo na žiadosť Conseil d'Etat, lebo nemalo legislatívnu povahu“. V rámci diskusie sa v správe uvádza niekoľko názorov poslancov, podľa ktorých by štát mal mať možnosť ďalšieho čerpania prostriedkov z EDF, podnik by mal zaplatiť daň zo svojich ziskov a že skutočnou otázkou je, „v akej výške vláda EDF zdaní a akým spôsobom“.
- (105) Na druhej strane sa v správe Senátu vypracovanej s cieľom prerokovať návrh zákona poukazuje na neodôvodnenosť tvorby účtovných rezerv na obnovu majetku RAG od roku 1987. Zodpovedný minister počas svojho vystúpenia pred Senátom 2. októbra 1997 pri predkladaní návrhu zákona poukázal na skutočnosť, že straty spoločnosti EDF a nezaplatenie dane z príjmov právnických osôb spojené s týmito rezervami sú z daňového hľadiska „fiktívne“. Minister vo svojom prejave ubezpečil Senát v súvislosti so skutočnosťou, že týmto nástrojom sa nijako nespochybnilo monopolné postavenie spoločnosti EDF. V správe Senátu sa uvádzajú dôsledky skúmaného článku na položky súvahy EDF pred preradením a po preradení rezerv vyčíslené podobne ako v správe Národného zhromaždenia podľa uvedenej tabuľky 2. V správe sa uvádza, že úprava súvahy by umožnila jednoduchšie porovnanie so súvahami konkurentov EDF. Zvýšila by sa tým dôveryhodnosť spoločnosti EDF v očiach finančného spoločenstva, ktorá je o to dôležitejšia, že náklady na opätovné prerokovanie jej dlhu záviseli najmä od pomeru čistého dlhu a vlastného kapitálu.
- (106) V súvislosti s „objasnením“ finančných vzťahov spoločnosti EDF so štátom sa v správe Senátu uvádza, že „ako protihodnota daňových príjmov, ktoré verejná inštitúcia odtiaľ bude poskytovať štátu, sa v dodávateľskej zmluve podpísanej 8. apríla 1997 na roky 1997 – 2000 stanovuje mierne zníženie platieb EDF štátu“. V súvislosti s kladným započítaním rezervy na obnovu vo výške 38,5 miliardy FRF, na základe ktorého bola EDF povinná zaplatiť daň z príjmov právnických osôb, sa v správe Senátu spresňuje, že „finančné vzťahy medzi štátom a EDF sa obmedzili“.

- (107) Ďalšie dokumenty predložené Francúzskom zahŕňajú sprievodný list finančného riaditeľstva EDF adresovaný administratíve Senátu 15. septembra 1997. List spoločnosti EDF obsahoval tabuľku s vyčíslením účinkov článku 4 návrhu zákona a vplyv na súvahu, kópiu pokynu z 27. júla 1993 o koncesiách na distribúciu elektrickej energie a internú úvahu spoločnosti EDF z 27. júla 1996 o zahraničných skúsenostiach, pokiaľ ide o odmeňovanie akcionárov v odvetví elektrickej energie. V poslednom uvedenom dokumente sú vysvetlené základné zásady platné pri odmeňovaní akcionára, rozdiely a údaje o návratnosti v prípade niektorých podnikov z odvetvia: 60 % – 80 % ziskov v USA, 40 % v prípade National Power a Power Gen, 78 % v prípade Union Fenosa a 30 % v prípade spoločnosti Endesa, ktorá s prihliadnutím na dividendy a zhodnotenie akciového kurzu poskytla španielskemu štátu návratnosť vo výške 28 % v období rokov 1991 – 1996.
- (108) Napriek ďalším dvom dokumentom, ktoré EDF predložila Senátu vo svojom liste z 15. septembra 1997, zásady, vyčíslenie a ich uplatnenie na odmeňovanie akcionára spoločnosťou EDF uvedené v správe z 27. júla 1996 neboli v správe Senátu analyzované ani do nej zahrnuté. Naopak, v správe Senátu sa takisto ako v správe Národného zhromaždenia uvádza, že plánované zníženie odmeny pre štát vyplácanej spoločnosťou EDF v súvislosti s kapitálovými dotáciami uskutočnenými štátom ako akcionárom sa vykonalo „s cieľom zohľadniť zvýšenie kapitálových dotácií, ktoré mal tento článok za cieľ zaviesť“.

9. POSÚDENIE OPATRENÍ: EXISTENCIA ŠTÁTNEJ POMOCI

- (109) V článku 107 ods. 1 ZFEÚ sa stanovuje, že „ak nie je zmluvami ustanovené inak, pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá naruša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi“. Uplatnenie týchto kumulatívnych podmienok na oslobodenie od dane, ktoré Francúzsko poskytlo spoločnosti EDF, sa skúma nižšie.

9.1. SELEKTÍVNA VÝHODA PRE PODNIK

- (110) Keďže podľa zákona č. 97-1026 sa spoločnosť EDF považuje za vlastníka RAG, ktorej koncesia jej bola udelená, je potrebné overiť, či tento zákon neobsahuje prevod vlastníctva RAG.
- (111) Podľa informácií poskytnutých francúzskymi orgánmi sa môže spoločnosť EDF odôvodnene považovať za vlastníka RAG pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona. Tento záver sa zakladá na týchto skutočnostiach: povaha rôznych druhov koncesných zmlúv existujúcich vo francúzskom práve, osobitná povaha pôvodnej koncesie EDF, ktorá neobsahovala presné ustanovenia upravujúce navrátenie koncesovaného majetku, postup nadobudnutia dotknutých aktív, za ktoré musela spoločnosť EDF zaplatiť poplatok, ktorý je porovnateľný s náhradou za vyvlastnenie, a podmienky financovania údržby a rozvoja RAG na náklady spoločnosti EDF. Z uvedeného sa možno domnievať, že samotné „objasnenie“ vlastníctva RAG zákonom č. 97-1026 v sebe neobsahuje prvky hospodárskej výhody v prospech spoločnosti EDF.
- (112) Následne treba preskúmať, či boli zákonom č. 97-1026 vyvolané všetky daňové dôsledky „objasnenia“, ktoré prináša v súvislosti s vlastníctvom RAG, a ak to tak nebolo, či nedošlo k poskytnutiu daňovej hospodárskej výhody v prospech spoločnosti EDF.

9.1.1. Vzdanie sa výberu dane od spoločnosti EDF predstavuje na prvý pohľad selektívnu výhodu

- (113) V období rokov 1987 – 1996 spoločnosť EDF vytvorila rezervy oslobodené od dane na obnovu RAG, v prípade ktorých Dvor audítorov poukázal na nezrovnalosti. Článkom 4 zákona č. 97-1026, podľa ktorého sa spoločnosť EDF považuje za vlastníka RAG, sa tieto rezervy stali bezpredmetné, a preto sa mali preradiť pod iné položky súvahy.
- (114) List ministra hospodárstva, v ktorom sú identifikované daňové dôsledky reštrukturalizácie súvahy EDF, ukazuje, že nevyužitá rezerva na obnovu RAG boli francúzskymi orgánmi zdanené sadzbou dane z príjmov právnických osôb platnou v roku 1997 vo výške 41,66 %.

- (115) Na druhej strane časť týchto rezerv zodpovedajúca už uskutočneným operáciám v rámci obnovy, ktorá sa nazýva aj záväzky z koncesie, bola preradená ku kapitálovým dotáciám vo výške 14,119 miliardy FRF. Preradenie nebolo predmetom dane z príjmov právnických osôb. Daňový orgán uznáva nezákonnú povahu tejto transakcie, ako to vyplýva zo správy daňového riaditeľstva Direction générale des impôts z 9. apríla 2002 adresovanej Komisii a uvedenej v odôvodnení 35.
- (116) Podľa stanoviska Conseil national de la comptabilité sa opravy musia zaúčtovať do výsledku účtovného roka, počas ktorého boli zistené. Na druhej strane, ak nevyužité rezervy oslobodené od dane vo výške 38,5 miliardy FRF boli v roku 1997 zdanené sadzbou dane z príjmov právnických osôb vo výške 41,66 %, neexistuje nijaký objektívny dôvod, prečo by sa rovnakou sadzbou nemala zdaniť aj ďalšia časť rezerv oslobodených od dane.
- (117) Záväzky z koncesie sa mali zdaniť v rovnakom čase a rovnakou sadzbou ako ostatné účtovné rezervy oslobodené od dane. To znamená, že 14,119 miliardy FRF záväzkov z koncesie sa malo pripočítať k 38,5 miliardy FRF nevyužitých rezerv a celok sa mal zdaniť sadzbou 41,66 % uplatnenou na reštrukturalizáciu súvahy spoločnosti EDF. Tým, že spoločnosť EDF nezaplatila celú daň z príjmov právnických osôb splatnú pri reštrukturalizácii svojej súvahy, ušetrila 5 882 849 762 FRF.
- (118) Daňové opatrenie malo v roku 1997 vplyv zvýhodňujúci spoločnosť EDF, lebo suma 5,88 miliardy FRF z oslobodenia od dane zahrnutá v sume 14,119 miliardy FRF bola zapísaná do súvahy spoločnosti EDF ako záväzky z koncesie preradené štátom pri uplatnení zákona č. 97-1026 so spätnou účinnosťou k 1. januáru 1997. Daňové dôsledky zákona sú uvedené v liste ministra hospodárstva s účinnosťou k rovnakému dátumu 1. január 1997.
- (119) Francúzske orgány tvrdia, že aj pri neexistencii dotácií v rezervách na obnovu RAG by spoločnosť EDF nebola schopná uhradiť daň z príjmov právnických osôb v období rokov 1987 – 1996 so zreteľom na prenesené daňové straty z minulých rokov. Toto tvrdenie nie je správne. Daňová výhoda bola poskytnutá v roku 1997, a nie počas predošlých rokov. Okrem toho nepravidelné dotácie v rezervách čiastočne vyvolali prenesené daňové straty z minulých rokov. Prenesené daňové straty z minulých rokov by postupne v priebehu rokov 1987 – 1996 vymizli a v roku 1997 by suma vymáhateľná od EDF bola podstatne vyššia, a to aj vtedy, ak by sa neprihliadalo na nezaplatenie dane pri preradení záväzkov z koncesie.
- (120) Francúzske orgány sa rovnako domnievajú, že ak sa vytvorenie rezerv na obnovu RAG prejavilo ako výhoda, táto výhoda by sa mala považovať za kompenzovanú zvýšením dane z príjmov právnických osôb zaplatenej v roku 1997. Ako však samotné francúzske orgány uvádzajú vo svojej správe z 9. apríla 2002 uvedenej v odôvodnení 35, kým nevyužité rezervy na obnovu boli riadne zdanené, záväzky z koncesie boli preradené ku kapitálovým dotáciám bez toho, aby boli zdanené daňou z príjmov právnických osôb. Daň, ktorú EDF zaplatila v roku 1997, je teda nižšia ako daň, ktorú mala zaplatiť podľa platných zákonov.
- (121) Francúzske orgány tiež tvrdia, že v období rokov 1987 – 1996 zaplatila spoločnosť EDF štátu celkovo vyššiu sumu ako daň z príjmov právnických osôb, ktorú by zaplatila obchodná spoločnosť, ktorá by nevytvárala rezervy na obnovu RAG a ktorá by svojmu akcionárovi vyplatila dividendu rovnajúcu sa 37,5 % čistého zisku po zdanení. Okrem toho je sadzbou dane z príjmov právnických osôb, ktorá sa mala uplatniť pri reštrukturalizácii súvahy spoločnosti EDF, sadzba z roku 1996, a nie sadzba z roku 1997.
- (122) Na jednej strane, ako sa uvádza v odôvodneniach 32 a 116, Conseil national de la comptabilité sa domnieva, že účtovné chyby sa musia opraviť počas účtovného roka, v ktorom sa zistili. Keďže rezervy na obnovu RAG sa stali bezpredmetnými po prijatí zákona č. 97-1026 z 10. novembra 1997, mali sa preradiť počas účtovného roka 1997 a zdaniť sadzbou dane z príjmov právnických osôb platnou v tomto účtovnom roku. Na druhej strane samotné francúzske orgány uplatnili sadzbu dane z príjmov právnických osôb platnú v roku 1997 na časť rezerv, ktorá bola zdanená, ako je uvedené v odôvodnení 34.
- (123) Nezaplatenie dane z príjmov právnických osôb vo výške 5 882 849 762 FRF spoločnosťou EDF v roku 1997 predstavuje hospodársku výhodu pre tento podnik. Spoločnosť EDF mohla použiť túto sumu na posilnenie svojho vlastného kapitálu bez toho, aby musela využiť vonkajšie zdroje financovania. Ak by splatná daň bola skutočne zaplatená a zvýšenie vlastného kapitálu financované z prevádzkového zisku podniku, podnik by bol nútený znížiť svoje náklady, zvýšiť svoje príjmy alebo upustiť od investičných výdavkov. Tým, že EDF disponovala sumami, ktoré mali byť vyplatené francúzskemu štátu ako daň z príjmov právnických osôb, bola príjemcom opatrenia, ktoré sa uplatňovalo iba na ňu a ktoré ju zvýhodňovalo oproti francúzskym podnikom v podobnej situácii, ktoré museli zaplatiť daň z príjmov právnických osôb pri preradení nežiaducich rezerv podľa článku 38-2 všeobecného daňového zákonníka platného v roku 1997, ako je vysvetlené v odôvodnení 35.

- (124) Francúzsko sa však vo svojich pripomienkach z 11. decembra 2002 odvolávalo na uplatnenie zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve. Ako potvrdzujú súdy Európskej únie, najmä v rozsudkoch uvedených v odôvodneniach 7 a 8, v predmetnom prípade ďalšia kapitálová dotácia v prospech spoločnosti EDF zodpovedajúca splatnej dani nezvýhodní podnik, ktorý ju prijíma, tým, že mu poskytne hospodársku výhodu v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, ak sa preukáže, že hypotetický súkromný investor by za podobných podmienok a v podobnej situácii investoval do spoločnosti EDF rovnakú sumu v súlade s kritériom obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve.
- (125) Súdny dvor v bode 99 svojho už citovaného rozsudku z 5. júna 2012 uviedol, že Všeobecný súd v napadnutom rozsudku neprejudikoval ani to, či sa má v predmetnom prípade uplatniť kritérium obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve, ani výsledok prípadného uplatnenia tohto kritéria. Je preto vhodné postupne preskúmať uplatniteľnosť a uplatnenie tejto zásady na skutkový stav veci, najmä so zreteľom na kritériá stanovené Súdnym dvorom.

9.1.2. O uplatniteľnosti zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve

- (126) Na zistenie prípadnej uplatniteľnosti zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve je potrebné v rámci celkového posúdenia stanoviť, či bolo oslobodenie od dane Francúzskou republikou odsúhlasené z pozície akcionára alebo orgánu verejnej moci. Súdny dvor vo svojom rozsudku z 5. júna 2012 uviedol viacero dôkazov, ktoré sa majú zohľadniť v rámci tohto celkového posúdenia. Uvedené dôkazy podrobnejšie preskúmané nižšie vo vzťahu k okolnostiam daného prípadu sú:
- členskému štátu v prípade pochybností prináleží preukázať jednoznačným spôsobom a na základe objektívnych a overiteľných dôkazov, že vykonané opatrenie vyplýva z jeho postavenia ako akcionára ⁽¹⁾. Z týchto dôkazov musí jasne vyplývať, že dotknutý členský štát prijal predtým alebo súdežne s poskytnutím hospodárskej výhody rozhodnutie uskutočniť prostredníctvom naozaj vykonaného opatrenia investíciu do ovládaného verejného podniku ⁽²⁾,
 - v tejto súvislosti možno zohľadniť najmä dôkazy, z ktorých vyplýva, že toto rozhodnutie sa zakladá na hospodárskom posúdení porovnateľnom s tým, ktoré by za okolností daného prípadu vykonal obozretný súkromný investor nachádzajúci sa v situácii, ktorá je čo najbližšia situácii dotknutého členského štátu, pred tým, ako by pristúpil k uvedenej investícii, aby stanovil jej budúcu návratnosť ⁽³⁾. Komisia môže odmietnuť preskúmať dôkazy stanovené po prijatí rozhodnutia vykonať predmetnú investíciu ⁽⁴⁾,
 - v tejto súvislosti môže byť relevantná povaha a predmet tohto opatrenia, kontext, do ktorého patrí, ako aj cieľ a pravidlá, ktorým uvedené opatrenie podlieha ⁽⁵⁾,
 - podľa uplatnenia kritéria obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve musí byť možné určiť, či by súkromný akcionár za podobných podmienok vložil sumu rovnajúcu sa dlžnej dani do podniku nachádzajúceho sa v situácii porovnateľnej so situáciou EDF ⁽⁶⁾.
- (127) Vo svojich pripomienkach z 11. decembra 2002, ktoré sú uvedené v odôvodnení 42, francúzske orgány uviedli, že pre EDF by bolo účinnejšie a neutrálnejšie priradiť priamo záväzky z koncesie k vlastnému kapitálu v plnej výške, bez zaplataenia dane z príjmov právnických osôb. V žiadnom z dokumentov predchádzajúcich rozhodnutiu neodviesť daň alebo dokumentov súbežných s týmto rozhodnutím, ktoré poskytlo Francúzsko alebo spoločnosť EDF na podporu svojich pripomienok k rozhodnutiu o rozšírení konania, sa však priamo ani nepriamo nespomína údajné investičné rozhodnutie, jeho dôsledky, výhody a nevýhody alebo podobné rozhodnutie zvýšiť sumu kapitálových dotácií neodvedením dane. V dokumentoch predložených francúzskymi orgánmi a uvedených v odôvodneniach 87 až 108 sa neuvádzajú a *a fortiori* neanalyzujú výhody a nevýhody pre štát v súvislosti s rozhodnutím neodviesť daň z príjmov právnických osôb z časti rezerv zodpovedajúcich záväzkom z koncesie preradenej na kapitálovú dotáciu do EDF podľa zákona č. 97-1026 z 10. novembra 1997.
- (128) Francúzsku prináleží v prípade pochybností o uplatniteľnosti zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve ako v prípade pochybností vznesených Komisiou preukázať jednoznačným spôsobom

⁽¹⁾ Rozsudok Komisia/EDF, C-124/10P, EU:C:2012:318, bod 82.

⁽²⁾ Rozsudok Komisia/EDF, C-124/10P, EU:C:2012:318, bod 83.

⁽³⁾ Rozsudok Komisia/EDF, C-124/10P, EU:C:2012:318, bod 84.

⁽⁴⁾ Rozsudok Komisia/EDF, C-124/10P, EU:C:2012:318, bod 104.

⁽⁵⁾ Rozsudok Komisia/EDF, C-124/10P, EU:C:2012:318, bod 86.

⁽⁶⁾ Rozsudok Komisia/EDF, C-124/10P, EU:C:2012:318, bod 95.

a na základe objektívnych a overiteľných dôkazov, že vykonané opatrenie vyplýva z jeho postavenia ako akcionára. Na základe uvedených dôkazov sa však zdá, že rozhodnutie vykonať investíciu neodvedením dane, ktorú EDF v zásade má odvieť, sa musí považovať za rozhodnutie, ktoré bolo prijaté mlčky, bez odôvodneného právneho aktu, ktorý umožňuje zistiť alebo overiť presný obsah tohto rozhodnutia, dôvody, právny základ, o ktorý sa opiera, ktorým oprávneným orgánom bolo prijaté a kedy bolo prijaté. So zreteľom na skutočnosti, ktoré uviedol Súdny dvor v súvislosti s overením uplatniteľnosti zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve, t. j. najmä nutnosť objektívnych a overiteľných dôkazov, skutočne vykonané opatrenie či predchádzajúce hospodárske posúdenie, je potrebné neexistenciu odkazov alebo vecných dôkazov považovať za prvý náznak neuplatniteľnosti tejto zásady.

- (129) Pre chýbajúce dokumenty s podrobnejšími informáciami o tomto rozhodnutí je potrebné opísať investičné rozhodnutie, ktoré by vykonal francúzsky štát. Súdny dvor v predmetnej veci uviedol, že podľa kritéria obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve musí byť možné určiť, či by súkromný akcionár za podobných podmienok vložil sumu 5,88 miliardy FRF do podniku nachádzajúceho sa v situácii porovnateľnej so situáciou EDF. Investícia francúzskym štátom znamená vzdanie sa výberu tejto sumy s cieľom dosiahnuť zisk, ktorý prevyší pôvodne použité zdroje. Preto sa analýza musí vykonať vo vzťahu k dlžnej sume dani z príjmov právnických osôb.
- (130) V tejto súvislosti je pre chýbajúce štúdie, odkazy alebo konkrétne analýzy ziskovosti investície v prípade sumy neodvedenej dane ťažké identifikovať účinky uvádzanej investície v informáciách poskytnutých Francúzskom alebo spoločnosťou EDF. Tento problém nie je neprekonateľný, ak sa na účely analýzy vo väčšine relevantných faktorov s cieľom overiť uplatniteľnosť a uplatnenie zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve zoberie do úvahy, že na zvýšenie vkladu do základného imania EDF o sumu neodvedenej dane sa vzťahujú záväzky ako na všetky ostatné dotácie. Ak boli dotácie odmeňované určitou sadzbou, táto sadzba by sa mala uplatniť a v skutočnosti sa uplatnila na výšku neodvedenej dane. Naproti tomu v prípadoch, keď ide o okrajový alebo prírastkový účinok, informácie predložené Francúzskom alebo spoločnosťou EDF neumožňujú na prvý pohľad preukázať účinok zvýšenia sumy dotácií primerane k výške neodvedenej dane.
- (131) Neodvedenie dane malo za následok zvýšenie kapitálovej dotácie do EDF, a tým aj vlastného kapitálu EDF o dodatočnú sumu 5,88 miliardy FRF v rámci celkovej sumy 14,119 miliardy FRF preradených rezerv. Tieto rezervy, ktoré nezodpovedali predchádzajúcemu hotovostnému vkladu štátu ako akcionára, boli presunom do zodpovedajúcej položky v súvahe EDF preradené do kapitálových dotácií medzi ostatný vlastný kapitál (základné imanie, dotácie atď.– tabuľka 2). Podľa dokumentov preskúmaných v danom období by vlastný kapitál spoločnosti EDF, ktorý mal v roku 1997 dosiahnuť 79,8 miliardy FRF, bez oslobodenia od dane dosahoval výšku 72,1 miliardy FRF (odôvodnenie 100, tabuľka 2). Namiesto 50,7 miliardy FRF by dotácie štátu do základného imania EDF predstavovali sumu 44,8 miliardy FRF.

Údajné investičné rozhodnutie: prvky analýzy

- (132) Po prvé, ako to zdôrazňujú francúzske orgány, keďže začlenením sumy neodvedenej dane sa zvýšil základ dotácií a keďže dotácie sa odmeňovali pevnou sadzbou (3 %), absolútna hodnota odmeny štátu sa oslobodením alebo neodvedením dane zvýšila (odôvodnenie 83). Zvýšenie kapitálovej dotácie zodpovedajúce oslobodeniu od dane sa však neprejavilo relatívnym zvýšením odmeny štátu. V tejto súvislosti je nesporné, že odmena z dotácií štátu do kapitálu spoločnosti EDF je stanovená už od dekrétu č. 56-1360 z 30. decembra 1956 (odôvodnenia 18 a 103). Odmeny, inak odlišné, boli stanovené v dodávateľských zmluvách, ktoré predchádzali zmluve na obdobie rokov 1997 – 2000, prípadne v zmluvách, ktoré ju nahradili, ako sa uvádza v odôvodneniach 93 a 102. Zásada odmeňovania existovala pred údajným rozhodnutím a bola zachovaná aj po ňom.
- (133) Z preskúmania skutkových okolností navyše vyplýva, že predmetné oslobodenie od dane mohlo mať za následok zníženie odmeny štátu z investície. Zo správy vypracovanej Národným zhromaždením v septembri 1997 jednoznačne vyplýva, že zvýšenie celkovej sumy dotácie stojí za znížením odmeny z nej, aby sa „nezvýšilo čerpanie prostriedkov z EDF“ (odôvodnenie 103). Správa Senátu potvrdzuje toto zníženie požadované verejnými orgánmi (odôvodnenie 108).
- (134) V rokoch 1991 – 1996 EDF platila štátu vyššiu odmenu pri nižšom základe kapitálových dotácií v porovnaní s odmenou stanovenou na roky 1997 – 2000 pri vyššom základe. Priemerná ročná odmena v absolútnej

hodnote 3,41 miliardy FRF za obdobie 1991 – 1996, keď dotácie dosahovali výšku 36,6 miliardy FRF, bola oveľa vyššia ako odmena vo výške 2,35 miliardy FRF stanovená pre rozšírený základ 50,7 miliardy FRF počas obdobia rokov 1997 – 2000 (odôvodnenia 92 a 102 až 103, tabuľka 3). Z toho vyplýva, že bežné marginálne výnosy zo zvýšenia sumy kapitálovej dotácie vo výške 5,88 miliardy FRF očakávané štátom ako akcionárom na obdobie rokov 1997 – 2000 sa mohli posúdiť ako záporné v porovnaní s obdobím rokov 1991 – 1996.

- (135) Francúzske orgány totiž zabezpečili, že absolútna a relatívna odmena vyplatená francúzskemu štátu z dotácie do kapitálu bola v absolútnom a relatívnom vyjadrení tým nižšia, čím väčší bol základ dotácie, ako to jednoznačne preukazujú správy vypracované Národným zhromaždením a Senátom. Z toho vyplýva, že v prípade zvýšenia sumy celkovej dotácie, ktorá je menej odmeňovaná ako dotácia, ktorá existovala pred zákonom č. 97-1026, nemusí rozhodnutie o oslobodení od dane nevyhnutne predstavovať investíciu.
- (136) Po druhé spôsob posúdenia a stanovenia odmeny zo zvýšenia kapitálových dotácií nezodpovedá postupu obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve.
- (137) Ako totiž vyplýva z odkazov v listoch dohliadajúcich ministrov a v parlamentných správach uvedených v odôvodneniach 97, 103 a 106, francúzske orgány v roku 1997 pri skúmaní odmeny francúzskeho štátu po reštrukturalizácii súvahy spoločnosti EDF zobrali do úvahy súčasne odmeňovanie z kapitálových dotácií splatné štátu ako akcionári v presnom slova zmysle a očakávanú výšku dane, ktorú mal štát získať po roku 1997 po niekoľkých rokoch prenesených daňových strát z minulých rokov, splatnej štátu, ktorý pri výbere dane koná ako orgán verejnej moci. Ako sa uvádza v odôvodnení 93, odmeňovanie z dotácií bolo, odchylné od všeobecného práva, odpočítateľné z dane z príjmov právnických osôb.
- (138) Konceptia, ktorú francúzske orgány skúmali a schválili v roku 1997, teda spočívala v celkovom výbere od spoločnosti EDF ako súčtu hodnoty dane a odmeny pre akcionára. Celková výška dane vybratej od EDF, aj nad rámec sporného oslobodenia od dane, ktoré patrí do právomoci v oblasti zdaňovania a odmena vyplatená štátu ako akcionárovi sa v dokumentoch predložených francúzskymi orgánmi prelínajú. Podľa francúzskych orgánov však tieto dokumenty preukazujú existenciu investičného rozhodnutia. Naopak, zohľadňovanie platby daní spoločnosti EDF štátu ako výbercov daní vrátane úpravy a vyrovnania dane neodvedenej pred zákonom č. 97-1026 pri skúmaní a určovaní odmeny štátu ako akcionárovi naznačuje, že sporné oslobodenie od dane bolo odsúhlasené z pozície štátu ako orgánu verejnej moci a nie ako investora.
- (139) Takéto uvažovanie navyše posilňuje povaha cieľov spoločnosti EDF, ktoré štát stanovil v roku 1997 a ktoré prihládzajú na záujmy a ciele orgánu verejnej moci a nie akcionára. Takéto záujmy sú viditeľné pri stanovovaní cien spoločnosti EDF dohodnutom v dodávateľskej zmluve na obdobie rokov 1997 – 2000, od ktorých závisela odmena štátu ako akcionára. Štát totiž od EDF požadoval, aby prispela k posilneniu konkurencieschopnosti francúzskeho priemyslu a kúpnej sily francúzskych domácností. Uvedené uvažovanie nielenže nemá nič spoločné s uvažovaním obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve, ale navyše je v rozpore s finančnými záujmami takéhoto hypotetického investora. To isté platí pre cieľ stanovený pre EDF v dodávateľskej zmluve na obdobie rokov 1997 – 2000, t. j. vykonávať ambicióznou politiku na podporu hospodárskej činnosti a zamestnanosti prostredníctvom pomoci miestnym samosprávam (odôvodnenia 89 a 95).

Hospodárske posudzovanie pri určovaní návratnosti údajnej investície

- (140) Dodávateľská zmluva medzi štátom a spoločnosťou EDF podpísaná 8. apríla 1997 obsahovala predbežné posúdenia finančného scenára, ktorých súčasťou boli odhady návratnosti investície do kapitálových dotácií v prospech EDF pre štát ako akcionára (odôvodnenie 92). Tieto dokumenty a analýzy predložené francúzskymi orgánmi odkazujú na očakávané účinky preradenia všetkých zdanených alebo nezdanených rezerv vytvorených spoločnosťou EDF, ktoré boli alebo neboli výsledkom uplatnenia zákona č. 97-1026. Jediné systematické posudzovanie predložené francúzskymi orgánmi a uvedené v správe spoločnosti EDF z 18. februára 1997 (odôvodnenie 92) je všeobecné a obmedzuje sa iba na odmeňovanie uplatnené na kapitálové dotácie vrátane dotácií pred reštrukturalizáciou súvahy spoločnosti EDF, bez začlenenia napríklad odmeny za kapitál mimo dotácií alebo odmeny za vlastný kapitál.
- (141) Zo žiadneho z dokumentov predložených Francúzskom alebo spoločnosťou EDF nevyplýva, že údajne prijaté investičné rozhodnutie poskytnúť väčšiu kapitálovú dotáciu spoločnosti EDF neodvedením dane z preradených rezerv bolo predmetom preskúmania, štúdií alebo osobitných analýz. Obozretný súkromný investor v trhovom hospodárstve by si však so zreteľom na predmetné sumy pravdepodobne nechal vypracovať finančnú

a hospodársku analýzu investície pred tým, ako by sa rozhodol, či je suma 5,88 miliardy FRF neodvedenej dane so zreteľom na regulované výnosy kapitálových dotácií nevyhnutná na to, aby podnik zabezpečil dlhodobú návratnosť svojej celkovej investície a aby bol akcionár na tento účel dostatočne odmenený. Takýto druh predbežných hospodárskych štúdií, ktoré Súdny dvor zaradil v bode 84 svojho rozsudku medzi dôkazy umožňujúce kladne skonštatovať uplatniteľnosť zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve, chýba.

- (142) Je osobitne pozoruhodné konštatovať, že s výnimkou odmeny poskytnutej štátu v období rokov 1997 – 2000 nebola vypracovaná žiadna štúdia o odmeňovaní alebo dlhodobých výnosoch, aj keď Francúzsko konkrétne tvrdí, že uskutočnilo dlhodobú investíciu. Obozretný súkromný investor v trhovom hospodárstve by však nevynechal analýzu návratnosti investície pre obdobie po roku 2000.
- (143) Ak je odôvodnené predpokladať, že obozretný súkromný investor v trhovom hospodárstve by zohľadnil účinky zníženia pomeru dlhu spoločnosti EDF, je potrebné skonštatovať, že výhoda pre spoločnosť EDF požíčiatvať si lacnejšie so zreteľom na lepší pomer dlhu a vlastného kapitálu je vo všeobecnosti uvedená v niektorých dokumentoch predložených Francúzskom (odôvodnenia 101 a 105) a spoločnosťou EDF. V žiadnom z dôkazov sa však nespomínajú výhody a ziskovosť pre štát ako akcionára v súvislosti so znížením nákladov na pôžičky pre EDF alebo nižším pomerom dlhu. Podľa vyčíslenia z daného obdobia uvedeného v odôvodnení 101 mal pomer čistého dlhu k vlastnému kapitálu spoločnosti EDF dosiahnuť 148 % s novou kapitálovou dotáciou vcelku, ktorá predstavovala sumu 50,7 miliardy FRF vrátane 5,88 miliardy FRF zo sporného oslobodenia od dane. Bez oslobodenia od dane by bol tento pomer približne 163 %, t. j. približne trikrát menší ako pomer 480 % pred zákonom č. 97-1026. Príspevok oslobodenia od dane k zlepšeniu tohto pomeru posudzovaný oddelene od ostatných účinkov preradenia jednotlivých rezerv je málo významný a jeho konkrétny vplyv na zníženie nákladov na pôžičky pre EDF je veľmi pochybný (odôvodnenia 170 až 172). V každom prípade sa odmena pre akcionára vychádzajúca z pomeru 148 % a a *fortiori* ani odmena vychádzajúca z pomeru 163 % v dokumentoch predložených francúzskymi orgánmi nespomína ani neanalyzuje ako investícia. V tejto súvislosti neexistuje žiadne predbežné hospodárske posúdenie porovnateľné s tým, ktoré by nechal vypracovať obozretný súkromný investor v trhovom hospodárstve, ako sa uvádza v bode 84 rozsudku Súdneho dvora.
- (144) V tejto súvislosti hospodárska štúdia predložená spoločnosťou EDF na podporu jej pripomienok (odôvodnenia 69 a 70) nepreukazuje, že Francúzsko konalo ako investor a nie ako orgán verejnej moci. Štúdia bola vypracovaná neskôr ako údajné investičné rozhodnutie prijaté v roku 1997 a nebola preskúmaná orgánmi oprávnenými na prijímanie takéhoto rozhodnutia. Už len z tohto dôvodu štúdia nie je prípustná ako dôkaz v súlade s pokynmi Súdneho dvora (odôvodnenie 126, bod 104 rozsudku z 5. júna). Na takomto konštatovaní nemení nič ani skutočnosť, či štúdia bola alebo nebola vypracovaná na základe autentických a v tom čase dostupných základných údajoch. Štúdia bola zadaná pre potreby tohto prípadu po rozšírení konania v máji 2013 a závery, ku ktorým mala dospieť, boli spoločnosti EDF zjavne známe už v júli 2013, hoci štúdia bola vypracovaná v októbri 2013. Dodatočné dôvody navyše zneplatňujú číselné údaje skonštatované v štúdiu a tým zbavujú opodstatnenosti závery, ktoré z nich vyvodzuje EDF na podporu svojich pripomienok, t. j.:
- V štúdiu sú použité základné údaje, ktoré takmer všetky pochádzajú z daného obdobia a uplatňujú sa metodologické prístupy všeobecne uznávané pri posudzovaní hodnoty podnikov, ale s veľkými výhradami uvedenými ďalej. Štúdia napriek tomu predstavuje mimoriadne komplexné hospodárske hodnotenie, ktorému predchádzal pomerne podrobný výskum dát a na ktorého realizáciu a schválenie boli potrebné približne tri mesiace. Spracovanie zahŕňa postupné, zložité a niekedy diskutabilné metodologické postupy. Bez uvedeného spracovania je však úplne nemožné získať z rozptýlených a z rôznych zdrojov pochádzajúcich základných údajov hrubú predstavu alebo možnú prognózu kvantifikovaných výsledkov, pokiaľ ide o návratnosť, ktorú francúzsky štát údajne mohol v roku 1997 očakávať a ktorá je uvedená v tejto štúdiu. Súdny dvor však vyžaduje, aby uplatnenie zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve vychádzalo z posúdenia predvídateľného v čase, keď bolo prijaté rozhodnutie (bod 105 rozsudku z 5. júna 2012). Na rozdiel od tvrdení spoločnosti EDF samotná skutočnosť, že na základe údajov dostupných v rokoch 1996 – 1997 príslušné útvary francúzskeho štátu nevypracovali ani si neobjednali takú rozsiahlu a komplexnú štúdiu, naznačuje, že samotná návratnosť údajnej investície pre akcionára nebola pre francúzske orgány relevantným aspektom pred prijatím rozhodnutia.
 - V štúdiu sa analyzuje správanie francúzskeho štátu podľa zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve s informáciami a predpokladmi veľmi odlišnými od tých, ktoré sú uvedené v odôvodneniach 87 až 108 a ktoré podľa francúzskych orgánov motivovali a odôvodnili údajne prijaté rozhodnutie. Investičné rozhodnutie však neurobila spoločnosť EDF a podľa Súdneho dvora (body 82 a 83 rozsudku z 5. júna 2012) zodpovednosť predložiť dôkazy preukazujúce povahu a kontext prijatého rozhodnutia

prináleží Francúzsku. Keďže Francúzsko tvrdí, že svoje rozhodnutie prijalo na základe informácií a údajov, ktoré predložilo, štúdia, a tým aj EDF, sa *de facto* vydávajú za údajného investora a tvrdia, že poznajú lepšie ako francúzsky štát aspekty a informácie, ktoré skutočne motivovali už prijaté rozhodnutie a predpoklady, ktoré použil. Štúdia preto vychádza zo špekulácií a dohadov o údajoch, informáciách a predpokladoch, na ktoré by francúzske orgány mohli prihliadať v roku 1997 – okrem iných, ktoré nemožno vylúčiť –, a preto v roku 2015 nemá dôkaznú silu (alebo v októbri 2013, keď bola vypracovaná), aby vysvetlila a objasnila rozhodnutie skutočne prijaté francúzskymi orgánmi v roku 1997, ktoré tieto orgány vysvetľujú inými údajmi a predpokladmi.

- Dôkazná hodnota chýba o to viac, že štúdia pri konštatovaní záverov uvedených v odôvodnení 70 vychádza zo svojvoľných alebo pochybných predpokladov, prípadne z predpokladov nepodporených skutočnosťami alebo v rozpore s informáciami, ktoré vyplývajú z dokumentov predložených francúzskymi orgánmi a ktoré, podľa názoru francúzskych orgánov, v predmetnej veci dokazujú uplatniteľnosť a uplatnenie zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve. Po prvé, v štúdiu sa odhaduje, že odmenu vyplácanú štátom ako akcionárom nebude po roku 2000 upravovať dekrét a následne dodávateľská zmluva medzi štátom a EDF, ale bude stanovená so zreteľom na dividendy, ktoré iné podniky v odvetví vyplácali v rokoch 1996 – 1997 ⁽¹⁾. Odmeny z kapitálových dotácií do spoločnosti EDF však boli upravované dekrétom od roku 1956 (odôvodnenie 102), stanovované predpismi a zapracovávané do viacročných dodávateľských zmlúv pred aj po roku 1997 na základe úvah nesúvisiacich s dividendami, ktoré vyplácali podniky z odvetvia pôsobiace na iných trhoch ako Francúzsko (odôvodnenia 94 a 95). Po druhé, v štúdiu sa bezdôvodne opätovne začleňuje do výkazu ziskov a strát EDF rezervy z účtovnej uzávierky EDF vo výške 11,6 miliardy FRF (bez dane) a 7,3 miliardy FRF (po zdanení) ⁽²⁾ tým, že sa umelo zvýšila hodnota spoločnosti EDF bez ohľadu na dostupné informácie a vývoj predvídateľný v roku 1997, pokiaľ ide o vplyv záväzkov spoločnosti EDF na dôchodkový systém jej zamestnancov (odôvodnenia 168 a 169).
- Po tretie rast hodnoty EDF vyplývajúci z rastu výnosov a výsledkov sa v štúdiu vypočítava na základe „trhových očakávaní“ v roku 1997 ⁽³⁾. Francúzske orgány však disponovali odhadmi príjmov a konkrétnych a kvantifikovaných výsledkov pre EDF na roky 1997 – 2000 potvrdenými v rámci prípravy dodávateľskej zmluvy na rovnaké obdobie a tvrdia, že pri prijímaní rozhodnutia vychádzali z týchto odhadov a informácií (odôvodnenia 78 až 79, 90, 94, 96), pričom v roku 1997 mali podrobné vedomosti o podniku a jeho finančných výhladoch (odôvodnenie 77). Využitie „trhových očakávaní“ od tretích strán na stanovenie konečného odhadu hodnoty spoločnosti EDF nie je za týchto podmienok preukázané ani v súlade s argumentmi, ktoré uviedlo Francúzsko na vysvetlenie a odôvodnenie rozhodnutia, ktoré údajne prijali jeho orgány. Platí to o to menej, že francúzske orgány zdôrazňujú, že hlavná činnosť EDF sa v roku 1997 vykonávala vo Francúzsku s regulovanými cenami (odôvodnenie 85). Tieto ceny boli navyše stanovené na nízkej úrovni s cieľom posilniť konkurencieschopnosť francúzskeho priemyslu a kúpnej sily francúzskych domácností (odôvodnenia 89 a 95). V štúdiu sa nevysvetlilo ani presvedčivo neodôvodnilo, prečo mali odmeny, dividendy a výsledky spoločností vo forme kótovaných akciových spoločností bez významnej prítomnosti vo Francúzsku a pôsobiacich na trhoch s rôznymi konkurenčnými a regulačnými opatreniami (napr. Gas Natural a Union Fenosa v Španielsku, RWE, EON a Verbund v Nemecku, Fluxys v Belgicku atď.) určovať výsledky, odmeny a dividendy spoločnosti EDF, čo je jeden z predpokladov, na ktorom sú postavené výsledky uvedené v odôvodnení 70 ⁽⁴⁾.
- Napokon po štvrté sa v štúdiu bez akéhokoľvek odôvodnenia predpokladá, že zvýšenie kapitálovej dotácie do EDF v roku 1997 aspoň potenciálne zodpovedalo nadobudnutiu finančného aktíva hotovosti ⁽⁵⁾. Spoločnosť EDF však bola v roku 1997 verejná inštitúcia priemyselnej a obchodnej povahy bez základného imania (odôvodnenie 19), o ktorej francúzske orgány a spoločnosť v tom čase tvrdili, že rovnaký štát si má zachovať aj v budúcnosti (odôvodnenia 95 a 105). Pochybná povaha tohto predpokladu, od ktorého však kľúčovo závisia výsledky štúdie, je preukázaná podrobnejšie v odôvodneniach 179 až 181.

Povaha a predmet opatrenia, kontext, v ktorom sa uplatňuje, a pravidlá, ktorým podlieha

- (145) Súdny dvor zdôrazňuje, že povaha prijatého opatrenia patrí medzi relevantné dôkazy, na ktoré treba prihliadať pri kladnom konštatovaní, pokiaľ ide o uplatniteľnosť zásady obozretného súkromného investora v trhovom

⁽¹⁾ Štúdia Oxera, body 3.3, 3.24, 3.25.

⁽²⁾ Štúdia Oxera, tabuľka A2.2.

⁽³⁾ Štúdia Oxera, bod 3.3.

⁽⁴⁾ Štúdia Oxera, body 3.3, 3.15, tabuľka 3.2, tabuľka 3.8 pre koeficient beta a príloha 5.

⁽⁵⁾ Štúdia Oxera, body 3.5, 3.13, 3.20 až 3.23.

hospodárstve (bod 86 rozsudku). Rozhodnutie dodatočne zvýšiť sumu kapitálovej dotácie do spoločnosti EDF neodvedením dane z preradenia nepravidelných rezerv vzťahujúcich sa na RAG je rozhodnutím účtovnej povahy o prerozdelení medzi položkami súvahy spoločnosti EDF (odôvodnenia 100 a 105) a súčasne rozhodnutím daňovej povahy, keďže príslušné orgány sa domnievajú, že daň z príjmov právnických osôb mala byť odvedená pred preradením (odôvodnenie 35), aj keď daň z iných preradených účtovných rezerv bola zaplatená. Nie je teda preukázané, na rozdiel od tvrdení francúzskych orgánov, že tieto dve oblasti, účtovná a daňová, sú neoddeliteľne spojené do jedného opatrenia zavedeného zákonom č. 97-1026 z 10. novembra 1997.

- (146) V článku 4 ods. 2 zákona sa stanovuje, že protihodnota koncesovaného nepenažného majetku RAG zaradená na strane pasív súvahy spoločnosti EDF mala byť zapísaná bez príslušných odchýlok ocenenia do položky „Kapitálové dotácie“ (odôvodnenie 28). Z toho možno vyvodíť záver, že podľa zákona by sa s výnimkou prípadných odchýlok ocenenia žiadnym opätovným účtovným a daňovým spracovaním nemala znížiť suma protihodnoty, ktorá sa má zapísať ako kapitálová dotácia do EDF. Rozhodnutie o zdanení alebo nezdanení spoločnosti EDF však podľa článku 34 francúzskej ústavy nepatrí do pôsobnosti zákona, a preto zákon č. 97-1026 nemôže v tejto otázke platne rozhodnúť. Týmto článkom sa obmedzujú zákonodarné právomoci parlamentu v daňovej oblasti na určovanie daňového základu, sadzby a spôsobov výberu daní akéhokoľvek druhu. EDF tak zaplatila daň z príjmov právnických osôb v prípade niektorých účtovných rezerv, ale už nie v prípade iných rezerv po rovnakom preradení uskutočnenom na základe zákona.
- (147) Z prípravných dokumentov, ktoré poskytli francúzske orgány a ktoré sú uvedené v odôvodnení 104, okrem iného vyplýva, že Conseil d'Etat v roku 1997 zastávala názor, podľa ktorého by nelegislatívne opatrenia mali byť vylúčené z návrhu zákona. Okrem toho vládna pozmeňujúci návrh k návrhu zákona, ktorého cieľom bolo obmedziť výšku prostriedkov, ktoré štát mohol podľa zákona čerpať z EDF, bol tiež zamietnutý. Napokon zodpovední ministri sa v apríli 1997 domnievali, že podrobné pravidlá na realizáciu reštrukturalizácie spoločnosti EDF z účtovného a daňového hľadiska mali byť predmetom ďalších rokovaní medzi orgánmi dohľadu a podnikom (odôvodnenie 98).
- (148) Z týchto skutočností spresnených a kvantifikovaných vo vykonávacom liste, ktorý zaslali po prijatí zákona dohliadajúci ministri 22. decembra 1997 spoločnosti EDF (odôvodnenie 31), vyplýva, že daňové aspekty sú oddeliteľné od ustanovení zákona č. 97-1026 z 10. novembra 1997. Títo ministri vo svojom liste adresovanom spoločnosti EDF vysvetľujú reštrukturalizáciu súvahy spoločnosti EDF na základe článku 4 zákona č. 97-1026 z 10. novembra 1997 a zdá sa, že automaticky rozhodli o daňových dôsledkoch tejto reštrukturalizácie bez toho, aby spomínali akúkoľvek výhodnú investíciu alebo záväzné ustanovenia v zákone.
- (149) Pokiaľ ide o kontext opatrenia, ktorý je podľa Súdneho dvora jedným z relevantných dôkazov pri posudzovaní prípadnej uplatniteľnosti zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve, z prípravných stretnutí a podporných dokumentov pre dané obdobie, ktoré viedli k dodávateľskej zmluve medzi štátom a spoločnosťou EDF podpísanej 8. apríla 1997, vyplýva, že preradenie rezerv patrí do kontextu vyhladky na čiastočnú liberalizáciu trhov s elektrickou energiou v EÚ, o ktorej sa rozhodlo v roku 1996. Takisto vôľa ďalej internacionalizovať činnosť spoločnosti EDF je prítomná v dodávateľskej zmluve na roky 1997 – 2000, v prípravných dokumentoch, ako aj v dokumentoch parlamentu. V samotnej dodávateľskej zmluve sa predpokladá, že na jej plnenie je potrebné legislatívne legalizačné opatrenie podľa vzoru opatrenia stanoveného zákonom č. 97-1026, čím sa vytvorí *de facto* kontinuita medzi cieľmi zmluvy a cieľmi zákonodarcu. Ani v zmluve, ktorá bola uzavretá v apríli 1997, ani v prípravných dokumentoch a komunikácii s dozornými orgánmi spoločnosti EDF však nie je zaujaté žiadne stanovisko, pokiaľ ide o presnú výšku dane.
- (150) Uvedený kontext priblížený dôkazmi, ktoré predložilo Francúzsko vo svojich pripomienkach, však neumožňuje s istotou preukázať, že predmetné opatrenie je v súlade so správaním akcionára, ktorý uskutočňuje investíciu. Potreba odstrániť nedostatky zistené Dvorom audítorov v októbri 1994 je tiež súčasťou tohto kontextu. Kým na jednej strane išlo o nápravu účtovnej nezrovnalosti, ktorá spoločnosti EDF umožnila neplatiť daň z príjmov právnických osôb počas niekoľkých rokov, francúzske orgány zdôraznili, že týmto nástrojom sa nespochybní monopolné postavenie spoločnosti EDF (odôvodnenie 105) a že stabilný rámec umožnený liberalizáciou trhu by sa mal zachovať (odôvodnenie 95). Je pravda, že liberalizáciou sa otvorili možnosti expanzie na vnútroštátne trhy iných členských štátov a že niektoré opatrenia na ďalšiu internacionalizáciu EDF boli stanovené v dodávateľskej zmluve na roky 1997 – 2000. Faktom ostáva, že snaha orgánov verejnej moci zvýhodňovať vnútroštátne podniky prostredníctvom opatrení finančnej podpory na prahu liberalizácie sa neobmedzuje iba na štátne podniky a nie je charakteristická ani pre správanie obozretného akcionára štátneho podniku.
- (151) Súdny dvor napokon uvádza, že skúmanie pravidiel, ktorým podlieha sporné opatrenie, je relevantné na určenie povahy buď investície štátu ako akcionára, alebo právomoci orgánu verejnej moci. Pri zaraďovaní opatrenia do jednej alebo druhej kategórie sa preto môže prihliadať na dodržiavanie platných pravidiel, ktorými sa riadi. Je teda potrebné preskúmať pravidlá upravujúce investovanie daňových zdrojov v podnikoch ako EDF. Bez

predmetného opatrenia by bol príjem z dane z príjmov právnických osôb priradený k všeobecným príjmom rozpočtu francúzskeho štátu v roku 1997. Ako sa stanovuje v článku 18 vyhlášky č. 59-2 z 2. januára 1959 týkajúcej sa základného zákona o zákonoch o štátnom rozpočte platnej v čase skutkových okolností, všetky príjmy zabezpečujúce plnenie všetkých výdavkov, všetky príjmy a všetky výdavky štátu sú pripisované na jediný účet nazvaný všeobecný rozpočet. Príjmy z dane sú teda platené do rozpočtu a v prospech štátu, a nie v prospech verejných podnikov.

- (152) Tento rozpočet podlieha ústavnej zásade univerzality, podľa ktorej sa všetky príjmy a všetky rozpočtové prostriedky zapisujú do dvoch samostatných blokov bez vytvárania akéhokoľvek zvláštneho prepojenia, napr. medzi príjmom dane z príjmov právnických osôb a určitým použitím, ako napríklad kapitálová dotácia v prospech verejného podniku, ako je EDF. Je pravda, že francúzske právo umožňuje predbežné vyčlenenie daňových prostriedkov inej právnickej osobe ako štát v podobe grantu alebo investície, ak je takéto vyčlenenie predmetom explicitných ustanovení. V článku 18 vyhlášky č. 59-2 sa stanovuje, že s výnimkou pôžičiek, a najmä preddavkov je vyčlenenie príjmov štátu výnimočné a môže vyplývať len z ustanovenia zákona o štátnom rozpočte na podnet vlády.
- (153) Zákon č. 97-1026 z 10. novembra 1997 však nie je zákon o rozpočte, a preto sa jeho prostredníctvom nemohli vyčleniť prostriedky z dane v prospech kapitálu EDF. Navyše sa nezdá, že by boli z vládnej iniciatívy prijaté osobitné ustanovenia v rámci zákona o štátnom rozpočte vzťahujúce sa na rozpočet na rok 1997 s cieľom predbežne vyčleniť príjem z dane od spoločnosti EDF medzi výdavky francúzskeho štátu v súvislosti s akoukoľvek investíciou do kapitálu EDF v rámci toho istého rozpočtu. Zdá sa, že toto pravidlo, ktoré umožňuje investovanie daňových prostriedkov určených v prospech štátu inej právnickej osobe ako štát, napr. EDF, nebolo uplatnené.
- (154) Z druhej väčšiny predchádzajúcich dôkazov jasne vyplýva, že Francúzsko pred poskytnutím hospodárskej výhody vyplývajúcej z nezaplatenia dane z príjmov právnických osôb alebo súbežne s ním neprijalo rozhodnutie vykonať investíciu do EDF prostredníctvom oslobodenia od dane. Ukazuje sa teda, že zásada obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve nie je uplatniteľná na toto opatrenie. Nasledujúce úvahy týkajúce sa uplatnenia zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve majú teda subsidiárnu povahu.

9.1.3. O uplatňovaní zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve

- (155) Súdny dvor vo svojom rozsudku z 5. júna 2012 v predmetnej veci konštatoval, že podľa uplatnenia zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve musí byť možné určiť, či by súkromný akcionár za podobných podmienok vložil sumu rovnajúcu sa dlžnej dani do podniku nachádzajúceho sa v situácii porovnateľnej so situáciou EDF (bod 95 rozsudku). Na prípadný rozdiel medzi investičnými nákladmi súkromného investora a investičnými nákladmi, ktoré znáša štát ako akcionár, sa tiež môže prihliadať pri zisťovaní, či boli splnené podmienky stanovené zásadou (bod 96 rozsudku).
- (156) Posúdenie sa vykonáva vo vzťahu k objektívnym a overiteľným dôkazom a hodnoteniam predvídateľným v čase prijatia rozhodnutia o investícii (body 102 a 105 rozsudku). Pri tomto posudzovaní sa prihliada iba na výhody a povinnosti spojené so situáciou štátu v postavení akcionára s výnimkou tých, ktoré sú spojené s jeho postavením ako orgánu verejnej moci (bod 79 rozsudku).
- (157) So zreteľom na situáciu a vlastnosti spoločnosti EDF, ktorá existovala ako verejná inštitúcia v plnej miere pod kontrolou francúzskeho štátu viac ako 50 rokov, je vhodné zamerať sa na odkaz na investora sledujúceho cieľ dlhodobej výnosnosti a podrobnejšie preskúmať informácie, ktoré poskytlo Francúzsko a ktoré sú uvedené v odôvodneniach 87 až 108. Práve na tieto dôkazy sa francúzske orgány odvolávajú ako na základ ich vlastného rozhodnutia z roku 1997.

- (158) V prvom rade je potrebné preskúmať návratnosť, ktorú EDF ponúkala svojmu akcionárovi v roku 1997. Táto návratnosť sa musí porovnať s referenčnými hodnotami. V roku 1997 dosahovala priemerná sadzba výnosov z dlhodobých dlhopisov (30 rokov) vo Francúzsku úroveň 6,35 %. Aj pri kratších lehotách splatnosti (10 rokov), ako je životnosť zariadení spoločnosti EDF dosahovala priemerná úroková sadzba použitá na dlhopisy francúzskeho štátu úroveň 5,58 % ⁽¹⁾. Tieto hodnoty predstavujú výnosy finančných aktív, ktoré sa považujú za menej rizikové, a súčasne náklady francúzskeho štátu na dlhodobé financovanie v danom období. Investícia do podniku ako EDF v roku 1997 predstavovala rizikovejšiu investíciu než držba štátnych dlhopisov v tom istom období. Obozretný súkromný investor v trhovom hospodárstve by preto požadoval väčšiu návratnosť ako v prípade štátnych dlhopisov.
- (159) Na základe skúmania bežnej návratnosti, ktorú mohol francúzsky štát očakávať v rokoch 1996 – 1997 a ktorá vyplýva z dokumentov predložených francúzskymi orgánmi, však nie je možné dospieť k záveru, že táto investícia spĺňa kritérium obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve.
- (160) Francúzske orgány poskytli predpokladaný výkaz ziskov a strát spoločnosti EDF na obdobie po reštrukturalizácii súvahy, ktorý v roku 1997 preskúmali príslušné orgány (odôvodnenie 92, tabuľka 1). Odhady z tabuľky sú podporené ďalšími dokumentmi z daného obdobia (odôvodnenia 96, 97 a 103). Tieto odhady referenčného scenára EDF na nasledujúce obdobie schválili príslušné orgány štátu (odôvodnenie 97). Na základe uvedeného výkazu ziskov a strát a očakávaných súm z prostriedkov investovaných štátom do EDF (odôvodnenie 100, tabuľka 2) je možné vypočítať návratnosť, ktorú štát mohol očakávať so zreteľom na kapitálové dotácie, celkový kapitál (pôvodný kapitál a dotácie) a vlastný kapitál EDF (celkový kapitál, odchýlky vyplývajúce z ocenenia, predpísané rezervy a prenesený výsledok hospodárenia minulých rokov) ⁽²⁾ podľa tabuľky 4.

Tabuľka 4

Predpokladaná odmena z kapitálu v súvahe EDF 1997 – 2000 (mld. FRF)

	1997	1998	1999	2000	1997 – 2000
Pevná zložka so sadzbou 3 %	1,5	1,5	1,5	1,5	6,0
Pohyblivá zložka	0,6	1,0	0,9	0,9	3,4
Pevná a pohyblivá zložka	2,1	2,5	2,4	2,4	9,4
Návratnosť vlastného kapitálu (79,8 miliardy FRF) (%)	2,63	3,13	3,01	3,01	2,94
Návratnosť kapitálu a dotácií (53,3 miliardy FRF) (%)	3,94	4,69	4,50	4,50	4,41
Návratnosť kapitálových dotácií (50,7 miliardy FRF) (%)	4,14	4,93	4,73	4,73	4,64

Zdroj: Výpočty Komisie na základe tabuliek 1 a 2.

⁽¹⁾ Ročná priemerná denná sadzba francúzskych benchmarkových dlhopisov so splatnosťou na 30 a 10 rokov, zdroj Banque de France: Taux de référence des bons du Trésor et OAT, <http://www.banque-france.fr/economie-et-statistiques/changes-et-taux>.

⁽²⁾ Relevantnosť výpočtu návratnosti z celkového vlastného kapitálu viazaného v spoločnosti oproti výpočtu zo samotného investovaného kapitálu v podobe kapitálových dotácií potvrdzuje skutočnosť, že v zmluve medzi štátom a spoločnosťou EDF na obdobie rokov 2001 – 2003 bola odmena štátu vyjadrená ako percento (37,5 %) čistého zisku vymedzená minimálnym (1,5 %) a maximálnym (4,5 %) rozsahom základu vlastného kapitálu. Odpoveď francúzskych orgánov z 23. decembra 2013, bod 53.

- (161) Z dokumentov citovaných a predložených francúzskymi orgánmi v roku 1997 vyplýva, že odmena z EDF očakávaná zo strany štátu ako akcionára za celkové obdobie rokov 1997 – 2000 predstavovala sumu 9,4 miliardy FRF, z toho 6 miliárd FRF zo zložky v rámci pevnej sadzby 3 % a 3,4 miliardy FRF za celé obdobie v rámci dodatočnej odmeny po preradení na základe zákona č. 97-1026. Podľa odhadov potvrdených v tom čase štát ako akcionár mohol v priemere očakávať budúcu bežnú návratnosť na úrovni 2,94 % z celkového vlastného kapitálu spoločnosti EDF, 4,41 % z celkového kapitálu investovaného štátom do EDF a 4,64 % zo sumy kapitálových dotácií. Táto odmena uplatniteľná na sumu neodvedenej dane preradenú na kapitálovú dotáciu bola značne pod sadzbou 6,35 % použitou na dlhopisy, ktoré francúzsky štát vydal v roku 1997 s cieľom svojho vlastného dlhodobého financovania. Obozretný súkromný investor v trhovom hospodárstve by konštatoval, že bežná návratnosť očakávaná zo sumy 5,88 miliardy FRF zodpovedajúcej neodvedenej dani je nedostatočná na odôvodnenie investície.
- (162) Okrem toho Súdny dvor v bode 96 svojho rozsudku z 5. júna 2012 uviedol, že v rámci uplatnenia zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve je možné prihliadať na rozdiel medzi investičnými nákladmi súkromného investora a investičnými nákladmi, ktoré znáša štát. Znamená to, že treba porovnať návratnosť, ktorá podľa francúzskych orgánov odôvodnila transakciu preradenia rezerv zodpovedajúcich záväzkom z koncesie vo výške neodvedenej dane, s návratnosťou, ktorú by dosiahol súkromný akcionár vykonávajúci tú istú transakciu rekapitalizácie v podniku v každom ohľade podobnom s EDF s výnimkou právomoci oslobodenia kapitálovej dotácie od dane z príjmov právnických osôb, ktorá je pre súkromného investora neprístupná.
- (163) Takýto podnik, ktorého akcionár by disponoval sumou 5,88 miliardy FRF na jeho rekapitalizáciu za rovnakých podmienok ako v prípade EDF, by mal predpokladaný výnos 4,64 % za rok z dodatočného kapitálu investovaného akcionárom, t. j. 272 miliónov FRF za rok bez ohľadu na daň z príjmov právnických osôb. Uplatnením sadzby dane z príjmov právnických osôb platnej v roku 1997 vo výške 41,66 % by sa predpokladaný výnos znížil na 159 miliónov FRF za rok pri takom istom kapitálovom vklade, čo predstavuje nominálny ročný výnos 2,7 %. Takáto sadzba za vlastnícky podiel v podniku s rizikami vyplývajúcimi z takejto investície sa musí porovnať so sadzbou 6,35 % použitou na dlhopisy Francúzska v tom istom čase. Nízky výnos by mal odradiť súkromného investora, ktorý nedisponuje daňovými právomocami štátu. S takým neistým predpokladaným výnosom z investovaného kapitálu sa zdá vylúčené, aby sa obozretný súkromný investor, ktorého podnik by mal povinnosť zaplatiť daň z príjmov právnických osôb z kapitálových dotácií, na mieste Francúzska podieľal v roku 1997 na zvýšení kapitálu EDF.
- (164) Treba preto preskúmať, či dôkazy a informácie súbežné s rozhodnutím o preradení rezerv bez odvedenia dane predložené Francúzskom obsahujú dodatočné údaje, ktoré by presvedčili obozretného súkromného investora, aby vykonal údadnú investíciu bez ohľadu na zjavne veľmi nízku návratnosť. Tieto údaje sa môžu týkať najmä schopnosti EDF: i) zvýšiť svoje príjmy z dlhodobej činnosti; ii) zlepšiť svoje prevádzkové výsledky väčšou efektívnosťou; iii) zvýšiť čistú hodnotu produktívnych aktív podniku alebo iv) poskytnúť svojmu akcionárovi primeranú a konštantnú odmenu. Pri pozitívnych výhladoch ide o faktory s potenciálnym vplyvom na tvorbu dlhodobých hodnôt pre akcionára, ale pri negatívnych výhladoch môžu túto hodnotu znížiť.
- (165) V tejto súvislosti žiadny z dokumentov predložených francúzskymi orgánmi neobsahuje vyčíslenie ani kvalitatívne posúdenie prípadnej vytvorenej hodnoty pre akcionára, ktorú francúzske orgány mali preskúmať a zohľadniť na obdobie rokov 1997 – 2000 a neskôr. Prítomné sú iba všeobecné odkazy na lepšie zohľadnenie záujmov štátu ako akcionára. To naznačuje, že na zvýšenie hodnoty podniku ako investície pre štát ako akcionára sa pri rozhodovaní o údajnej investícii neprihliadalo. V každom prípade preskúmanie štyroch faktorov s potenciálnym vplyvom na tvorbu hodnôt pre akcionára neumožňuje konštatovať predpokladaný rast na základe údajov dostupných v roku 1997, predovšetkým na základe predbežného odhadu prevádzky spoločnosti EDF na roky 1997 – 2000 a výhladov finančného scenára použitých orgánmi pre dohľad (odôvodnenie 92, tabuľka 1, odôvodnenie 96).
- (166) Pokiaľ ide o celkové príjmy spoločnosti EDF, štát ako akcionár mohol očakávať veľmi nízky rast, t. j. 0,64 %. Túto takmer stagnáciu možno vysvetliť cieľom štátu prispieť „k zvyšovaniu konkurencieschopnosti francúzskeho priemyslu a k zvyšovaniu kúpnej sily domácich spotrebiteľov“, ktorý sa prejavil znížením cien EDF v priemere o [...] % za štyri roky (odôvodnenia 89, 95 až 96), t. j. ročným poklesom o [...] %. EDF vykonávala podstatnú časť svojej činnosti vo Francúzsku, lebo pre obdobie rokov 1997 – 2000 sa predpokladalo, že viac ako 89 % príjmov spoločnosti EDF pochádzalo z francúzskeho trhu. Podstatná časť jej príjmov preto závisela od rozhodnutia štátu v oblasti určovania cien elektrickej energie. Obozretný súkromný investor by nezabudol poukázať na škodlivosť pre jeho majetkové záujmy v súvislosti so stanovením cieľov verejnej politiky v rozpore s jeho akcionárskymi záujmami. Žiadny obozretný súkromný investor by nesúhlasil so znížením odmeny za svoju investíciu, aby podporil konkurencieschopnosť francúzskych podnikov.

- (167) Položka v predbežnom odhade prevádzky na roky 1997 – 2000, ktorá opisuje výsledky hlavnej činnosti EDF, sa mala tiež v tomto období znížiť o 29 %, t. j. z 9,3 miliardy FRF v roku 1997 na 6,6 miliardy FRF v roku 2000. Prevádzkové náklady sa mali, naopak, zvýšiť o 2,2 % najmä pre nárast bežných prevádzkových výdavkov, keďže finančné náklady, odpisy a úroky, s výnimkou odmeny z kapitálu, sa mali znížiť. Po pripočítaní odpisov a finančných nákladov k výsledkom hlavnej činnosti bol očakávaný vývoj na obdobie rokov 1997 – 2000 takisto záporný, lebo tento súhrnný ukazovateľ sa mal znížiť zo 62,6 miliardy FRF na 53,9 miliárd FRF, čo predstavuje pokles o 13,9 %. Práve vývoj výsledku z bežnej činnosti pred odpismi a úrokmi však v konečnom dôsledku určuje schopnosť činnosti podniku vytvárať hodnotu a kladné peňažné toky. Okrem očakávaného zhoršenia štát v snahe o dosiahnutie cieľov hospodárskej alebo regulačnej politiky stanovil pre EDF cieľ vyčleniť prípadné zisky z efektivity a produktivity podniku na ďalšie zníženie cien prednostne pred lepšou odmenou pre akcionára (odôvodnenie 95). Z toho vyplýva, že bežná činnosť spoločnosti EDF zaťažovaná cieľmi hospodárskej politiky štátu neponúkala uspokojivý výhľad budúcej odmeny.
- (168) Ako Komisia uviedla v rozhodnutí o rozšírení konania, obozretný súkromný investor by prihlídal na neistotu výšky a vývoja nákladov na financovanie dôchodkov, ktorým EDF musela čeliť v roku 1997 na základe osobitného režimu platného pre podniky v odvetví výroby elektrickej energie a plynárenstva. V prípade EDF v roku 1997 náklady na dôchodky a *a fortiori* súvisiace podsúvahové záväzky predstavovali hypotéku s plánovaným ďalším čerpaním znižujúcim už aj tak slabý čistý výsledok podniku.
- (169) Zatiaľ čo v roku 1997 pri nezmenených právnych predpisoch predstavovali dôchodky EDF sumu 12,2 miliardy FRF, v nasledujúcich rokoch sa mali v rámci celého režimu (vrátane GDF a neznárodných podnikov) výrazne zvýšiť na 20 miliárd FRF v roku 2010 a 25 miliárd FRF v roku 2020 ⁽¹⁾. Po uplatnení rozdeľovacieho pomeru na spoločnosť EDF na úrovni 78,4 %, ktorá odráža podiel jej mzdových nákladov v odvetví, na ktoré sa vzťahuje osobitný režim, bude podiel EDF predstavovať sumu 15,7 miliardy FRF v roku 2010 a 19,6 miliardy FRF v roku 2020, a to bez zohľadnenia prípadného financovania budúcich záväzkov pri nezmenených právnych predpisoch ⁽²⁾. Predpokladaný nárast výdavkov na dôchodky je preto vyšší ako čistý zisk po odmene štátu a zdanení očakávaný na obdobie rokov 1997 – 2000, ktorý je uvedený v tabuľke 1. Závery, ktoré by z uvedeného vyplynuli pre obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve v roku 1997, ktorý by mal, takisto ako francúzsky štát, dôkladné znalosti o situácii v podniku, by takého investora prinútili k zvýšeniu budúcich nákladov podniku a k primeranému zníženiu výhľadov na návratnosť investície.
- (170) Okrem toho obozretný súkromný investor mohol očakávať významné zníženie dlhu spoločnosti EDF, ktorý sa mal za štyri roky znížiť z [...] FRF na [...] FRF (odôvodnenia 91 a 95). Je však preukázané, že EDF si udržala finančný rating AAA od ratingovej agentúry Moody's v rokoch 1992 – 1996 s pomerom dlhu na úrovni 480 %. Francúzske orgány sa tiež dost nejasne zmieňujú o vytvorení zdrojov vo výške 70 miliárd FRF spoločnosťou EDF v období rokov 1997 – 2000 (odôvodnenie 84). Zníženie dlhu spoločnosti EDF a jeho mechanického vplyvu na hodnotu čistých aktív podniku sa však neprejavilo zlepšením odmeny francúzskeho štátu počas rovnakého obdobia, ale naopak, jasným zhoršením v porovnaní s obdobím rokov 1991 – 1996 (odôvodnenie 134).
- (171) Ako uvádza EDF, prípadné zníženie ratingu spoločnosti EDF agentúrami ako Moody's a Standard & Poor's by aj tak umožňovali spoločnosti EDF zachovať si vynikajúci rating (odôvodnenie 71). Okrem toho cieľ stanovený v rokoch 1997 – 2000 zahŕňali zníženie dlhu spoločnosti EDF vo výške [...] FRF. Nasledovať mal preto výrazný pokles celkových úrokových nákladov spoločnosti EDF. Ani zníženie celkového dlhu spoločnosti EDF či náklady naň alebo prípadné výhody pre štát ako akcionára by teda nemali byť ohrozené menšou kapitálovou dotáciou na úrovni 44,8 miliardy FRF namiesto 50,7 miliardy FRF. Pomer dlhu k vlastnému kapitálu na úrovni 163 % namiesto 148 % plánovaných v prípade oslobodenia od dane by nemal byť na úkor záujmov akcionárov. V tejto oblasti neexistuje optimálna finančná štruktúra a v správe Národného zhromaždenia (odôvodnenie 100) sa uvádzajú pomery v odvetví od 250 % (Verbund, Rakúsko) po 10 % – 15 % (Veba, Nemecko, a Powergen, Spojené kráľovstvo).
- (172) Zadlženie umožnilo spoločnosti EDF financovať rast a výsledky bez dodatočných prostriedkov akcionára, čím sa prostredníctvom „pákového efektu“ dlhu zvýšila návratnosť finančných prostriedkov, ktoré už boli investované zo strany štátu. Prioritou však bolo znižovanie dlhu, hoci EDF mala pred jeho plánovaným znižovaním vynikajúci rating (odôvodnenie 71). Okrem toho vynikajúci rating odrážajúci platobnú schopnosť spoločnosti EDF vo

⁽¹⁾ Výročná správa EDF 1997, s. 103.

⁽²⁾ Prostredníctvom článku 2 rozhodnutia zo 16. decembra 2003 [C(2003) 4637 final] (Ú. v. EÚ L 49, 22.2.2005, s. 9) sa Komisia rozhodla nevzniesť námietky proti reforme režimu dôchodkov platnému pre podniky v odvetví výroby elektrickej energie a plynárenstva, ktorému EDF podliehala. Táto reforma mala za následok presun nákladov a záväzkov z osobitného dôchodkového režimu pre zamestnancov spoločnosti EDF a ostatných zúčastnených podnikov do všeobecného systému sociálneho zabezpečenia.

vzťahu k jej veriteľom pred rokom 1996 nie je nezlučiteľný s nízkou odmenou akcionára. Naopak, rating dlhopisov, ktoré vydávala EDF, mal byť o to lepší, čím nižšia bola odmena akcionára. V časovom horizonte zdôraznenom v prognózach predložených francúzskymi orgánmi by predpokladané znižovanie pákového efektu a v každom prípade malý vplyv sumy dane na pomer dlhu prinútili obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve znížiť predpokladanú návratnosť svojej investície alebo nepovažovať investíciu do vlastného kapitálu vo výške dane za odôvodnenú potrebou zlepšiť situáciu zadlženia spoločnosti EDF v roku 1997.

- (173) Napokon obozretný súkromný investor by mohol zakladať svoje investičné rozhodnutie na posúdení schopnosti podniku zaručiť mu stabilný a dostatočný výnos. V tejto súvislosti sa očakávaná odmena pre štát ako akcionára na obdobie rokov 1997 – 2000 vysvetlená francúzskymi orgánmi zdá byť výrazne nižšia ako sadzba 6,35 % použitá na dlhopisy Francúzska v tom istom čase. Okrem toho táto odmena mohla byť *de facto* znížená, aby sa zohľadnila daň zaplatená štátu ako výbercovi daní (odôvodnenia 103 a 106). Odmeňovanie akcionára bolo významne znížené aj v čase, keď štát pristúpil k údajnej investícii. Každý akcionár by negatívne vnímal náhle a veľmi výrazné zníženie odmeny z kapitálových dotácií. Táto odmena sa mala znížiť z priemerných 9,32 % v období rokov 1991 – 1996 na 4,64 % plánovaných v období rokov 1997 – 2000, čo predstavuje pokles o viac ako polovicu. Po zaznamenaní vo vlastnom kapitále sa návratnosť znížila z priemerných 14,1 % na konci roka 1996 na 2,94 % plánovaných v rovnakom období (odôvodnenia 92 a 102, tabuľky 1 a 3).
- (174) Je pravda, že obozretný súkromný investor môže akceptovať zníženie svojej bežnej odmeny s očakávaním rastu podniku, ktorého výsledkom môže byť lepšia odmena v budúcnosti alebo zvýšenie hodnoty podniku znamenajúce vyšší kapitálový zisk pri predaji aktív, ktoré predstavujú vlastnícke práva voči podniku. V tejto súvislosti by na jednej strane bežná návratnosť, ktorú bolo možné očakávať v roku 1997, neumožňovala vykompenzovanie náhleho zníženia predchádzajúcej návratnosti. Na druhej strane preskúmanie štyroch faktorov s potenciálnym vplyvom na tvorbu hodnôt pre akcionára uvedených v odôvodneniach 164 až 173 neumožňuje konštatovať predpokladaný rast hodnoty podniku pre akcionára na základe údajov dostupných v dokumentoch, ktoré predložili francúzske orgány.
- (175) Okrem toho dostupné dôkazy neumožňujú dospieť k záveru, že obozretný súkromný investor konajúci v roku 1997 namiesto francúzskeho štátu by sa na základe dostupných informácií mohol zamerať na kapitálový zisk kompenzujúci slabú bežnú odmenu štátu. Francúzske orgány nevypracovali žiadnu štúdiu hodnoty EDF pred preradením rezerv v roku 1997 a po tomto preradení.
- (176) Navyše EDF bola v roku 1997 už viac ako päťdesiat rokov verejná inštitúcia priemyselnej a obchodnej povahy a nie akciová spoločnosť. Podľa článku 16 zákona č. 46-628 jej kapitál patrila francúzskemu národu a nemohol byť predaný (odôvodnenie 18). Okrem toho je nutné konštatovať, že aj po reštrukturalizácii súvahy spoločnosti EDF na základe zákona č. 97-1026 v roku 1997 celkový čistý dlh spoločnosti EDF vo výške približne 118 miliárd FRF ďaleko presahoval hodnoty jej vlastného kapitálu, ktorý dosahoval výšku 79,8 miliardy FRF (odôvodnenie 101, tabuľka 2).
- (177) Žiadny z dokumentov, ktoré objasňovali údajné investičné rozhodnutie francúzskych orgánov, nepoukazuje na návrh na prípadnú privatizáciu spoločnosti EDF predajom celého kapitálu vo vlastníctve štátu alebo jeho časti. Na to by bolo potrebné vopred schváliť štatút akciovej spoločnosti a ukončiť štatút verejnej inštitúcie priemyselnej a obchodnej povahy. Naopak, samotný odkaz na štatút spoločnosti EDF v týchto dokumentoch bol potvrdením vôle štátu zachovať osobitný štatút spoločnosti EDF, ktorá „má zostať stabilnou referenciou pre budúci vývoj“ na vnútornom trhu s elektrickou energiou (odôvodnenie 95). Práve na základe týchto informácií Francúzsko tvrdí, že rozhodnutie o investícii bolo prijaté. Tieto skutočnosti preto musia zostať referenčným rámcom pre analýzu údajného rozhodnutia.
- (178) Za týchto podmienok by nebolo rozumné a obozretné zo strany investora očakávať kapitálový zisk, ktorý by závisel od zásahu zákonodarnej moci na jednej strane voči ustanoveniam zákona prijatým francúzskymi orgánmi

v roku 1946 a uplatňovaným bez zaváhania a na druhej strane voči výslovnej vôli štátu, ktorú potvrdil minister zodpovedný za podiely štátu v čase skutkových okolností v roku 1997, zachovať osobitný právny štatút spoločnosti EDF na liberalizovanom vnútornom trhu s energiou na úrovni EÚ. Predpoklady, o ktoré sa opierajú závery EDF, pokiaľ ide o návratnosť investície, ktorú by očakával obozretný súkromný investor, založené na počiatkovej a budúcej hodnote akcií spoločnosti EDF v roku 1997 (odôvodnenia 69 a 70), nezohľadňujú štatút spoločnosti EDF v roku 1997 a sú vyvrátené v dokumentoch predložených francúzskymi orgánmi, ktoré na ne odkazujú.

- (179) Ako zdôrazňujú francúzske orgány, EDF ako verejná inštitúcia priemyselnej a obchodnej povahy v roku 1997 nemala základné imanie na rozdiel od verejnej akciovej spoločnosti, ktorú vlastní jej akcionári (odôvodnenie 19), ktorí môžu kedykoľvek svoje akcie predať. Ako referenčný investor mala v roku 1997 v predmetnej veci určiť niektoré faktory alebo predpoklady, t. j. i) v akej výške štát stanovuje základné imanie budúcej akciovej spoločnosti so zaradením alebo nezaradením kvázivlastného kapitálu, čo určuje schopnosť spoločnosti zabezpečiť stabilnú dividendu; ii) na aký počet akcií bude rozdelený tento kapitál, pričom výška sumy čiastočne určuje ich príťažlivosť na trhu; iii) aká bude prípadná forma otvorenia kapitálu prostredníctvom emisie nových akcií a v akej výške, čo určuje stupeň možného zníženia podielu, a napokon iv) kedy sa bude transakcia realizovať, čo so zreteľom na slabé výhľady zhodnocovania podľa očakávaných výsledkov spoločnosti EDF do roku 2000 (odôvodnenie 167) možno očakávať až v ďalekej budúcnosti. Nič v informáciách poskytnutých francúzskymi orgánmi za obdobie predchádzajúce údajnej investícii neumožňuje domnievať sa, že tieto neznáme by mohli byť v roku 1997 objasnené.
- (180) Za týchto okolností prípadné zvýšenie hodnoty nároku základného imania EDF v držbe štátu ako výsledok spornej kapitálovej dotácie, za predpokladu, že bude preukázaná, čo zjavne neplatí v tomto prípade, by pre obozretného investora znamenalo prognózovať najmenej štyri základné faktory, na ktoré by na rozdiel od zákonodarcu a regulačného orgánu nemal dosah a o ktorých by v každom prípade nemal dostatočné informácie dostupné v roku 1997. Obozretný súkromný investor by neignoroval kvázi chýbajúcu likviditu svojej investície. Z toho vyplýva, že obozretný súkromný investor by prihliadal na túto skutočnosť pri rozhodovaní, či má alebo nemá uskutočniť investíciu. Táto chýbajúca likvidita môže znížiť záujem o prípadné zvýšenie hodnoty podniku.
- (181) Okrem toho, ako sa uvádza v odôvodnení 144, test obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve musí byť založený najmä na informáciách a dôkazoch predložených členským štátom v situácii, keď rozhodnutie už bolo prijaté, lebo je to členský štát, ktorý tvrdí, že práve tieto dôkazy a nie iné, viac hypotetické, či dokonca v rozpore s predloženými dôkazmi, bral do úvahy. Súdny dvor však vyžaduje, aby uplatnenie zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve vychádzalo z posúdenia predvídateľného v čase, keď bolo rozhodnutie prijaté (bod 105 rozsudku z 5. júna 2012). Francúzske orgány v roku 1997 tvrdili, že štatút spoločnosti EDF, ktorý neumožňoval vytvorenie a predaj akcií spoločnosti EDF, bude zachovaný ako stabilná referencia, a to aj na liberalizovanom európskom trhu (odôvodnenie 95). Použitie predpokladov v rozpore s tvrdením francúzskych orgánov znamená vykonať test v situácii, ktorá nie je čo najbližšie situácii členského štátu, čo je v rozpore s tým, čo požaduje judikatúra (odôvodnenie 126).
- (182) Aj keby sa však na účely analýzy predpokladalo, že obozretný súkromný investor by pri rozhodovaní o údajnej investícii okrem pravidelnej návratnosti mohol brať do úvahy budúce, z časového hľadiska neurčité zhodnotenie svojej investície, zameril by sa na schopnosť podniku vyplácať dividendy z dlhodobého hľadiska, s analýzou situácie francúzskeho štátu, ktorý kontroloval EDF od roku 1946. Pri odhadovaní hodnoty svojho podielu v EDF by obozretný súkromný investor vylúčil účtovnú hodnotu čistých aktív podniku, a to aj pri zameraní sa na znižovanie dlhu a vytváranie zdrojov, ktoré zdôrazňujú francúzske orgány (odôvodnenie 84). Hodnota aktív, investičné sumy alebo znižovanie dlhu sa nemusia pri stanovovaní ceny transakcie nutne kryť so skutočnou hospodárskou hodnotou. Preto nie je vhodné sústrediť sa na skutočnosť, že celkové splatenie dlhov spoločnosti EDF v roku 1997 by vyžadovalo sumy ďaleko prevyšujúce vlastný kapitál spoločnosti EDF (odôvodnenie 177). Z dlhodobého hľadiska hodnota podniku závisí od jeho schopnosti vytvárať hodnotu pre akcionárov vo forme dividend alebo zhodnocovania kapitálu skôr než od účtovnej hodnoty jeho aktív alebo majetku.

- (183) Z rôznych metód používaných v oblasti financií na odhad príležitostných nákladov alebo požadovanej návratnosti vlastníckeho práva prevoditeľného za protihodnotu do kapitálu podniku je najpoužívanejším model oceňovania kapitálových aktív (CAPM) (z anglického *Capital Asset Pricing Model*) (¹). Ako sa uvádza v tabuľke 5, použitie modelu CAPM na investíciu do kapitálu EDF v roku 1997 stanovuje cieľovú hodnotu požadovanej návratnosti približne na 12 %, prípadne až na 13,4 % v prípade likvidných aktív, ako sú akcie EDF. Túto cieľovú hodnotu však treba vnímať ako spodnú hodnotu. Predpokladá nielen to, že vlastnícke právo k EDF ako akcie bolo možné a prevoditeľné, ale že by okrem toho mohol existovať likvidný trh, zatiaľ čo 100 % kapitálu vlastnil štát a EDF nemohla vydávať akcie. K požadovanej ziskovosti pre likvidné aktívum je potrebné pripočítať prémiiu vo výške 0,5 % – 1,5 % (²), ktorá bude odrážať veľkú neistotu vyplývajúcu z faktorov preskúmaných v odôvodneniach 179 a 180, pokiaľ ide o likviditu akcií EDF, ktorú by mohol vnímať obozretný súkromný investor v roku 1997.
- (184) V každom prípade platnosť hodnoty 12 % mimo likviditnej prémiiu sa približuje, hoci je nižšia, bežnej návratnosti z vlastného kapitálu vo výške 14 %, ktorou spoločnosť EDF odmeňovala francúzsky štát v rokoch 1991 – 1996 (odôvodnenie 102, tabuľka 3). To je zvyčajne skutočná návratnosť získaná iba odhadom budúcej návratnosti. Platnosť hodnoty 12 % je takisto podporená použitím ďalších parametrov z číselných údajov dostupných v tom čase vrátane tých, ktoré boli použité v štúdiu vypracovanej pre EDF a uvedenej v odôvodnení 70, ktorá stanovuje cieľovú hodnotu v rozsahu 11,9 % – 13,5 %, s priemerom 12,7 %. Ak sa výsledky analýzy nemenia s likviditnou prémiiou navyše k cieľovej návratnosti približne 12 % alebo uplatnením skutočnej návratnosti vo výške 14 % od roku 1997 na nedávnu minulosť, nie je potrebné túto prémiiu a skutočnú návratnosť brať do úvahy.

Tabuľka 5

Cieľová návratnosť pre investíciu do akcií spoločnosti EDF v roku 1997: hodnoty výpočtu

Parameter	Hodnota	Zdroj
Bezriziková sadzba	6,35 – 5,58	Ročná priemerná denná sadzba francúzskych benchmarkových dlhopisov so splatnosťou na 30 a 10 rokov v roku 1997, Banque de France: Referenčné miery pri štátnych dlhopisoch a OAT, http://www.banque-france.fr/economie-et-statistiques/changes-et-taux .
Beta EDF (zadlžená)	0,45 – 0,54 – 0,62	1. Béta EDF – Vernimmen a kol., op.cit., graf s. 427. 2. a 3. Štúdia Oxera, tabuľka 3.8, Beta spoločností EÚ v sektore.
Dlh (%)	60	Štruktúra základného imania EDF po reštrukturalizácii 1997.
Beta EDF (oddlžená)	0,84 – 0,89 – 1,36	1. a 2. Výpočet Komisie. 3. Štúdia Oxera, tabuľka 3.8.

(¹) Tento model hodnotí cieľovú návratnosť, ktorú požaduje investor pri investovaní do kapitálu podniku k) ako výsledok súčtu návratnosti finančného aktíva považovaného za bezrizikové alebo málo rizikové, t. j. štátny dlhopis na referenčnom finančnom trhu (r_f) a rizikovej prémiiu trhu odrážajúcej rizikovejší charakter investície do akcií ($K_m - r_f$), vynásobenej rizikovým koeficientom špecifickým pre akciu dotknutého podniku (β), ktorý sa môže vzťahovať na samotný podnik, prípadne na porovnateľné podniky použité ako referencia. Parameter β musí byť odhadnutý pre nezadlžený podnik (gearing) s cieľom posúdiť vnútorné riziko (akciu) podniku vo vzťahu k trhu. Model zodpovedá vzorcu $k = r_f + \beta \times (K_m - r_f)$. Komisia použila model CAPM na odhadnutie požadovanej návratnosti kapitálovej investície do podniku, ktorú potvrdil Všeobecný súd Európskej únie: T-319/12 – Španielsko/Komisia, „Ciudad de la Luz“, EÚ: T:2014:604, body 48 – 66. Podrobnejší opis pozri v Vernimmen a kol., *Corporate Finance*, John Wiley & Sons ed., 2. vydanie, 2009, kapitola 22, výsledky prieskumu o frekvencii používania hodnotiacich metód pozri na s. 460. Teoretický základ a číselná aplikácia modelu CAPM v prerokúvanej veci sú tiež súčasťou štúdie, ktorú vypracovala spoločnosť Oxera pre EDF (odôvodnenie 70), najmä v jej prílohe I.

(²) Vernimmen a kol., *Corporate Finance*, John Wiley & Sons ed., 2. vydanie, 2009, s. 433 – 434.

Parameter	Hodnota	Zdroj
Riziková prémie trhu	6,3 – 7,3	1. Vernimmen op. cit., s. 423, citácia z Mehra Prescott 2/2003 T.2 FR 1973-98. 2. Očakávaná riziková prémie vo Francúzsku v priemere za obdobie rokov 1988 – 1996 (táto prémie bola 10,1 % v roku 1996). <i>An Examination of equity risk premium Forecasts in the G- 6 countries</i> , Khorana, Moyer & Pattel, I/B/E/S Working Paper, august 1997, s. 25.
Rozpätie cieľovej návratnosti	11,7 – 12,1 – 13,4	Výpočet Komisie.
Stredná návratnosť	12	Výpočet Komisie.

- (185) Obozretný súkromný investor v situácii, ktorá je čo najbližšie k situácii francúzskych orgánov, by pri prijímaní svojho investičného rozhodnutia v roku 1997 použil systematické odhady budúcich výsledkov spoločnosti EDF schválené príslušnými orgánmi a použité ako finančný scenár, tak ako sú uvedené v predbežnom odhade prevádzky spoločnosti EDF na obdobie rokov 1997 – 2000 (odôvodnenia 90 – 92, tabuľka 1, odôvodnenie 97). Oslobodenie od dane predstavovalo 11 % z 53,3 miliardy FRF kapitálu a kapitálových dotácií spoločnosti EDF v roku 1997 po reštrukturalizácii súvahy. Možno teda predpokladať, že investícia zakladá nárok na vyplatenie 11 % dividend (odmena z kapitálových dotácií podľa odhadu z tabuliek 1 a 4) a hodnoty spoločnosti EDF. Na určenie tejto hodnoty je potrebné uplatniť model na výpočet dlhodobej hodnoty podniku, t. j. dividendový diskontný model (DDM) (z anglického *dividend discount model*)⁽¹⁾.
- (186) Výsledky analýzy investície vo výške 5,88 miliardy FRF s modelom DDM z dividend očakávaných v predpokladanom výkaze ziskov a strát spoločnosti EDF na roky 1997 – 2000 (odmena z kapitálových dotácií a dodatočná odmena v tabuľke 1) sú uvedené v tabuľke 6, s uvedením vnútornej miery návratnosti (ďalej len „IRR“) peňažných tokov a čistej súčasnej hodnoty (ďalej len „NPV“) pre cieľové miery návratnosti 12 %, 6,35 % a 5,58 %⁽²⁾. Tieto výsledky sú vypočítané pre referenčný scenár založený na obvyklej praxi pre analýzu (tabuľka 6.1), s tromi menej vierohodnými analýzami citlivosti, ktoré zmiernujú predpoklady referenčného scenára, a teda simulujú väčšiu ziskovosť pre akcionára ako referenčný scenár (tabuľky 6.2, 6.3 a 6.4).

Tabuľka 6

Odhad návratnosti (NPV) investície vo výške 5,88 miliardy FRF podľa modelu DDM na základe predpokladaného výkazu ziskov a strát spoločnosti EDF v rokoch 1997 – 2000 (tabuľka 1) (mld. FRF)

6.1. Ústredný scenár (Predpokladaný rast dividend na konci obdobia rokov 1999 – 2000)

	1.1.1997	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2000
	Investície	Dividendy	Dividendy	Dividendy	Dividendy	Hodnota DDM
	- 5,88	0,23	0,28	0,26	0,26	2,21
NPV s 12 %	- 3,43					
NPV s 6,35 %	- 3,17					
NPV s 5,58 %	- 3,12					
IRR	- 13 %					

Pozn.: Tabuľka sa číta takto: pre peňažné toky očakávané medzi 1. januárom 1997 a 31. decembrom 2000, NPV s diskontnou sadzbou 12 % je - 3,43 miliardy FRF [...] a IRR je - 13 %.

⁽¹⁾ Model DDM predstavuje hodnotu podniku podľa (poslednej) vyplatennej dividendy (DT), miery rastu dividend (d/D) a cieľovej odmeny alebo príležitostných nákladov na kapitál (K) podľa vzorca $V_T = Dt(1 + d/D)/(K - d/D)$. Model DDM je použitý aj v štúdiu od spoločnosti Oxera pre EDF (body 3.27 – 3.31, tabuľka 3.4), ale s inými, v niektorých prípadoch veľmi nereálnymi hodnotami. V štúdiu Oxera sa uvádza miera rastu dividend na úrovni 9,3 % ročne. Miery rastu dividend sú vo výpočte do nekonečna, ako aj vo výpočte modelu DDM spojené s rastom podniku. Miery rastu 9,3 % oveľa vyššie ako inflácia a rast hrubého domáceho produktu (ďalej len „HDP“) z dlhodobého hľadiska znamenajú, že spoločnosť EDF nakoniec monopolizuje celkové HDP Francúzska.

⁽²⁾ Záporná čistá súčasná hodnota pre danú úrokovú sadzbu (diskontovanie – financovanie) znamená, že investícia nie je pri takejto úrokovej sadzbe návratná. Vnútorná miera návratnosti (kladná „IRR“) znamená efektívnu úrokovú sadzbu, ktorou očakávané peňažné toky odmeňujú investíciu.

6.2. Citlivosť 1 (d' dividendy = ročná miera 4,51 % v období 1997 – 2000)

		1.1.1997	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2000
		Investície	Dividendy	Dividendy	Dividendy	Dividendy	Hodnota DDM
		- 5,88	0,23	0,28	0,26	0,26	3,69
NPV s 12 %	- 2,68						
NPV s 6,35 %	- 2,14						
NPV s 5,58 %	- 2,05						
IRR	- 4,7 %						

6.3. Citlivosť 2 (Ústredný scenár + doplnenie 11 % kvázivlastného kapitálu)

		1.1.1997	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2000
		Investície	Dividendy	Dividendy	Dividendy	Dividendy	Hodnota DDM
		- 5,88	0,23	0,28	0,26	0,26	4,93
NPV s 12 %	- 2,06						
NPV s 6,35 %	- 1,29						
NPV s 5,58 %	- 1,16						
IRR	0,3 %						

6.4. Citlivosť 3 (Citlivosť 1 + doplnenie 11 % kvázivlastného kapitálu)

		1.1.1997	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2000
		Investície	Dividendy	Dividendy	Dividendy	Dividendy	Hodnota DDM
		- 5,88	0,23	0,28	0,26	0,26	6,41
NPV 12 %	- 1,30						
NPV s 6,35 %	- 0,26						
NPV s 5,58 %	- 0,08						
IRR	5,2 %						

(187) Z odhadov tabuľky 6 vyplýva, že ak údajne investovaná suma 5,88 miliardy FRF zakladá nárok na disponovanie pomerným percentuálnym podielom dividend a hodnoty spoločnosti EDF, transakcia by mala veľmi negatívnu čistú súčasnú hodnotu (FRF - 3,43 miliardy EUR). Na to, aby bola investícia pre súkromného investora v trhovom hospodárstve finančne zaujímavá, v prípade najčastejšie používaného predpokladu (tabuľka 6.1) by bolo potrebné, aby sa obozretný súkromný investor uspokojil s oveľa nižšou odmenou ako príležitostné náklady na kapitál vo výške 12 % pri investícii do likvidných akcií spoločnosti EDF či dokonca s oveľa nižšou odmenou ako odmena použitá na dlhopisy francúzskeho štátu so splatnosťou na 30 rokov (6,35 %) a 10 rokov (5,58 %) v roku 1997. Pritom je zrejme, že obozretný súkromný investor by neuskutočnil investície za týchto podmienok.

- (188) Tieto zistenia sa kvalitatívne nemenia, ak sa ako test citlivosti použijú iné predpoklady, ktoré, aj keď sú menej hodnoverné, viac zhodnocujú údajnú investíciu (tabuľky 6.2 až 6.4) (¹). Vo všetkých prípadoch je ponúkaná návratnosť nižšia ako 12 % a ako návratnosť použitá na dlhopisy francúzskeho štátu so splatnosťou na 30 a 10 rokov v roku 1997. Napokon ani posúdenie ďalších premenných v rámci predpokladaných prevádzkových výsledkov spoločnosti EDF, ako sú odhadované príjmy, výsledky hlavnej činnosti alebo čistý výsledok (odôvodnenia 166 až 168), by obozretnému súkromnému investorovi neumožňovalo očakávať celkový zvrat a následne lepšie odmeňovanie či vytváranie hodnoty pre štát ako akcionára. Tento predvídateľný a v roku 1997 predpokladaný vývoj potvrdzuje závery a ich rozšírenie na obdobie po roku 2000, tak ako ho obozretný súkromný investor mohol predpokladať v roku 1997 na základe informácií predložených francúzskymi orgánmi.
- (189) Aj za predpokladu, že by obozretný súkromný investor okrem pravidelných výnosov spoločnosti EDF očakával kapitálový zisk, čomu nijako nenasvedčujú informácie a údaje poskytnuté francúzskymi orgánmi, a bol v prebytku, čo je veľmi odvážne očakávanie so zreteľom na štatút EDF v roku 1997, je vylúčené, aby uskutočnil údajnú investíciu. Za týchto podmienok použitie testu obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve ukazuje, že aj keby oslobodenie od dane vo výške 5,88 miliardy FRF v skutočnosti bolo investičné rozhodnutie zo strany štátu ako akcionára, takúto transakciu by nevykonal obozretný súkromný investor disponujúci informáciami, na ktoré poukazujú francúzske orgány.
- (190) V tejto súvislosti pripomienky EDF uvedené v odôvodnení 71, podľa ktorých oslobodenie od dane nebude mať žiadny negatívny vplyv na hospodársku súťaž ani neposkytne žiadnu výhodu, lebo spoločnosť EDF by si v každom prípade mohla nájsť rovnocenné financovanie na kapitálových trhoch, sú v rozpore so skutkovým stavom. Je nesporné, že spoločnosť EDF nemohla emitovať akcie na trhoch, aby si zaobstarala uvedenú sumu. Hoci by EDF nepochybne mohla nájsť veriteľa, pôžička alebo zodpovedajúca emisia dlhopisov by museli byť so všetkou pravdepodobnosťou úročené vyššou sadzbou, ako francúzsky štát očakával pre kapitálové dotácie do spoločnosti EDF na obdobie rokov 1997 – 2000 a ako náklady na refinancovanie vo výške štátnych dlhopisov v roku 1997. Ak by aj EDF mohla mať k dispozícii sumu rovnajúcu sa istine, náklady na financovanie by boli vyššie ako náklady na údajnú investíciu. Aj preto, ak sa nezohľadní splácanie istiny, ktoré pre spoločnosť EDF nebolo povinné pre sumu zodpovedajúcu neodvedenej dani alebo sumu rovnajúcu sa kapitálovým dotáciám v roku 1997, opatrenie poskytovalo spoločnosti EDF hospodársku výhodu znížením jej nákladov na financovanie.
- (191) Aj keby zásada obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve bola uplatniteľná, podľa dôkazov predložených francúzskymi orgánmi, ktoré podľa ich názoru objasnili výhľad návratnosti a riziká spojené s údajnou investíciou vo forme oslobodenia od dane, uplatnenie testu zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve umožňuje konštatovať, že obozretný súkromný investor by v roku 1997 neinvestoval sumu rovnajúcu sa dlžnej dani do zvýšenia kapitálu spoločnosti EDF.
- (192) To, že spoločnosť EDF neodviedla daň z príjmov právnických osôb vo výške 5,88 miliardy FRF, sa po uplatnení zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve nejaví zo strany štátu ako akcionára ako produktívna investícia. Zdá sa skôr, že ide o *ad hoc* výnimku z daňovej povinnosti, ktorá poskytla spoločnosti EDF hospodársku výhodu rovnajúcu sa sume nezaplatennej dane. Takáto výhoda nutne posilňuje postavenie spoločnosti EDF vo vzťahu k jej konkurentom, lebo výška vlastného kapitálu určuje, okrem iných faktorov, kapacitu a podmienky externého financovania podniku, hoci by sa, okrem iného, ušetrené prostriedky mohli použiť na iné účely, napríklad investíciu vo Francúzsku alebo v iných členských štátoch, kde konkurenti vykonávali svoju činnosť v roku 1997.

(¹) Predpoklad, že dividendy EDF bude rásť o 4,51 % (citlivosť 1, tabuľka 6.2), sa zdá byť optimistický. Vychádza z odhadovanej miery rastu na nasledujúce štyri roky predpovede na roky 1997 – 2000. Inak ako v bežnej praxi sa použil rast dividend na konci obdobia (ústredný scenár), čoho výsledkom je, že dividendy na vyplácanie spoločnosti EDF mali klesať v rokoch 1997 – 2000 v porovnaní s rokmi 1991 – 1996 a v rokoch 1999 a 2000 v porovnaní s rokom 1998. V každom prípade trvalá sadzba 4,51 % je v absolútnej hodnote vysoká. Predpoklad (citlivosť 2, tabuľka 6.3), že by akcionár pridal alebo kupujúci zaplatil (podiel) kvázivlastné prostriedky spoločnosti EDF podľa odhadu z roku 1997 k vypočítanej objektívnej hodnote spoločnosti EDF, neprihliada na regulovanú povahu niektorého vlastného kapitálu (rezervy). Tento predpoklad v kombinácii s modelom DDM je tiež optimistický, lebo zodpovedá prideleniu (podiel 11 %) kvázivlastného kapitálu (s výnimkou upísaného kapitálu) akcionárovi, ktorý podniku umožňuje, aby absorboval prípadné straty a dlhodobo aby slúžil na vyplácanie dividend a pravidelnej odmeny pre akcionára. Predpokladá, že kvázivlastný kapitál spoločnosti EDF stanovený v rokoch 1997 – 2000 zostane donekonečna k dispozícii, zatiaľ čo model DDM neprihliada na iné zdroje odmeňovania ako dividendu. Tento predpoklad je preto ťažko odôvodniteľný. Spojenie oboch predpokladov (citlivosť 3, tabuľka 6.4) zmiernuje ich nevhody alebo nedostatky a ešte viac zvyšuje nepravdepodobnosť a náhodnú povahu výsledkov výpočtu.

- (193) Hospodárska výhoda teda narúša hospodársku súťaž v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Výhoda je selektívna, keďže nezaplatenie dane z príjmov právnických osôb z časti účtovných rezerv predstavuje výnimku z daňových postupov zvyčajne uplatniteľných na podobné transakcie a v danom prípade sa táto výnimka uplatňovala iba na spoločnosť EDF.

9.2. ŠTÁTNE PROSTRIEDKY

- (194) Pojem pomoc zahŕňa nielen pozitívne plnenia, ako sú napríklad dotácie, ale aj všetky zásahy štátu, ktoré znižujú náklady obvykle zaťažujúce rozpočet podniku a ktoré majú rovnaké účinky ako dotácie (⁽¹⁾). Podľa ustálenej judikatúry (⁽²⁾) sa skutočnosť, že štát nevyberie daň, ktorá by normálne mala byť odvedená, rovná spotrebe štátnych prostriedkov.
- (195) Toto nevybratie celej dane z príjmu právnických osôb za účtovné obdobie 1997 priamo vyplýva z daňových opatrení prijatých francúzskymi orgánmi na vykonanie štátneho aktu, t. j. zákona č. 97-1026 z 10. novembra 1997.

9.3. NARUŠENIE HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE A OVPLYVNENIE OBCHODU MEDZI ČLENSKÝMI ŠTÁTMI

- (196) Od svojho založenia v roku 1946 až do nadobudnutia účinnosti smernice 96/92/ES mala spoločnosť EDF na francúzskom trhu monopolné postavenie s výhradnými právami na prenos, distribúciu, ako aj dovoz a vývoz elektrickej energie. Spoločnosť EDF však bola v konkurencii s výrobcami z ostatných členských štátov už pred nadobudnutím účinnosti smernice 96/92/ES. Voľná konkurencia existovala na súvisiacich trhoch nepodliehajúcich výhradným právam, na ktorých spoločnosť EDF diverzifikovala svoje činnosti mimo svojich výhradných práv, či už zo zemepisného hľadiska, alebo z hľadiska odvetvia. Vplyv na konkurenciu a obchod teda existoval už dávno pred liberalizáciou stanovenou v smernici 96/92/ES.
- (197) Elektrická energia bola predmetom dôležitého a rastúceho obchodu medzi členskými štátmi, na ktorom sa spoločnosť EDF aktívne podieľala. Tento obchod posilnený prijatím smernice Rady 90/547/EHS (⁽³⁾) sa uskutočňoval na základe obchodných dohôd medzi jednotlivými prevádzkovateľmi vysokonapäťových elektrických sietí v členských štátoch. V európskych krajinách OECD zaznamenal dovoz elektrickej energie v období rokov 1980 – 1990 priemerný medziročný rast na úrovni viac ako 7 %. V období rokov 1981 – 1989 sa prebytok bilancie obchodu s elektrickou energiou spoločnosti EDF zvýšil deväťnásobne, čím EDF dosiahla čistý vývoz na úrovni 42 TWh, čo predstavuje 10 % celkovej produkcie spoločnosti. Už v roku 1985 spoločnosť EDF vyvážala do ostatných členských štátov 19 TWh.
- (198) Ešte pred nadobudnutím účinnosti smernice 96/92/ES vo februári 1999 niektoré členské štáty jednostranne prijali opatrenia smerujúce k otvoreniu svojho trhu s elektrickou energiou. Najmä Spojené kráľovstvo otvorilo svoj trh na 100 % pre veľkých priemyselných zákazníkov už v roku 1990. Švédsko otvorilo svoj trh na 100 % v roku 1996, Fínsko začalo otvárať svoj trh v roku 1995 a otvorilo ho na 100 % v roku 1997, Nemecko otvorilo svoj trh na 100 % v roku 1998 a Holandsko svoj trh pre priemyselných zákazníkov otvorilo úplne v roku 1998. Za týchto podmienok, ešte skôr než sa smernicou určil presný dátum otvorenia sa konkurencii, štátne pomoci pridelené spoločnostiam v monopolnom postavení v rámci niektorého členského štátu, ktoré sa aktívne zúčastňovali obchodu v rámci Únie, ako v prípade spoločnosti EDF, mohli ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.
- (199) Vo svojej výročnej správe z roku 1997 spoločnosť EDF uviedla, že patrí „medzi najväčších medzinárodných prevádzkovateľov v odvetví elektrickej energie s investíciami mimo Francúzska v hodnote viac ako 13 miliárd FRF, s produkciou, ktorej inštalovaný výkon predstavuje takmer 11 % francúzskeho výkonu spoločnosti, a s viac ako ôsmimi miliónmi zákazníkov“. V správe sa tiež zdôrazňuje, že v roku 1997 spoločnosť EDF „znásobila a posilnila svoje investície v Európe tým, že vstúpila na trhy v Rakúsku a v Poľsku“ a že „vyviezla v rámci Európy viac ako 70 TWh elektrickej energie“. Tieto vývozy boli realizované v konkurencii s alternatívnymi dodávateľmi na dotknutých trhoch.
- (200) V dodávateľskej zmluve na obdobie rokov 1997 – 2000 podpísanej 8. apríla 1997 medzi štátom a spoločnosťou EDF sa predpokladá, že EDF vyčlení približne 12 – 13 miliárd FRF na svoje medzinárodné investície, pričom prioritou spoločnosti budú európske regióny. V rokoch 2000 – 2002 spoločnosť EDF získala tretinu kapitálu

(⁽¹⁾) Rozsudky Gezamenlijke Steenkolenmijnen/Haute Autorité, 30/59, EU:C:1961:2; rozsudok Banco de Crédito Industrial, C-387/92, EU:C:1994:100; rozsudok SFEI, C-39/94, EU:C:1996:285; rozsudok Francúzsko/Komisia, C-241/94, EU:C:1996:353; rozsudok FFSA/Komisia, T-106/95, EU:T:1997:23.

(⁽²⁾) Pozri najmä rozsudok Ladbroke/Komisia, T-67/94, EU:T:1998:7, bod 109.

(⁽³⁾) Smernica Rady 90/547/EHS z 29. októbra 1990 o tranzite elektrickej energie prenosovými sieťami (Ú. v. ES L 313, 13.11.1990, s. 30).

nemeckej spoločnosti EnBW, zvýšila výrobnú a distribučnú kapacitu svojej britskej pobočky London Electricity, prevzala priamu kontrolu nad talianskou spoločnosťou Fenice a uzavrela partnerstvo so spoločnosťou Fiat na kúpu Montedison (dnes Edison).

- (201) V roku 1997 spoločnosť SDS, 100 % dcérska spoločnosť spoločnosti EDF, vykonávala svoje aktivity spojené so službami pre individuálnych zákazníkov, firmy a miestne orgány. SDS vykonávala svoju činnosť v odvetví spracovania odpadu, pouličného osvetlenia a iných služieb spojených s energetikou a prispela k odbytu EDF sumou 685 miliónov EUR v roku 1998 oproti 650 miliónom EUR v roku 1997. V roku 2000 spoločnosť EDF uzavrela partnerstvo s Veolia Environnement prostredníctvom spoločnosti Dalkia, európskym lídrom na trhu energetických služieb pre firmy a verejné inštitúcie. Dalkia ponúka služby energetického inžinierstva a údržby, spravuje tepelné zariadenia a technické služby spojené s prevádzkou budov a zabezpečuje prevádzkovanie tepelných sietí, spoločnej výroby elektrickej energie a tepla a sústav na výrobu energie a priemyselných kvapalín.
- (202) EDF tiež rozvinula svoje aktivity na trhu s obnoviteľnou energiou. V roku 1997 holdingová spoločnosť CHART, 100 % dcérska spoločnosť spoločnosti EDF, vykonávala svoje aktivity v oblasti obnoviteľných energií, ako sú geotermálna a veterná energia. Jej príspevok ku konsolidovanému obratu EDF bol 70 miliónov EUR.
- (203) Napokon EDF ako výrobca a distribútor elektrickej energie bola a stále je v konkurenčnom vzťahu s dodávateľmi iných alternatívnych zdrojov energie, ako je uhlie, ropa a plyn, a to na vnútroštátnom trhu, ako aj na medzinárodných trhoch. Napríklad vo Francúzsku spoločnosť EDF s úspechom spustila kampaň na podporu používania elektrickej energie pri vykurovaní. Zvýšila tak svoj podiel na trhu voči svojim konkurentom dodávajúcim alternatívne zdroje energie, ako je ropa alebo plyn. V oceliarskom odvetví sú elektrické pece v konkurencii s plynovými pecami a pecami spaľujúcimi ropné produkty. Z uvedeného vyplýva, že opatrenie, o aké ide v prerokovanej veci, môže narušovať hospodársku súťaž s alternatívnymi dodávateľmi, ako napríklad Gaz de France.
- (204) Spoločnosť EDF zaujímala v roku 1997 dôležité miesto v obchode s elektrickou energiou medzi členskými štátmi, zatiaľ čo v súčasnosti je trh s elektrickou energiou vo Francúzsku plne otvorený a pôsobia na ňom mnohí európski dodávatelia. Je teda zjavné, že v roku 1997 bola spoločnosť EDF už v podstatnej miere prítomná na určitých trhoch ostatných členských štátov, a teda pomoc vyplývajúca z toho, že spoločnosť EDF nezaplatila daň z príjmov právnických osôb z časti účtovných rezerv oslobodených od dane určených na obnovu RAG, nemohla neovplyvniť obchod medzi členskými štátmi.
- (205) Predchádzajúce úvahy boli uvedené v rozhodnutí o rozšírení. EDF ani Francúzsko vo svojich pripomienkach nespochybnili, že pomoc mohla ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi.
- (206) Keďže štyri kritériá stanovené v článku 107 ods. 1 ZFEÚ sú splnené, skutočnosť, že spoločnosť EDF nezaplatila daň z príjmov právnických osôb z časti účtovných rezerv oslobodených od dane určených na obnovu RAG, predstavuje štátnu pomoc. Teraz je potrebné preskúmať zlučiteľnosť tejto pomoci s vnútorným trhom.

10. POSÚDENIE ZLUČITELNOSTI POMOCI S VNÚTORNÝM TRHOM

- (207) V článku 107 ods. 1 ZFEÚ sa stanovuje, že pomoc spĺňajúca kritériá, ktoré uvádza, je v zásade nezlučiteľná s vnútorným trhom. Podľa ustálenej judikatúry je povinnosťou členského štátu uviesť dôvody a dôkazy akéhokoľvek druhu, v prípade ktorých je štátna pomoc zlučiteľná s vnútorným trhom⁽¹⁾. V prejednávanvej veci Francúzska republika neuviedla nijaký dôvod ani nepredložila žiadny dôkaz v tomto smere.
- (208) Výnimky stanovené v článku 107 ods. 2 ZFEÚ nie sú v danom prípade uplatniteľné pre povahu pomoci, keďže nesleduje ciele vymenované v uvedenom odseku.
- (209) Predmetná pomoc nespĺňa ani podmienky pre výnimky z článku 107 ods. 3 písm. a) a c) ZFEÚ týkajúce sa pomoci určenej na podporu hospodárskeho rozvoja niektorých regiónov, a to tým skôr, že predstavuje prevádzkovú pomoc. V skutočnosti nie je podmienená investíciami ani vytváraním pracovných miest, ako sa stanovuje v usmerneniach o regionálnej štátnej pomoci⁽²⁾.

⁽¹⁾ Vec C-364/90, Taliansko/Komisia, EU:C:1993:157, bod 20.

⁽²⁾ Usmernenia o regionálnej štátnej pomoci (Ú. v. EÚ C 209, 23.7.2013, s. 1).

- (210) V článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ sa tiež stanovuje výnimka pre pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, žeby to bolo v rozpore so spoločným záujmom. V danom prípade skúmaná štátna pomoc nepatrí do rámca vymedzeného touto výnimkou. Táto výnimka z platného daňového práva, ktorá je určená v prospech jednej spoločnosti, nemôže byť interpretovaná ako pomoc na rozvoj určitej hospodárskej činnosti. Jej jediným cieľom je pomoc jedinému podniku znížiť prevádzkové náklady.
- (211) Pokiaľ ide o výnimky stanovené v článku 107 ods. 3 písm. b) a d) ZFEÚ, predmetná štátna pomoc nemá za cieľ podporiť uskutočnenie projektu verejného záujmu ani napraviť vážne narušenie francúzskeho hospodárstva či podporiť kultúru a zachovanie kultúrneho dedičstva.
- (212) Kritériá zlučiteľnosti uvedené v článku 107 ods. 2 a 3 ZFEÚ teda nie sú splnené. Okrem toho, čo sa týka kompenzácie nákladov na službu vo verejnom záujme, francúzske orgány sa v prípade daňovej výhody neodvolávali na uplatnenie článku 106 ods. 2 ZFEÚ, ale podčiarkli fakt, že spoločnosť EDF zabezpečuje úlohy verejnej služby. Francúzske orgány však neuviedli žiadny odhad nákladov, ktoré spoločnosti EDF vznikli v súvislosti s plnením týchto úloh. Komisia teda nemôže stanoviť, či uvedená daňová výhoda kompenzuje, alebo nekompenzuje prípadné dodatočné náklady spojené s týmito úlohami verejnej služby, ktoré jej boli uložené. V každom prípade, ak by nezaplatenie dane malo byť kvalifikované ako kompenzácia za poskytovanie služby všeobecného hospodárskeho záujmu, nie je preukázané, že takáto kompenzácia bola stanovená vopred na základe transparentných a objektívnych kritérií a vypočítaná vo vzťahu k nákladom efektívneho podniku.
- (213) Preskúmanie splnenia podmienok stanovených v rozsudku Altmark⁽¹⁾, ktoré umožňujú vyhnúť sa uplatneniu článku 107 ods. 1 ZFEÚ, ako aj preskúmanie kritérií uplatnenia článku 106 ods. 2 ZFEÚ, na ktoré sa francúzske orgány mimochodom neodvolávajú, nie je teda v prerokúvanej veci možné.
- (214) Na základe predchádzajúcich úvah sa zdá, že preskúmaná pomoc predstavuje prevádzkovú pomoc, ktorá mala za následok posilnenie konkurenčného postavenia spoločnosti EDF vo vzťahu ku konkurencii. Za týchto podmienok je nezlučiteľná s vnútorným trhom.
- (215) Komisia sa tiež domnieva, v rozpore s tvrdením francúzskych orgánov, že pravidlo premlčacej lehoty sa v danom prípade neuplatňuje. Je isté, že spoločnosť EDF vytvorila v období rokov 1987 – 1996 účtovné rezervy oslobodené od dane. Je však potrebné poznamenať, že na jednej strane podľa Conseil national de la comptabilité sa opravy chýb, ktoré sa svojou povahou vzťahujú na účtovanie minulých transakcií, musia účtovať do výsledku účtovného roka, počas ktorého boli zistené, a na druhej strane že zákon, na základe ktorého boli záväzky z koncesie preradené ku kapitálovým dotáciám bez toho, aby boli zdanené daňou z príjmov právnických osôb, je z 10. novembra 1997. Daňová výhoda je teda z roku 1997 a pravidlo premlčania sa neuplatňuje na novú pomoc vyplatenú k tomuto dátumu, lebo prvý akt Komisie týkajúci sa tohto opatrenia pochádza z 10. júla 2001. Okrem toho podľa článku 15 nariadenia (ES) č. 659/1999 sa začatím súdneho konania premlčacia lehota preruší.

11. ZÁVERY

- (216) Komisia konštatuje, že Francúzsko protiprávne poskytlo uvedenú pomoc porušením článku 108 ods. 3 ZFEÚ. Komisia zastáva názor, že oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb vo výške 5 882 849 762 FRF súvisiace s preradením účtovných rezerv zodpovedajúcich už uskutočneným operáciám v rámci obnovy hlavnej prenosovej siete vo výške 14 119 065 335 FRF medzi kapitálové dotácie podľa zákona č. 97-1026 predstavuje pomoc, ktorá je neoprávnená a nezlučiteľná s vnútorným trhom.
- (217) Podľa článku 108 ods. 2 ZFEÚ, ak Komisia skonštatuje, že pomoc je nezlučiteľná s vnútorným trhom, má právomoc od príslušného členského štátu vyžadovať, aby uvedenú pomoc zrušil alebo zmenil. Podľa článku 14 nariadenia (ES) č. 659/1999 „... kde sa prijímajú záporné rozhodnutia v prípadoch protiprávnej pomoci, Komisia rozhodne, že daný členský štát podnikne všetky potrebné opatrenia, aby vymohol pomoc od príjemcu (ďalej sa označuje len ako „rozhodnutie o vymáhaní“). Komisia nebude vyžadovať vymáhanie pomoci, ak by to bolo v rozpore so všeobecnou zásadou práva Spoločenstva.“

⁽¹⁾ Vec C-280/00, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, EU:C:2003:415.

- (218) Cieľ, ktorý sleduje Komisia tým, že od príslušného členského štátu žiada vrátenie pomoci nezlučiteľnej s vnútorným trhom, je obnovenie pôvodnej situácie ⁽¹⁾. Súdny dvor sa v tejto súvislosti domnieva, že cieľ je dosiahnutý, keď príjemcovia vrátia prostriedky, ktoré im boli neoprávnené poskytnuté v rámci pomoci, čím stratia výhodu, ktorú mali vo vzťahu k svojim konkurentom. Týmto spôsobom sa obnoví situácia pred vyplatením pomoci ⁽²⁾.
- (219) V tomto prípade sa zdá, že vymáhanie takejto zistenej neoprávnenej pomoci nebude v rozpore so žiadnou všeobecnou zásadou práva Únie. Francúzsko ani žiadna tretia zainteresovaná strana neposkytli žiadne tvrdenia v tomto zmysle.
- (220) Z toho vyplýva, že Francúzsko musí prijať všetky potrebné opatrenia, aby od spoločnosti EDF vymohlo späť pomoc nezákonne vyplatenú formou oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb vo výške 5 882 849 762 FRF súvisiaceho s preradením časti rezerv vo výške 14 119 065 335 FRF na kapitál.
- (221) Francúzske orgány musia k vymáhanej sume pomoci pripočítať aj úroky súvisiace so spätným vymáhaním odo dňa, keď sa daná pomoc poskytla podniku, t. j. od dátumu splatnosti dane z príjmov právnických osôb za účtovný rok 1997 až do skutočného vrátenia pomoci ⁽³⁾, a to v súlade s kapitolou V nariadenia Komisie (ES) č. 794/2004 ⁽⁴⁾.
- (222) V rámci povinnosti lojálnej spolupráce Francúzska v rámci postupu vymáhania táto suma bude musieť byť presnejšie stanovená počas konania na základe dôkazov, ktoré predložia francúzske orgány a ktoré budú okrem iného prihliadať na výmenný kurz medzi ECU/EUR a francúzskym frankom (FRF), prípadne uplatniteľný na splátky dane z príjmov právnických osôb spoločnosti EDF v roku 1997 a na vyplatenie pomoci spoločnosti EDF po zrušení prvého zamietavého rozhodnutia v roku 2009. V predmetnom prípade úroky nie sú splatné za obdobie, počas ktorého už podnik nedisponoval pomocou, t. j. obdobie od skutočného vymoženia pomoci Francúzskom a jej vrátením spoločnosti EDF. Úroky, ktoré Francúzsko prípadne vyplatilo spoločnosti EDF, však budú musieť byť zohľadnené.
- (223) Francúzske orgány sú povinné vymôcť uvedenú sumu do štyroch mesiacov odo dňa oznámenia tohto rozhodnutia.
- (224) Podľa ustálenej judikatúry, pokiaľ sa niektorý členský štát stretne s nepredvídateľnými alebo nepredvídanými ťažkosťami alebo následkami, ktoré Komisia nezohľadnila, môže sa s týmito problémami obrátiť na Komisiu a navrhnúť zodpovedajúce zmeny. V tomto prípade Komisia a členský štát v dobrej viere spolupracujú s cieľom vyriešiť tieto ťažkosti v plnom súlade s ustanoveniami ⁽⁵⁾ ZFEÚ.
- (225) Komisia preto požiadala Francúzsko, aby jej bezodkladne predložilo každý problém, ktorému bude čeliť pri vykonávaní tohto rozhodnutia,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Oslobodenie od dane z príjmu právnických osôb v prospech spoločnosti Electricité de France vo výške 5 882 849 762 francúzskych frankov súvisiace s preradením rezerv zodpovedajúcich protihodnote koncesovaného nepenažného majetku hlavnej prenosovej siete na kapitál predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

⁽¹⁾ Rozsudok Španielsko/Komisia, C-280/92, EU:C:1994:325, bod 75.

⁽²⁾ Rozsudok Belgicko/Komisia, C-75/97, EU:C:1999:311, body 64 a 65.

⁽³⁾ Pozri článok 14 ods. 2 nariadenia č. 659/99 (už citovaný).

⁽⁴⁾ Nariadenie Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES (Ú. v. EÚ L 140, 30.4.2004, s. 1).

⁽⁵⁾ Rozsudok Komisia/Nemecko, C-94/87, EU:C:1989:46, bod 9, a rozsudok Komisia/Taliansko, C-348/93, EU:C:1995:95, bod 17.

2. Pomoc uvedená v odseku 1, neoprávnene poskytnutá Francúzskou republikou, nie je zlučiteľná s vnútorným trhom.

Článok 2

1. Francúzska republika je povinná vymôcť od príjemcu ekvivalent pomoci uvedenej v článku 1 v eurách.
2. Zo súm, ktoré sa majú vrátiť, plynú úroky odo dňa, keď boli poskytnuté príjemcovi, až do ich skutočného vrátenia.
3. Úrok sa vypočíta ako zložený úrok v súlade s kapitolou V nariadenia (ES) č. 794/2004.

Článok 3

1. Vrátenie pomoci uvedenej v článku 1 sa musí uskutočniť bezodkladne a účinne.
2. Francúzska republika zabezpečí, aby sa toto rozhodnutie vykonalo do štyroch mesiacov od dátumu jeho oznámenia.

Článok 4

1. Francúzska republika predloží Komisii do dvoch mesiacov od oznámenia tohto rozhodnutia tieto informácie:
 - a) celkovú sumu (základnú sumu a úroky), ktorú má príjemca vrátiť;
 - b) podrobný opis prijatých a plánovaných opatrení na splnenie tohto rozhodnutia a
 - c) dokumenty dokazujúce, že príjemcovi bolo nariadené vrátenie pomoci.
2. Francúzska republika bude Komisiu informovať o pokroku dosiahnutom v súvislosti s vnútroštátnymi opatreniami, ktoré sa prijali na vykonanie tohto rozhodnutia, až do úplného vrátenia pomoci uvedenej v článku 1. Francúzska republika na požiadanie Komisie bezodkladne poskytne všetky informácie o opatreniach, ktoré sa už prijali a ktoré sa plánujú prijať na dosiahnutie súladu s týmto rozhodnutím. Takisto poskytne podrobné informácie o sumách pomoci a úrokoch, ktoré už príjemca vrátil.

Článok 5

Toto rozhodnutie je určené Francúzskej republike.

V Bruseli 22. júla 2015

Za Komisiu
Margrethe VESTAGER
členka Komisie
